

NORGES OFFISIELLE STATISTIKK. VIII. 98.

HUSDYRBRUKET — PRODUKSJON

REPRESENTATIV UNDERSØKELSE FOR ÅRET $20/6$ 1927— $20/6$ 1928.

(Élevage du bétail; production. Recherche représentative.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1929.

Pris: Kr. 1,00

Norges Offisielle Statistikk, rekke VIII.
(Statistique Officielle de la Norvège, série VIII.)

Nr. 1—10. Se omslaget på verker trykt i året 1926.

Trykt 1927:

- 11. Norges Brandkasse 1923—1925. (*Statistique de l'office national d'assurance contre l'incendie.*)
- 12. Lønninger 1925—1926. (*Gages et salaires.*)
- 13. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1923. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 14. Forbudsavstemningen 18 oktober 1926. (*Plébiscite du 18 octobre 1926 de la prohibition des spiritueux.*)
- 15. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1927/28. (*Finances de l'État.*)
- 16. Det civile veterinærvesen 1924. (*Service vétérinaire civil.*)
- 17. Sinnssykeasylenes virksomhet 1925. (*Hospices d'aliénés.*)
- 18. Skolevesenets tilstand 1924—25. (*Instruction publique.*)
- 19. Norges jernbaner 1925—26. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 20. De spedalske i Norge 1921—25. (*Rapport sur les lépreux en Norvège pour les années 1921—1925.*)
- 21. Forsikringsselskaper 1925. (*Sociétés d'assurances.*)
- 22. Folkemengdens bevegelse 1924. (*Mouvement de la population.*)
- 23. Sjømannsforsikringen 1924. Fiskeriforsikringen 1924. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 24. Norges industri 1925. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 25. Fagskolestatistikk 1923/24—1925/26. (*Écoles professionnelles.*)
- 26. Ulykkesforsikringen 1924. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 27. Norges postvesen 1926. (*Statistique postale.*)
- 28. Landbruksareal og husdyrhold 1926. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1926. Recensement représentatif*)
- 29. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1924. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 30. Norges skibsfart 1925. (*Navigatton.*)
- 31. Meieribruket i Norge i 1925. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1925.*)
- 32. Norges telegrafvesen 1925/26. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 33. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1926—27. (*Salaires des ouvriers agricoles 1926—1927.*)
- 34. Skogbrukstelling for Norge. (*Recensement de sylviculture.*)
- 35. Norges bergverksdrift 1926. (*Mines et usines.*)
- 36. Kriminalstatistikk 1923 og 1924. Med Hovedoversikt 1905—1924. (*Statistique de la criminalité pour les années 1923 et 1924. Aperçu général de la criminalité pendant les années 1905—1924.*)
- 37. Norges fiskerier 1925. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 38. Meglingsinstitusjonens virksomhet. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1926. (*Entremise publique. Conventions collectives et conflits du travail en 1926.*)
- 39. Landbruksareal og husdyrhold 1927. Representativ telling. (*Superficies agricoles et élevage du bétail de l'année 1927. Recensement représentatif.*)
- 40. Norges skibsfart 1926. (*Navigatton.*)
- 41. Norges sparebanker 1926. (*Caisses d'épargne.*)
- 42. Norges handel 1926. (*Commerce.*)
- 43. Sykeforsikringen 1926. (*Assurance-maladie.*)
- 44. Norges kommunale finanser 1924/25. (*Finances des communes.*)
- 45. Private aktiebanker 1926. (*Banques privées par actions.*)
- 46. Fengselsstyrelsens årbok 1924. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1924.*)
- 47. Folkemengdens bevegelse 1925. (*Mouvement de la population.*)

HUSDYRBRUKET — PRODUKSJON

REPRESENTATIV UNDERSØKELSE FOR ÅRET ²⁰/₆ 1927—²⁰/₆ 1928.

(Élevage du bétail; production. Recherche représentative.)

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRÅ.

OSLO.

I KOMMISSJON HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1929.

Innhold.

Oversikt.

	Side
Innledende bemerkninger	1
Undersøkelsens plan, organisasjon og utførelse. Det statistiske materiale	7
Den årlige tilgang og avgang i besetningene	13
Hestene	14
Storfeet	18
Sauene	28
Geitene	30
Svinene	32
Samtlige husdyrslag	36
Den gjennomsnittlige slaktevekt	38
Produksjonen i året av kjøtt og flesk	42
Melkeproduksjonen	53
Eggproduksjonen	56
Ullproduksjonen	57
Den samlede husdyrproduksjon i rikets bygder	59
Produksjon og forbruk	61
Husdyrproduksjonen og fôrforbruket	63

Tabeller.

Tabell 1. Antall bruk som er med i undersøkelsen, klassevis fordelt	64
— 2. Antall husdyr og gjennomsnittlig husdyrhold ved de undersøkte bruk	64
— 3. Besetningenes sammensetning etter aldersgrupper m. v.	66
— 4. Tilgang og avgang i året. Hestene	66
— 5. —»— Melkekyrne	68
— 6. —»— Okser over 2 år	68
— 7. —»— Kalver og ungfø	70
— 8. —»— Sauer	72
— 9. —»— Geiter	72
— 10. —»— Svin	74
— 11. Gjennomsnittlig slaktevekt	76
— 12. Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang i året 20 juni 1927—20 juni 1928, for det samlede husdyrhold	78
Bilag 1. Tellingsskjemaet	96
— 2. Instruksjon for tellerne	98

Table des matières.

Aperçu.

	Pages
Remarques préliminaires	1
Plan, organisation et exécution des recherches. Matériaux statistiques	7
Accroissement et diminution annuelle des bestiaux	13
Espèce chevaline	14
» bovine	18
» ovine	28
» caprine	30
» porcine	32
Toutes les espèces d'animaux domestiques	36
Poids moyen des bêtes de boucherie	38
Production de l'année de viande et de lard	42
Production de lait	63
Production d'œufs	56
Production de laine	57
Production totale d'animaux domestiques dans les communes rurales du Royaume	59
Production et consommation	61
Production d'animaux domestiques et consommation de fourrage	63

Tableaux.

Tableau 1. Nombre des propriétés foncières comprises dans les recherches, réparties par classes	64
— 2. Nombre des animaux domestiques et élevage moyen aux propriétés recherchées	64
— 3. Composition des bestiaux d'après les groupements d'âge, etc.	66
— 4. Accroissement et diminution dans l'année. Chevaux	66
— 5. ————— ————— Vaches à lait	68
— 6. ————— ————— Boeufs au-dessus de 2 ans.	68
— 7. ————— ————— Veaux, jeune bétail	70
— 8. ————— ————— Moutons	72
— 9. ————— ————— Chèvres	72
— 10. ————— ————— Porcs	74
— 11. Poids moyen des bêtes de boucherie	76
— 12. Calcul de la composition des bestiaux, accroissement et diminution dans l'année 20 juin 1927—20 juin 1928, par préfecture	78
Appendice 1. Questionnaire du recensement	96
— 2. Instruction des recenseurs	98

Oversikt.

Innledende bemerkninger.

Til det norske husdyrbruks avkastning har man hittil hatt et mindre fullstendig kjennskap. De viktigste statistiske oppgaver som har foreligget til bedømmelse av husdyrbrukets tilstand og utvikling har vært de offisielle landbrukstellers oppgaver over husdyrantallet. Etterat disse oppgaver fra og med året 1923 er blitt innsamlet og offentliggjort årlig, er nytten og betydningen av denne statistikk øket. Men bare en undersøkelse over antallet av dyr fører dog her ikke frem. Dette så meget mindre som det enkelte dyreslags avkastningsverdi i årenes løp er endret betydelig. Således har den i nyere tid gjennomførte sterkere og mere formålstjenlige foring virket til at avkastningsverdien av det enkelte dyr gjennomsnittlig stadig er øket. En sammenligning mellom eldre og nyere tall for kreaturstyrken vil derfor langt fra avgi nogen riktig målestokk for avkastningens størrelse til enhver tid.

Man må derfor søke å skaffe virkelige produksjonsoppgaver.

Savnet av pålitelige oppgaver over produksjonen av kjøtt, flekk, melk, egg o. s. v. er i de senere år blitt stadig mere følelig. I krisetiden gjorde denne mangel sig sterkt gjeldende; den gang gjaldt det å bestemme forbrukets størrelse av de forskjellige fødemidler, og hvor stor andel herav som kunde dekkes ved egen produksjon. Ved avgjørelsen av toll- og traktat-spørsmål er der også stadig behov for disse oppgaver.

Yderligere aktuelt er spørsmålet blitt ved den sterke utvikling innen vårt husdyrbruk i de siste år. Mens ennu for få år siden produksjonen av de forskjellige husdyrprodukter, melk undtatt, var adskillig mindre enn det hjemlige forbruk, så en del av dette måtte dekkes ved innførsel, er husdyrproduksjonen ved de siste års økning kommet så nær selvforsyningsgrensen at der i hvert fall for en del produkter og til visse tider av året er blitt et overskudd i produksjonen, som det har vist sig vanskelig å få avsaat. Markedet er derved til visse tider blitt overbelastet, og prisene har

falt sterkt. Både omsetningen av egg og flek og delvis av meieriprodukter har i de senere år vært gjenstand for slike kriser. Overskuddsproduksjonen har dog hittil ikke for nogen av disse varer vært så stor at man på basis herav har kunnet oparbeide nogen jevn, stadig utførsel, og der har også vært delte meninger om der, som produksjonsforholdene ligger an hos oss for tiden, er nogen utsikt til at vi kan konkurrere med våre husdyrprodukter på verdensmarkedet i nogen større utstrekning.

Våre husdyr omsetter ikke bare det aller meste av den hjemlige planteproduksjon, men også store mengder innført kraftfôr. Der har derfor også vært slått på at en regulering av produksjonen kunde gjennomføres ved å innskrenke kraftfôrinnførselen og mere basere produksjonen på det hjemlige fôr, i tilfelle i forbindelse med nogen omlegning av fôrproduksjonen i retning av å skaffe mere lettfordøielige og produksjonsdrivende fôrmidler.

Det sier sig selv at kravet på pålitelige opgaver over vår husdyrproduksjons størrelse, forholdet mellom produksjon og fôrforbruk og forholdet mellom produksjon og omsetning under disse omstendigheter er blitt stadig sterkere.

Ut over opgavene over husdyrbestandens absolutte størrelse til de forskjellige tider har man hittil hatt få holdepunkter for beregning av husdyrproduksjonens størrelse her i landet. De tidligere utførte beregninger over produksjonen av kjøtt og flek er bygget på husdyrtellingene i forbindelse med ansettelse av en skjønsmessig årlig avgangsprocent og skjønsmessig vekt for de slaktede dyr. Skjønt disse forskjellige skjønsmessige opgaver er ansatt etter samråd med de kyndigste menn, hviler dog disse beregninger på et forholdsvis svakt grunnlag. Opgavene fra kjøttkontrollstasjonene over mengde og vekt av de kontrollerte slakt sammenholdt med handelsstatistikkens opgaver over innførsel og utførsel gir visse holdepunkter for en bedømmelse av den innenlandske kjøtt- og fleskeproduksjon og dens tilstrekkelighet, men heller ikke mere.

Til bedømmelse av melkeproduksjonens størrelse er der femårsvis innhentet opgaver fra hvert herred over den antatte gjennomsnittlige årlige melkemengde pr. ku. Disse opgaver blev siste gang innhentet for året 1925 gjennom jordstyrene.

Også kontrollforeningenes regnskap har gitt adskillige holdepunkter for bedømmelse av husdyrproduksjonen, men disse opgaver skriver sig jo for største delen fra bruk som i driftsintensitet ligger adskillig over gjennomsnittet.

Av undersøkelser over husdyrproduksjonens størrelse i andre land kan nevnes at der i *Danmark* i forbindelse med husdyrtellingen 1903 blev stillet hver husdyrholder spørsmål om tilgang og avgang i besetningene det siste år og om størrelsen av melk- og eggproduksjonen. Mens de siste opgaver blev nogenlunde tilfredsstillende besvart, var opplysningene om til- og avgang

så mangelfulle at selv en representativ bearbeidelse ikke gav noget brukbart resultat. Ved de siste husdyrtellinger har man i Danmark gjenoptatt forsøket på å få oppgaver til belysning av omsetningen i husdyrholdet, men begrenset det til å spørre om antall i året fødte føll, kalver, lam og griser og antall utrangerte melkekyr; herom synes de innkomne oppgaver å være fullt pålitelige.

I *Storbritannia* blev der i 1900 og på nytt i 1908 innhentet oppgaver fra jordbrukere over den årlige tilgang og avgang i besetningene. Begge disse undersøkelser var dog nokså summariske, og der kom inn besvarelser bare fra et forholdsvis beskjedent antall oppgavegivere.

Omfattende undersøkelser over husdyrbrukets produksjon er foretatt i de *Forenede Stater*, hvor der ved de fullstendige tiårige tellinger innhentes oppgaver ikke bare over antall husdyr, men også over årets produksjon av melk og egg og antall i året fødte og slaktede dyr. De siste oppgaver er dog meget summariske. Videre innhentes i de senere år hver måned oppgaver fra ca. 12 000 farmere over antall fødte, kjøpte, slaktede og solgte dyr i månedens løp og husdyrbestanden ved månedsskiftet, alt til belysning av markedsforholdene for husdyrprodukter.

I *Sverige* foretok dyrlæge B. Låftman i 1914 en undersøkelse over omsetningsfaktorene i husdyrbruket. Materialet for undersøkelsen omfattet dog et ganske lite antall eiendommer. I 1923 fremla byråchef Höijer for Landtbruksakademiens Ekonomiska avdeling forslag om en representativ undersøkelse over husdyrproduksjonens størrelse, og der blev bevilget et mindre beløp til en slik undersøkelse sommeren 1924 i visse deler av det sydlige Sverige. Undersøkelsen er senere blitt fortsatt i andre deler av landet.

Her i landet har man tidligere hatt under overveielse å innsamle slike oppgaver, nemlig ved jordbrukstelingen i 1918. Saken lot sig dog den gang av forskjellige årsaker ikke realisere. Under det videre arbeide med denne sak kom man i Byrådet til den overbevisning at en sådan undersøkelse hos oss ikke burde kombineres med de fullstendige jordbrukstelingen, hvorav den siste er avholdt i disse dager.

Skjemaet for disse tellinger er allerede før så omfattende at det ikke vil la sig gjøre å ta inn en rekke nye oppgaver av så omfattende og vanskelig art. Hertil kommer at man for å være sikker på å få tilfredsstillende primæropgaver må sikre sig virkelig kyndige tellere, som ved besøk hos hver oppgavegiver besørger skjemaets utfylling etter de oppgaver de får på stedet.

En telling etter den representative metode anordnet utelukkende for innsamling av slike oppgaver måtte her være på sin plass. En slik telling lot sig forholdsvis lett gjennomføre, og da antallet av tellere her blir nokså lite, vil fulltut kyndige folk kunne påregnes til arbeidets utførelse. Man mente en slik representativ undersøkelse riktig anordnet og utført ved hjelp av

kyndige tellere vilde by langt større sikkerhet for et heldig resultat enn å overlesse skjemaet for den almindelige jordbrukstelling.

Byrådet innleverte derfor i januar 1928 til Landbruksdepartementet et motivert forslag om å sette i gang en slik representativ undersøkelse, som skulde bli å avholde i alle landets distrikter 20 juni 1928.

Landbruksdepartementet gav saken sin tilslutning, og Stortinget bevilget 12 mai 1928 kr. 9 000 til en representativ undersøkelse over husdyrproduksjonens størrelse.

*

Forinnen man går over til nærmere å omtale tellingen og dens resultater, skal man gi noen opplysninger om forhold som har øvet innflydelse på husdyrbrukets utvikling i den senere tid.

Der må da først pekes på den sterke økning i det dyrkede areal som har funnet sted i de siste år. Ved nydyrkning er det dyrkede areal fra 1918 til 1928 for rikets bygder øket med over 600 000 dekar eller næsten 10 pct. Herigjennem har særlig fôravlenn øket betydelig, noget som jo har øvet en sterk innflydelse på vårt husdyrbruks utvikling.

For riket under ett var de år som gikk nærmest forut for denne undersøkelse særdeles gode fôrår. Gjennemsnittlig for rikets bygder var høiavlenn i 1924 6 pct. over middels, for 1925 7 pct. over, for 1926 1 pct. over og for 1927 7 pct. over middelsårs avkastning. Særlig hadde Østlandet, Oplandene og Sørlandet rike høiavlenn. Dårligst falt høiavlenn i Nord-Norge, som i 1926 og 1927 hadde mindre gode år; for Trøndelagen var året 1926 adskillig under middels hvad høiutbytte angår.

Den sterke nydyrkning, økningen i fôrarealene og de jevnt gode høiår har, som omstående oversikt over husdyrtallet viser, gitt sig utslag i en betydelig økning i antall storfe, sau og geit i årene etter 1918. Svine- og fjærfeholdet viser en ennu større økning fra 1918, men her er det andre faktorer som virker inn.

Hesteholdet var særlig stort i 1918. De store åkerarealer og den store skogstrafikk i krigsårene krevet meget hestehjelp, og de høie hestepriser animerte til et stort opdress. Hesteholdet er senere gått tilbake, og opdresset har i de senere år vært lite.

Besetningenes størrelse i rikets bygder 1907—1928.

	Hester	Storfe	Svin	Sauer	Geiter	Tils. i beregn. kyr	Fjærfe
³⁰ / ₉ 1907 . . .	163 621	1 087 918	307 165	1 390 421	295 767	1 849 774	1 411 101
³⁰ / ₉ 1917 . . .	202 365	1 149 526	237 921	1 294 906	238 641	1 928 808	1 883 718
²⁰ / ₆ 1918 . . .	210 778	1 045 938	207 119	1 400 034	235 291	1 843 607	1 676 320
²⁰ / ₆ 1924 . . .	185 935	1 114 433	249 022	1 506 850	258 767	1 905 083	3 017 635
²⁰ / ₆ 1925 . . .	183 887	1 150 617	252 959	1 528 819	275 783	1 945 637	3 173 411
²⁰ / ₆ 1926 . . .	183 342	1 200 279	303 412	1 595 237	290 275	2 032 921	3 053 087
²⁰ / ₆ 1927 . . .	183 365	1 209 450	299 669	1 608 222	290 099	2 042 402	2 993 541
²⁰ / ₆ 1928 . . .	182 401	1 220 875	282 709	1 654 448	293 258	2 051 650	3 091 859
Relative tall, 1907 = 100.							
1907	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
1917	123,68	105,66	77,46	93,13	80,69	104,27	133,49
1918	128,82	96,14	67,43	100,69	79,55	99,67	118,80
1924	113,64	102,44	81,07	108,37	87,49	102,99	213,85
1925	112,39	105,76	82,35	109,95	93,24	105,18	224,89
1926	112,05	110,33	98,78	114,73	98,14	109,90	216,36
1927	112,07	111,17	97,56	115,66	98,08	110,41	212,14
1928	111,48	112,22	92,04	118,99	99,15	110,91	219,11

Antall norske slakt kontrollert ved kontrollstasjonene fremgår av følgende tabell:

Norske slakt kontrollert ved kontrollstasjonene.

	Hest	Storfe	Spekalv	Gjøkalv	Svin	Sau	Geit
1907	4 234	111 290	117 143		75 887	194 602	16 707
1917	4 991	135 131	127 322	32 596	66 553	170 448	14 754
1918	8 853	138 555	128 348	30 364	38 635	194 352	12 654
1924	10 716	161 146	169 587	56 688	126 300	288 329	11 298
1925	6 950	122 888	153 027	33 890	113 987	260 608	12 321
1926	5 015	162 993	148 458	47 581	165 392	304 439	13 737
1927	5 243	170 867	156 926	53 776	220 042	299 388	13 241
Beregnet for ¹ / ₇ 1927 — ¹ / ₇ 1928	5 500	163 000	165 200	52 700	186 600	299 000	15 500
Beregnet slaktning ²⁰ / ₆ 1927— ²⁰ / ₆ 1928	6 902	193 271	438 720	85 247	341 857	674 908	157 932

Efter de gjennom Landbrukets priscentral innhentede oppgaver var markedsprisene for kjøtt, fleisk, egg og smør gjennomsnittlig i kr. pr. kg.:

	Kjøtt	Fleisk	Egg	Smør
1921	3,75	3,42	5,21	6,19
1922	2,76	2,79	3,88	4,96
1923	2,77	2,37	3,36	4,77
1924	3,43	2,85	3,52	5,51
1925	3,48	3,18	3,06	4,94
1926	2,29	1,92	2,34	3,60
1927	1,80	1,38	2,05	3,16
1928	1,74	1,62	1,98	3,03

Videre skal etter handelsstatistikken anføres en del opgaver over nettoinnførselen av en del husdyrprodukter og kraftfôrstoffer i de senere år.

Nettoinnførsel (÷) eller nettoutførsel (+) av en del husdyrprodukter.

Tonn.

	Kjøtt	Flesk	Egg	Melk ¹	Smør	Ost
1906/10	÷ 9 379	÷ 1 963	÷ 190	+ 33 478	+ 1 141	÷ 145
1917	÷ 12 545	÷ 5 109	÷ 648	+ 26 055	÷ 462	÷ 105
1918	÷ 9 760	÷ 609	÷ 883	÷ 16	÷ 1 133	÷ 101
1922	÷ 20 242	÷ 6 594	÷ 3 078	+ 19 021	÷ 3 431	÷ 399
1924	÷ 10 640	÷ 5 772	+ 681	+ 16 438	÷ 379	÷ 166
1925	÷ 9 755	÷ 5 092	+ 682	+ 18 928	÷ 453	÷ 272
1926	÷ 5 880	÷ 2 810	+ 228	+ 30 423	÷ 910	÷ 230
1927	÷ 4 488	÷ 1 078	+ 10	+ 21 532	÷ 1 124	÷ 253
1928 ²	÷ 5 439	÷ 2 927	+ 52	+ 24 545	÷ 658	÷ 74

¹ Kondensert melk etc. omberegnet til nysilt melk. ² Foreløbige opgaver.

Nettoinnførsel av kraftfôrstoffer.

Tonn.

	Mais	Kli	Olje- og eggehviterike ¹	Andre kraftfôrstoffer
1906/10	÷ 26 337	+ 27 760	÷ 21 127	÷ 4 586
1917	÷ 32 944	÷ 602	÷ 31 534	÷ 65
1918	÷ 61 788	-	÷ 21 969	÷ 127
1922	÷ 90 740	÷ 2 677	÷ 21 477	÷ 5 922
1924	÷ 77 882	÷ 33 127	÷ 55 425	÷ 13 637
1925	÷ 97 202	÷ 30 424	÷ 50 931	÷ 6 045
1926	÷ 107 990	÷ 29 005	÷ 41 533	÷ 4 687
1927	÷ 152 282	÷ 19 963	÷ 54 710	÷ 7 129
1928 ²	÷ 114 956	÷ 20 504	÷ 48 520	÷ 6 977

¹ Utførselen av olje- og eggehviterike kraftfôrslag av norsk opprinnelse (vesentlig sild- og fiskemel) er ikke trukket fra. ² Foreløbige opgaver.

I den 10-års periode som gikk forut for krigen hadde vi en årlig nettoinnførsel av ca. 10 000 tonn kjøtt og 2 000 tonn flesk og en mindre nettoinnførsel av ost og egg. Derimot utførtes der årlig ca. 1 000 tonn smør og 30—40 000 tonn melk (som kondensert etc., omregnet til nysilt melk).

I krigsårene var såvel innførsel som utførsel av matvarer begrenset av forskjellige restriksjoner.

Årene like etter krigens ophør viser en sterk stigning i innførselen av husdyrprodukter. Innførselen av kjøtt var i 1920—22 henholdsvis ca. 15, 18 og 20 tusen tonn; fleskeinnførselen var 6 000—6 500 tonn, i 1923 endog 8 800 tonn, egginnførselen gikk op i over 3 000 tonn, og mens vi før krigen utførte ca. 1 000 tonn smør, var nettoinnførselen i 1919—22 3 000—3 500 tonn. Også innførselen av ost var betydelig, særlig i 1919 og 1920.

Efterhvert som den innenlandske husdyrproduksjon har øket i de siste år, er innførselen igjen gått tilbake. Kjøttinnførselen har i de siste år vært omtrent halvt så stor som før krigen, fleskeinnførselen omtrent som da — i 1927 helt nede i vel 1 000 tonn; av egg har vi siden 1924 hatt utførselsoverskudd, og i 1929 er også utførselen av smør tatt op igjen.

I forbindelse med denne økning i husdyrproduksjonen er innførselen av kraftfôr øket sterkt. Maisinnførselen var i 1906—10 gjennomsnittlig 26 000 og i 1911—15 ca. 36 000 tonn. De tre siste år har den vært over 100 000 tonn, i 1927 endog over 150 000. Innførselen av eggehviterike kraftfôrslag var i 1906—10 vel 20 000, i 1911—15 vel 30 000 tonn årlig, i de siste år har den dreiet sig om ca. 50 000 tonn.

Undersøkelsens plan, organisasjon og utførelse.

Det statistiske materiale.

Av de grunner som foran er nevnt fant man det heldigst å foreta den planlagte undersøkelse over husdyrbrukets produksjon etter den representative metode.

En slik representativ undersøkelse bør selvsagt omfatte et så stort utvalg av besetninger at materialet i enhver henseende kan danne et betryggende grunnlag for beregninger over den samlede produksjon av de forskjellige husdyrprodukter. Likeoverfor en så uensartet masse som det her gjelder var det gitt at der måtte bli et relativt stort utvalg.

På den annen side setter omkostningsspørsmålet forholdsvis snevre grenser for hvor langt man her kan gå. Også hensynet til adgangen til å erholde fullt habile tellere spiller inn i denne henseende.

Man blev stående ved å gi undersøkelsen samme omfang som de representative tellinger over arealanvendelse og husdyrhold. Disse omfatter ca. 10 000 bruk eller omkring 5 pct. av rikets samtlige bruk med husdyrhold.

Som tellere fant man at kontrollassistentene på grunn av sin utdannelse og sin praksis måtte antas å være særlig velkikkede, likesom de vilde kunne utføre tellingsarbeidet relativt billig, idet de kunde kombinere dette arbeide med sitt kontrollarbeide.

De store fordringer man måtte stille til tellerne ved en slik undersøkelse gjorde at man måtte søke å klare sig med et forholdsvis lite antall tellere. Antall kontrollassistenter utgjør ikke fullt 300, fordelt på et noget mindre antall herreder, nokså ujevnt fordelt utover landet.

Det var dog heller ikke nødvendig å foreta en slik undersøkelse i hver bygd. Når bare utvalget av herreder hvori der skulde telles og dernæst utvalget av bruk innen herredet skjedde på betryggende måte, fant man det fullt tilstrekkelig å telle f. eks. i tredjehvert herred. Der vilde da falle bortimot 50 bruk å telle for hver teller. I store strøk av landet er der meget få kontrollassistenter, og her måtte man finne andre kvalifiserte tellere.

Av interesse for saken påtok, efter anmodning, landbruksselskapene sig velvillig å fungere som lokale tellingsstyrer, — hvert selskap for sitt distrikt — ved denne undersøkelse. Deres arbeide bestod bl. a. i å utpeke representative tellingsherreder innen hvert sitt fylke og engasjere det nødvendige antall kvalifiserte tellere. Opgavene blev, når de forelå ferdige, av tellerne sendt til landbruksselskapene, som oversendte materialet samlet til Byrådet. Flere av landbruksselskapene påtok sig også å gjennomgå materialet efterhvert som det kom inn og kontrollere at skjemaene var tilfredsstillende utfylt.

Byrådet vil derfor få rette en takk til landbruksselskapene for det utmerkede og til dels ganske betydelige arbeide de ofret denne sak.

Det skjema som blev brukt ved undersøkelsen er tatt inn som bilag 1. Ved dets utformning søkte Byrådet samarbeide med en rekke av våre landbruksautoriteter for å få et mest mulig hensiktsmessig og for de forskjellige distrikter passende skjema.

Når tellingstiden sattes til 20 juni, var det av hensyn til at alle de senere husdyrtellinger er henlagt til denne datum, likesom også den fullstendige landbrukstelling i 1929 er henlagt til 20 juni.

Husdyrenes aldersfordeling på skjemaet faller hovedsakelig sammen med den som er benyttet ved de fullstendige tellinger. Dog er klassifikasjonen for hestenes vedkommende forenklet sterkt, idet en næiere spesifikasjon ingen interesse hadde i denne forbindelse.

Skjemaet er innrettet slik at det riktig utfylt gir en fullstendig oversikt over tilgang og avgang i besetningen fra 20 juni 1927 til 20 juni 1928. Sammenholdt med oppgavene over besetningenes størrelse ved periodens begynnelse og slutt gir det en fullstendig oppgave over årets produksjon av kjøtt og fleisk, ikke bare hvad der er tatt ut av besetningene i årets løp, men også det tillegg eller fradrag som økning eller reduksjon i besetningene representerer.

Selv om tellingsåret skulde være unormalt med hensyn til nedslaktning, gir skjemaet fyldestgjørende oppgaver til beregning av normalproduksjonen.

Riktig utfylt stemmer skjemaets oppgaver over tilgang (rubr. 1—3) med avgangen (rub. 4—9) for hvert enkelt dyreslag. For den enkelte linje i skjemaet vil disse summer dog vanligvis ikke stemme, da dyrene i årets løp rykker op i nye klasser.

Videre spurtes der efter dyrenes slaktevekt innen hver aldersklasse, særskilt for dem som er slaktet til eget bruk og til salg. Til beregning av hvilken kjøttmengde den stående besetning representerer spurtes der efter den gjennomsnittlige slaktevekt av besetningen pr. 20 juni. Disse siste oppgaver skulde i almindelighet bli å anvende såvel på besetningen pr. 20 juni 1927 som pr. 20 juni 1928, idet man fant at det vilde føre for vidt å spørre efter særskilt vekttoppgave for disse data. Kun i tilfelle der måtte antas å være

nogen fremtredende forskjell mellem dyrenes vekt pr. stykke ved regnskaps-årets begynnelse og utgang, skulde telleren gi opplysninger som kunde tjene til grunnlag for en beregning over vektdifferensens størrelse. På et såvidt stort materiale må man dog kunne formode at under nogenlunde normale forhold vil avvikelserne opheve hverandre.

Videre inneholder skjemaet spørsmål om den samlede produksjon på bruket i året av kumelk, geitmelk, egg og ull og i forbindelse hermed det gjennomsnittlige antall melkekyr, melkegeiter og verpehøns samt oppgave over eiendommens størrelse i dekar åker, dyrket eng og naturlig eng.

Opgave over havn og beite fant man derimot ikke å kunne ta med, da beitenes produksjonsevne er så sterkt varierende at en oppgave over beitearealet ikke vilde bli til nogen støtte under beregningene.

Ved en representativ undersøkelse som denne er det ikke tilstrekkelig at de enkelte oppgaver er korrekte i og for sig. Forat hele undersøkelsen skal lede til et riktig resultat, kreves det at oppgavene samlet gir et riktig bilde av det distrikt de representerer. Brukene som der telles ved må derfor utvelges med henblikk på at de samlet skal gi et sant bilde av distriktet i sin helhet.

Det er i denne henseende av stor betydning at der telles ved små og store bruk i riktig forhold, idet husdyrbruket ofte arter sig forskjellig ved små og store bruk.

Det vil gjerne være lettest å få oppgaver fra de mere fremskredne gårdbrukere og medlemmer av kontrollforeningene. Der kunde derfor være fare for at disse mere intensivt drevne bruk vilde komme til å prege tellingsresultatene for sterkt. Tellerne blev derfor pålagt å ha sin oppmerksomhet henvendt på disse forhold og søke å få med tilstrekkelig mange også av de jevne og av de mere tilbaketiliggende bedrifter med sitt svakere og mindre produktive husdyrbruk.

Disse forhold blev derfor utførlig omtalt i den instruks som blev utferdiget for tellerne, og som er tatt inn som bilag 2.

Til utførelse av tellingen blev der gitt tellerne en frist på 2 måneder — til 20 august 1928.

Godtgjørelsen for tellingsarbeidet fastsattes til 60 øre pr. fullstendig utfylt skjema.

Landbrukskselskapene, til hvem det blev overlatt som lokale tellingsstyrer å utpeke de herreder hvori der burde telles, likeså å engasjere tellere, utpekte i alt 280 tellingsherreder. Det blev nøie påsett at innen fylkene de forskjellige fogderier blev representert i riktig forhold, idet disse jo ofte representerer ganske sterkt forskjellige driftsforhold.

Det innkomne tellingsmateriale var gjennomgående tilfredsstillende, og hvor der manglet noget heri blev materialet ved den efterfølgende revisjon

sendt tilbake til tellingsstyre og tellere til beriktigelse. Kun fra 5 av de utpekte herreder lykkedes det ikke å få brukbare opgaver.

Der medgikk dog adskillig mere tid til tellingen enn forutsatt, idet de siste opgaver først kom inn til Byrået i januar 1929.

I alt kom der inn 10 204 utfylte tellings skjemaer som var tjenlige til videre bearbeidelse, fordelt på 275 herreder. Tabell 1 viser antall tellede bruk for hvert fylke gruppert etter innmarksarealets størrelse. Brukenes klassifisering i størrelsesklasser er foretatt etter det samlede innmarksareal, dog således at naturlig eng ikke er regnet like med dyrket jord. (100 dekar naturlig eng er regnet lik 75 dekar dyrket jord.)

De tellede bruk utgjør 4,72 pct. av samtlige bruk med husdyrhold pr. 1 januar 1918. I Nordland og Rogaland er der tellet ved forholdsvis flest bruk, henholdsvis 5,31 og 5,02 pct. av samtlige bruk med husdyrhold. Svakest representert etter antall er Finnmark og Vestfold med henholdsvis 3,63 og 3,92 pct.

De tellede bruk omfatter et samlet areal av 227 492 dekar åpen åker, 391 218 dekar eng på dyrket jord og 133 315 dekar naturlig eng, i alt 752 025 dekar innmark.

Det dyrkede areal ved de tellede bruk utgjør 8,97 pct. av det dyrkede areal i rikets bygder til samme tid.

Det gjennomsnittlige areal pr. tellet bruk er 73,7 dekar innmark, hvorav 22,3 dekar åker, 38,3 dekar eng på dyrket jord og 13,1 dekar naturlig eng

Klassevis er gjennomsnittsarealet ved de undersøkte bruk:

	åker	eng på dyrket jord	naturlig eng	i alt
	dekar			
Kl. 1 (under 10 dekar) . . .	1,6	3,3	3,2	8,1
» 2 (10— 20 —) . . .	3,4	7,7	5,5	16,6
» 3 (20— 50 —) . . .	7,5	17,9	10,8	36,2
» 4 (50—100 —) . . .	17,3	37,9	18,4	73,6
» 5 (100—200 —) . . .	48,3	75,3	16,3	139,9
» 6 (200—400 —) . . .	105,3	141,6	15,9	262,8
» 7 (400—700 —) . . .	205,5	245,5	27,8	478,8
» 8 (over 700 —) . . .	404,5	434,9	45,0	884,4

Innen de forskjellige fylker er gjennomsnittsarealet av de tellede bruk:

	åker	eng på dyrket jord	naturlig eng	i alt	Gjennomsnitt- lig innmarks- areal $\frac{1}{18}$ for bruk med hus- dyrhold D e k a r
Østfold	61,5	86,1	4,6	152,2	90,5
Akerhus	73,8	95,8	6,1	175,7	83,7
Hedmark	39,1	46,8	10,7	96,6	51,0
Opland	34,6	40,7	17,5	92,8	51,0
Buskerud	27,5	47,9	8,5	83,9	52,5
Vestfold	56,2	86,1	1,7	144,0	73,4
Telemark	15,8	30,8	8,3	54,9	43,7
Aust-Agder	10,5	22,9	4,3	37,7	24,1
Vest-Agder	8,2	20,4	3,3	31,9	23,7
Rogaland	14,0	27,1	7,5	48,6	39,0
Hordaland	5,3	19,9	18,8	44,0	28,2
Sogn og Fjordane	7,3	20,8	24,8	52,9	33,7
Møre	7,9	22,7	24,4	55,0	39,2
Sør-Trøndelag	16,4	48,8	10,3	75,5	53,9
Nord-Trøndelag	35,5	57,8	6,3	99,6	59,4
Nordland	6,1	22,2	19,2	47,5	27,7
Troms	4,5	16,2	16,6	37,3	23,7
Finmark	1,3	5,5	22,0	28,8	15,6
Rikets bygder	22,3	38,3	13,1	73,7	45,1

Det gjennomsnittlige innmarksareal ved de tellede bruk er således betydelig større enn gjennomsnittlig for riket for alle bruk med husdyrhold.

De tellede bruk representerer som nevnt 4,72 pct. av antall bruk med husdyrhold, men 8,97 pct. av det dyrkede areal pr. 20 juni 1928.

15,7 pct. av brukene ved denne representative undersøkelse er under 20 dekar, 37,8 pct. 20—50 dekar, 40,2 pct. mellom 50 og 200 dekar, 6,3 pct. over 200 dekar innmark. Den tilsvarende fordeling for samtlige skyldsatte bruk med husdyrhold 1 januar 1918 var henholdsvis 34,5, 34,5, 27,6 og 3,4. Hvorledes forholdet stiller sig innen de enkelte fylker vil fremgå av tabell 1. Som man vil se er der særlig i Østlandsfylkene tallet ved få eiendommer under 20 dekar.

Det viser sig at tellerne gjennemgående har tallet ved de egentlige jordbruk, mens de mange små eiendommer og små besetninger er blitt for svakt representert.

I alt var der i de undersøkte besetninger pr. 20 juni 1927 14 945 hester, 93 690 storfe, 105 971 sauer, 16 276 geiter og 22 149 svin.

Dette utgjør 8,15 pct. av hestene, 7,75 pct. av storfeet, 6,59 pct. av sauene, 5,61 pct. av geitene og 7,39 pct. av svinene i rikets bygder efter den representative landbrukstelling 20 juni 1927.

Undersøkelsen bygger således på et ganske betydelig materiale.

Det gjennomsnittlige husdyrhold pr. tallet bruk utgjorde 1,46 hester, 9,18 storfe, 10,39 sauer, 1,60 geiter og 2,17 svin.

Fördeler man det samlede antall husdyr i rikets bygder pr. 20 juni 1927 på antall bruk med husdyrhold 1 januar 1918, blir det gjennomsnittlige husdyrhold pr. bruk 0,85 hest, 5,60 storfe, 7,44 sauer, 1,34 geiter og 1,39 svin.

Hvorledes forholdet stiller sig for de enkelte fylker vil fremgå av tabell 2.

Ved at der gjennemgående er tellet ved for store eiendommer har man fått med i undersøkelsen et betydelig større antall husdyr enn antall eiendommer hvor telling blev foretatt skulde betinge. Det kan jo for så vidt ved en slik undersøkelse være en fordel å få et stort antall husdyr med i undersøkelsen. Hvilken innflydelse det kan ha hatt på de endelige beregninger, og hvilke hensyn man ved bearbeidelsen har funnet å måtte ta til dette forhold, skal man senere komme tilbake til. Etterhvert som oppgavene kom inn til Byrået, blev hvert enkelt skjema nøie revidert. Mindre unøiaktigheter blev herunder skjønsmessig korrigeret. Hvor det viste sig nødvendig blev skjemaene tilbakesendt tellerne med revisjonsbemerkningene, så de kunde bli korrigeret på stedet. I de tilfelle hvor der for et enkelt dyreslag forelå svært få oppgaver innen et fylke eller man av andre grunner fant det tvilsomt om oppgavene kunde betraktes som helt representative, blev uttalelse innhentet fra vedkommende landbrukselskap, dels også fra den enkelte teller, forinnan man foretok den endelige beregning av produksjonen, idet man ved en undersøkelse som denne fant å måtte sikre sig de best mulige oppgaver, selv om bearbeidelsen herved blev noget forsinket.

Hvad oppgavenes pålitelighet angår uttaler nok en del tellere at det til dels har vært vanskelig å få enkelte brukere til å gi oppgaver, fordi de var redd oppgavene skulde benyttes i forbindelse med skattevesenet, og at enkelte kanskje derfor var tilbøielige til å avgi for lave oppgaver. Stort sett er dog tellerne enige om at oppgavene over avgang og tilgang i besetningene er riktige. Som skjemaet var formet hadde jo tellerne her den kontroll at avgang og tilgang skulde stemme.

Slaktevektsopgavene har det til dels vært vanskeligere å tilveiebringe; allikevel er det meget få herreder hvor man ikke har fått brukbare oppgaver over slaktevekten. Slaktevekten for livdyrene er ansatt skjønsmessig av tellerne med støtte i målinger.

Produksjonsoppgavene for melk, egg og ull er selvfølgelig overalt mere og mindre skjønsmessige. Selv hvor der foreligger tallmessige oppgaver over det solgte kvantum vil det jo bli en skjønssak hvor meget man skal legge til for hjemmeforbruket.

Materialet gir imidlertid et sterkt inntrykk av at tellerne har vært meget samvittighetsfulle og interesserte, og man har deri at der bare er anvendt særlig fagkyndige tellere en garanti for at materialet er saa godt som det overhodet for tiden kan la sig gjøre å få det.

Den årlige tilgang og avgang i besetningene.

Som tidligere omtalt har man ved de beregninger som tidligere er foretatt her i landet over produksjonen av kjøtt og fleisk vært henvist til å benytte skjønnsmessige ansettelse av de årlige avgangsprocenter. Først gjennom nærværende undersøkelse er de virkelige avgangsprocenter klarlagt.

På de ved denne undersøkelse anvendte skjemaer spørres der foruten etter besetningens størrelse ved årets begynnelse og slutt om tilgangen i årets løp delt på fødte og kjøpte og avgangen i årets løp delt på selvdøde eller slaktede som utjenlig til føde, hjemmeslaktede, henholdsvis til eget forbruk og til salg, solgte til slakt og solgte til livdyr. De innhentede oppgaver gir således ikke bare anledning til beregning av hvad der direkte er tatt ut av besetningene i årets løp, og hvorledes det er anvendt. Ved å sammenholde disse oppgaver med oppgavene over besetningenes størrelse ved årets begynnelse og slutt vil man også kunne beregne det tillegg eller fradrag i årets produksjon som økning eller reduksjon i besetningene representerer, hvorved man får beregnet den virkelige produksjon i året, selv om tellingsåret skulde vise sig unormalt med hensyn til nedslaktning.

Bearbeidelsen har foregått på den måte at oppgavene, efter å være revidert og bragt i orden, er oppsummert for hvert herred efterat materialet var opdelt i størrelsesklasser.

Herredstallene er så igjen samlet til fylkestall. De oppgaver man på denne måte har fått over tilgang og avgang ved de undersøkte gårder er så for hvert fylke omregnet til relativtall, idet antallet av hvert dyreslag i besetningene 20 juni 1927 er satt = 100.

I tabell 4—10 vil man finne disse oppgaver fylkesvis i noget sammentrukket form. Tabellenes første halvdel angir fylkesvis det absolutte antall dyr som omfattes av tellingen, fødte, døde, slaktede osv., i tabellenes annen halvdel er tallene omregnet til relativtall.

For å finne den samlede tilgang og avgang av de forskjellige husdyrslag i rikets bygder har man så anvendt de på denne måte funne relativtall på fylkets husdyrbestand efter den representative telling pr. 20 juni 1927.

Bare for svinene har man på grunn av materialets beskaffenhet måttet foreta beregningen på en noget annen måte, som senere skal bli omtalt.

Det vilde vært ønskelig under beregningen av den samlede produksjon å ha hatt fullstendige husdyrtellingsoppgaver å bygge på. Oppgavene for de senere år bygger jo kun på representative tellinger, og man har ingen fordeling av husdyrstyrken efter eiendommenes størrelse senere enn 1 januar 1918; man må dog anta at de representative tellinger gir et tilnærmedesvis riktig billede av husdyrholdet; en videregående beregning over den samlede husdyrproduksjons omfang ved bruk av forskjellig størrelse vil der bli an-

ledning til å foreta i forbindelse med den fullstendige jordbrukstelling pr. 20 juni 1929.

Hestene.

De herhen hørende opgaver er tatt inn i tabell 4.

Tellingen omfatter en hestebestand ved tellingsårets begynnelse på 14 945 hester i alt. Den procentvise representasjon er ganske jevn fylkene imellem, — 8,15 pct. av hestene i rikets bygder 20 juni 1927.

Omsetningen blandt hestene på de bruk undersøkelsen omfatter og de derav beregnede tall for rikets bygder vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Ved de undersøkte bruk		Beregnet for bygdernes samlede hestebestand	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Besetning ²⁰ / ₆ 1927				
Over 1 år	14 186	94,9	173 980	94,9
Under 1 år	759	5,1	9 385	5,1
Tilsammen	14 945	100,0	183 365	100,0
Født i året	703	4,7	8 619	4,7
Kjøpt i året	670 ⁵ / ₆	4,5	8 316	4,5
Tilgang i alt	1 373 ⁵ / ₆	9,2	16 935	9,2
Selvdøde	157	1,0	1 866	1,0
Slaktet og solgt til slakt i alt	565 ⁵ / ₆	3,8	6 902	3,7
Solgt til livdyr	747	5,0	9 386	5,1
Avgang i alt	1 469 ⁵ / ₆	9,8	18 154	9,8
Nedgang i besetningen	96	0,6	1 219	0,6
Besetning pr. ²⁰ / ₆ 1928	14 849	99,4	182 146	99,4

Tallene for den samlede hestebestand er fremkommet gjennom fylkesvis beregning.

Som tidligere omtalt var hesteholdet i 1918 av forskjellige årsaker særlig stort med et betydelig opdress. Antall unghester (under 3 år) i pct. av samtlige utgjorde 22,9, den høieste procent som hittil er konstateret ved nogen telling. Senere har opdresset av hester avtatt sterkt, så antall unghest i pct. av samtlige ved de to siste representative tellinger har vært 11,8. Opgavene fra kontrollstasjonene viser særlig høie tall for kontrollerte norske hestelakt i årene 1921—24. Med den innskrenkede skogsdrift og de reduserte åkerarealer var hestebestanden overflødig stor, så der i disse år foregikk en betydelig nedslaktning. Det må formodes at man ved den anledning har skilt sig av med et stort antall av de eldre hester. Den naturlige avgang i de siste år er derved blitt adskillig redusert, og samtidig er altså påsetningen av unghest blitt innskrenket.

Produksjonsundersøkelsen viser en tilgangsprocent av i året fødte på 4,7 pct. av hestebestanden ved årets begynnelse. Avgangen i året, bortsett fra den omsetning av hest som har funnet sted gårdene imellem, utgjør 5,3 pct., hvorav 1,0 pct. selvdøde, 3,7 pct. slaktede og 0,6 pct. som nettosalg av livdyr. Besetningene er redusert med 0,6 pct. Dette stemmer godt med resultatet av den ordinære representative telling, som viste en nedgang på 0,5 pct. i hestebestanden fra 1927 til 1928.

Uten reduksjon i besetningene vilde avgangsprocenten blitt 4,7, tilsvarende en gjennomsnittlig levealder for hestene av ca. 21 år. Som tidligere påpekt er der grunn til å anta at der i hestebestanden i tellingsåret efter den sterkere nedslaktning i 1921—24 var forholdsvis lite gamle hester, og at den naturlige avgang i de siste år derfor har vært noget under det normale.

Dette forhold bekreftes av flere av fylkenes landsbruksselskap.

Allerede opgavene i tabell 3 over hestebestandens relative sammensetning viser betydelige forskjelligheter fylkene imellem. Av hestene i Vest-Agder pr. 20 juni 1927 er således 99,4 pct. over 1 år og bare 0,6 pct. under 1 år, mens der i Sogn og Fjordane er 86,3 pct. over 1 år og 13,7 pct. under 1 år.

Ser man på omsetningstillene innen de enkelte fylker i tabell 4, viser også Sogn og Fjordane den høieste pct. for i året fødte føll i forhold til besetningen 20 juni 1927, nemlig 10,3 pct. Dernæst kommer Rogaland med 6,6 pct. og Opland, med 6,4 pct.

I Vest-Agder utgjør den tilsvarende procent 0,9, Aust-Agder 1,5, Troms 2,4 og Finnmark 2,7.

Antall i året innkjøpte hester svarer til 4,5 pct. av besetningen pr. 20 juni 1927, altså litt under halvdel av den samlede tilgang i året gjennomsnittlig.

I Vest-Agder dekkes $\frac{5}{6}$ av tilgangen ved kjøp, i Aust-Agder $\frac{4}{5}$, mens f. eks. i Opland, Rogaland og Sogn og Fjordane de innkjøpte dyr ikke utgjør mere enn ca. $\frac{1}{3}$ av tilgangen.

Antall selvdøde (med selvdøde forstås i det følgende såvel egentlig selvdøde som de der er slaktet som utjenlige til menneskeføde) hester svarer til 1,0 pct. av besetningen ved årets begynnelse. Antall selvdøde føll utgjør ca. 7 pct. av i året fødte føll, antall selvdøde hester over 1 år 0,7 pct. av antallet over 1 år ved årets begynnelse. Bortsett fra Finnmark, hvor materialet hvad hestene angår er så lite at tilfældigheter vil kunne spille inn, er procenten for selvdøde i intet fylke særlig stor, høiest i Hedmark med 2,0 pct. og Akershus med 1,5 pct., lavest i Møre, Aust-Agder og Buskerud.

Antall hester som i årets løp er slaktet eller solgt til slakt utgjør efter de fylkesvis beregnede tall 3,7 pct. av hestebestanden ved årets begynnelse. Møre, Vest-Agder, Sogn og Fjordane (og Finnmark) har her de laveste pro-

center, henholdsvis 1,5, 1,8, 2,3 og 2,7. Alle de øvrige fylker ligger mellom 3,2 og 5,1 pct.

Salget av hester som livdyr utgjør gjennomsnittlig for rikets bygder etter den fylkesvise beregning 5,1 pct. av hestebestanden ved årets begynnelse.

Den høieste procent for solgte livdyr, 15,6, har Sogn og Fjordane, hvor omsetningen innen hestebestanden i det hele er større enn i noget annet fylke. Dernæst kommer Møre med 10,2 pct. (Finnmark med 8,2), Opland med 6,3 og Rogaland med 5,9 pct.

Sammenholder man opgavene over i året solgte og kjøpte hester (livdyr), viser det sig at 7 av fylkene har overskudd av solgte hester, nemlig Sogn og Fjordane 8,7 pct., Møre 3,7 pct., Opland 2,9 pct., Rogaland 2,2 pct., Nord-Trøndelag 1,9 pct., Nordland 0,7 pct. og Hordaland 0,1 pct.

De øvrige fylker har kjøpt flere hester enn der er solgt som livdyr.

Til forklaring av den lave slakteprocent for hest i enkelte fylker tjener følgende utdrag av landbruksselskapenes svar på Byråets henvendelse angående tellingsresultatene:

Vest-Agder landbruksselskap uttaler om de lave opgaver for tilgang og avgang på hest i fylket:

«Der opprettes meget lite hester her i fylket, og av den grunn blir også omsetningen liten. Har gårdbrukerne på småbrukene her først fått sig en hest, holder de som regel lenge på den.»

Møre landbruksselskap uttaler:

«Den lave slakteprocent for hest har sin årsak i at her drives adskillig hesteopdrett for salg av livdyr. Delvis kommer det vel også av at der i det nærmest forutgående år, 1926 — 27, blev slaktet mere hester enn vanlig på grunn av fôrmangelen våren 1927. I sin almindelighet er det vel også så at der slaktes forholdsvis mindre hester her enn i de fleste andre fylker av den grunn at hesteholdet vanlig drives på den måte at når hesten er fullvoksen og delvis tar til å tape sig som bruksdyr, blir den gjerne solgt til driftekarer som fører den ut av fylket.»

Sør-Trøndelag landbruksselskap uttaler at «den forholdsvis rimelige bruk medfører at hestene kan bli nokså gamle; mange bygder kjøper sitt vesentligste hestemateriell; hestene blir igjen byttet eller solgt etter nogen års forløp. Kun hester som vedkommende liker svært godt blir beholdt til de går til slaktebenken».

Man skal dernæst se på hvorledes tilgangen og avgangen for hestene stiller sig ved bruk av forskjellig størrelse.

Ved beregningen av relativtall har man i de fleste tilfelle slått opgavene sammen til 3 grupper: eiendommer under 20 dekar innmark, mellom 20 og 100 og over 100 dekar, da der såvel i de høieste som i de laveste klasser var såvidt få opgaver at tilfeldigheter vilde kunne spille inn.

Regnet i pct. av hestebestanden ved årets begynnelse får man for de 3 klasser av eiendommer følgende omsetningstall:

	Under 20 dekar	20—100 dekar	Over 100 dekar
Født	1,2	4,2	5,4
Kjøpt	6,7	5,0	3,9
Selvdøde	0,9	0,7	1,5
Slaktet og solgt til slakt	3,8	3,5	4,1
Solgt som livdyr	5,6	5,6	4,3
Nedgang i besetningen .	2,4	0,6	0,6

De minste eiendommer, de under 20 dekar innmark, driver lite hesteprodukt, antall i året fødte utgjør kun 1,2 pct. av besetningen ved årets begynnelse mot 4,2 pct. ved brukene mellom 20 og 100 dekar og 5,4 pct. ved de over 100 dekar. Eiendommene under 20 dekar skaffer sig den overveiende del av sitt hestemateriell ved kjøp. I denne klasse er der derfor også i årets løp kjøpt flere hester enn der er solgt, mens der ved de større bruk er solgt som livdyr flere enn der er kjøpt.

At procenten for selvdøde er høiest for de største eiendommer skyldes at der ved disse er forholdsvis mange føll; dødeligheten blandt disse er jo større enn blandt de eldre hester.

Nedgangen i besetningene fra årets begynnelse til dets utgang er adskillig større i klassen for de minste eiendommer, 2,4 pct. mot 0,6 pct. i de to andre klasser.

Som tidligere påpekt er de små eiendommer, de under 20 dekar, stort sett for svakt representert i tellingsmaterialet. Ser man på forholdstallene for omsetningen innen de forskjellige størrelsesklasser av eiendommer, skulde der være en mulighet for at de foretatte beregninger for den samlede hestebestand skulde gi noget for høie tall for hester under 1 år, såvel i besetning som antall i året fødte.

Dessverre har man som nevnt ingen fordeling av den samlede besetning etter størrelsesgrupper senere enn 1 januar 1918; for besetningene pr. 20 juni har man ikke for noget år nogen sådan fordeling. For hestenes vedkommende er dog antallet ved eiendommer over 20 dekar innmark så langt det overveiende at denne feilkilde neppe kan tillegges nogen større betydning. De små eiendommer er jo særlig sterkt representert i visse fylker, og særforholdene ved de små eiendommer skulde derfor gi sig uttrykk i relativtallene for disse fylker. Sluttresultatet av den fylkesvise beregning viser temmelig nøie samme relativtall som det opprinnelige tellingsmateriale.

For det som er hovedsaken ved denne undersøkelse, beregningen av kjøttproduksjonens størrelse, vil en mindre forskjell på dette punkt spille meget liten rolle, idet hestenes andel i kjøttproduksjonen, som man senere skal komme tilbake til, i det hele er helt ubetydelig.

Storfeet.

Storfeet er hos oss det av husdyrene som har størst betydning for husdyrproduksjonen.

De direkte tellingsresultater for storfeets vedkommende finnes i tabell 5—7, i absolutte og relative tall.

Tellingen omfatter for storfeets vedkommende et ganske betydelig materiale; i alt var der i de undersøkte besetninger ved årets begynnelse 93 690 storfe eller 7,75 pct. av storfeet i rikets bygder. I de fylker hvor det er særlig utpreget at der gjennemgående er tallet ved for store bruk, som i Akershus og Vestfold, utgjør de undersøkte besetninger henholdsvis 10,8 og 9,5 pct. av det samlede storfehold; i Troms og Finnmark er henholdsvis 5,2 og 5,9 pct. av storfeet representert; de andre fylker ligger mellom disse tall.

Omsetningen blandt storfeet på de bruk undersøkelsen omfatter i forhold til besetningen ved årets begynnelse og de derav beregnede tall for rikets bygder vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Ved de undersøkte bruk		Fylkesvis beregnet for den hele bestand	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Besetning $\frac{20}{6}$ 1927				
Melkekyr	59 478 $\frac{5}{6}$	63,5	770 414	63,7
Okser over 2 år	1 277 $\frac{1}{5}$	1,3	15 432	1,3
Ungfe 1—2 år	15 622 $\frac{1}{2}$	16,7	199 396	16,5
Spekalver	713	0,8	8 942	0,7
Andre kalver under 1 år	16 599	17,7	215 266	17,8
Tilsammen	93 690 $\frac{8}{15}$	100,0	1 209 450	100,0
Født i året	58 850 $\frac{1}{9}$	62,8	761 232	62,9
Kjøpt i året	4 031 $\frac{1}{9}$	4,3	51 725	4,3
Tilgang i alt	62 882	67,1	812 957	67,2
Selvdøde	2 072 $\frac{1}{4}$	2,2	26 855	2,2
Slaktet og solgt til slakt:				
Melkekyr	6 726 $\frac{1}{4}$	7,2	85 773	7,1
Okser	1 682	1,8	20 100	1,7
Ungfe	6 686	7,1	87 398	7,2
Spekalv	33 961 $\frac{1}{2}$	36,2	438 720	36,3
Andre kalver under 1 år	6 428	6,9	85 247	7,0
I alt slaktet	55 483 $\frac{3}{4}$	59,2	717 238	59,3
Solgt som livdyr	4 314	4,6	55 660	4,6
Avgang i alt	61 870	66,0	799 753	66,1
Økning i besetning	1 012	1,1	13 204	1,1
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928	94 702 $\frac{8}{15}$	101,1	1 222 654	101,1

Besetningenes relative sammensetning ved undersøkelsens begynnelse er, som man ser, gjennomsnittlig 63,7 melkekyr, 1,3 okser over 2 år, 16,5 ungfø 1—2 år, 0,7 spekalver og 17,8 andre kalver u. 1 år pr. 100 storfe i alt 20 juni 1927 (etter de fylkesvis beregnede opgaver).

Den procent melkekyrne utgjør svinger mellom 58,1 i Nord-Trøndelag og 68,2 i Hordaland (se tabell 3). Lav procent for melkekyr har foruten Nord-Trøndelag, Finnmark, Østfold, Vestfold og Akershus; høi procent melkekyr har næstefter Hordaland Aust-Agder, Telemark og Møre. Okser over 2 år er der relativt mest av i Akershus og Østfold, 2,6 og 2,4 pct., dernæst i Opland, Hedmark og Vestfold. Ellers er procenten i de fleste fylker under 1.

Ungfø mellom 1 og 2 år er der mest av i Nord-Trøndelag, Østfold, Vestfold og Akershus; disse fylker har et forholdsvis stort opdress til rekruttering av sine egne besetninger.

Antall spekalv (under 3 uker) er i alle fylker lite pr. 20 juni; det er jo forholdsvis sjelden de vårbærende kyr kalver så sent som ut i juni. Procenten er høiest i Vestfold (1,3), Nord-Trøndelag, Akershus, Østfold, altså i fylker hvor man må anta at kalvetiden mere er søkt fordelt utover året for å kunne holde jevnest mulig melkemengde.

«Andre kalver under 1 år» er sterkest representert i de fire nordligste fylker med 20—25 pct. av besetningene pr. 20 juni. Det synes etter opgavene å være nokså almindelig i disse fylker å ha forholdsvis mange vårkalver gående sommeren over («gresskalver») til slaktning utpå høsten. Ellers utgjør i de fleste andre fylker disse kalver ca. 16—17 pct. av besetningen pr. 20 juni.

Ser man på forholdet ved eiendommer under 20, mellom 20 og 100 og over 100 dekar innmark, vil man legge merke til at klassen for de minste bruk har størst procent for melkekyr, lavest for okser og ungfø og høiest for andre kalver under 1 år. Med økende størrelsesklasse fallende procent for melkekyr, stigende for okser og ungfø og fallende for andre kalver under 1 år. Dette faller jo for øvrig sammen med de ovenfor skisserte forhold for fylkene, idet de minste bruk har nogenlunde samme relative sammensetning av besetningen som de fylker hvor der er særlig mange små bruk, mens de større klasser viser tall som faller sammen med de fylkers hvor de store bruk er sterkest representert. Man vil derfor være tilbøielig til å tro at man ved å foreta beregningen fylkesvis har fått frem tall som ligger meget nær det rette, selv om representasjonen i materialet er noget for sterk for de større bruk.

Pr. 100 melkekyr ved årets utgang er der gjennomsnittlig født 98,1 kalver (etter den fylkesvise beregning). Nord-Norge har de laveste tall, 94—95, fylkene fra Vestfold til og med Rogaland de høieste, ca. 100. Ellers viser disse opgaver meget jevne tall såvel fylkes- som klassevis.

Antall fødte spekalver utgjør 62,9 pct. i forhold til storfebesetningen ved

årets begynnelse. Besetningenes rekruttering ved innkjøp spiller i forhold hertil en uvesentlig rolle; det samlede antall i året innkjøpte utgjør 4,3 pct. av besetningen.

Antall selvdøde, vesentlig spekalver, utgjør 2,2 pct. av besetningen 20 juni, antall slaktede (og solgt til slakt) 59,3 pct., nettosalget av livdyr 0,3 pct. og besetningsøkningen 1,1 pct. Den samlede nettoavgang, forutsatt uforandret besetning, blir således 62,9 pct. av besetningen ved årets begynnelse.

Av antallet slaktede storfe utgjør spekalvene vel 60 procent; slaktede melkekyr, ungfø (1—2 år), og «andre kalver under 1 år» utgjør omtrent like stor andel hver, ca. 12 pct., og okser over 2 år knapt 3 pct.

Man vil av disse tall med én gang få et sterkt inntrykk av i hvor høy grad storfeholdet hos oss er knyttet til melkeproduksjonen, mens kjøttproduksjonen kommer i annen rekke.

Av de 717 000 i året slaktede storfe kan 520 000 eller næsten $\frac{3}{4}$ betegnes som «avfald fra melkeproduksjonen» — utrangerte melkekyr og spekalver, mens bare vel $\frac{1}{4}$ kan sies å tilhøre den særskilte kjøttproduksjon, kalver mellom 3 uker og 1 år, ungfø og okser. Man vil videre legge merke til den uhyre reserve i dyremateriell for kjøttproduksjonen man har i de over 400 000 spekalver som årlig slaktes med en gjennomsnittsvekt av 15—17 kg.

En mere inngående analyse av forholdene vedrørende tilgang og avgang blandt storfeet krever imidlertid en mere detaljert behandling av materialet, og man har derfor i tabell 5, 6 og 7 delt det i tre hovedgrupper, melkekyrne, okser over 2 år og kalver og ungfø.

Man skal først behandle omsetningen blandt *melkekyrne* (se tabell 5) og hitsetter en oversikt over omsetningen i absolutte og relative tall for de undersøkte bruk og fylkesvis beregnet for samtlige melkekyr i rikets bygder.

	Ved de undersøkte bruk		Fylkesvis beregnet for rikets bygder	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Antall melkekyr $\frac{20}{6}$ 1927 . .	59 478 $\frac{5}{6}$	100,0	770 414	100,0
Kjøpt	1 931 $\frac{1}{2}$	3,2	24 908	3,2
Eget oppdrett	7 713 $\frac{1}{2}$	13,0	99 044	12,9
I alt tilgang i året . .	9 645	16,2	123 952	16,1
Selvdøde	401 $\frac{1}{4}$	0,7	5 230	0,7
Slaktet og solgt til slakt . .	6 726 $\frac{1}{4}$	11,3	85 773	11,1
Solgt som livdyr	2 083	3,5	27 601	3,6
I alt avgang i året . .	9 210 $\frac{1}{2}$	15,5	118 604	15,4
Besetningsøkning	434 $\frac{1}{2}$	0,7	5 348	0,7

Tilgangen i årets løp utgjør gjennomsnittlig 16,1 pct., hvorav ved eget opdress 12,9 og ved innkjøp 3,2 pct.

De selvdøde utgjør 0,7 pct., de slaktede 11,1 pct. og nettosalgget av livdyr 0,4 pct., besetningen er øket med 0,7 pct. Den almindelige representative telling viste en økning i året av 1,0 pct. for melkekyrne. Årets produksjon uansett anvendelse utgjør således 12,9 pct. av antallet ved årets begynnelse.

Den årlige utskiftning av melkekyr skulde således utgjøre vel $\frac{1}{8}$ av antallet ved årets begynnelse. Regner man med at kyrne gjennomsnittlig er vel 2 år gamle ved første kalvning, skulde altså gjennomsnittsalderen ved slaktning være 10 år, svingende fra 8 à 9 år i fylker som Østfold, Telemark, Vestfold og Nord-Trøndelag til 11—13 år i Møre, Nordland, Finnmark og Troms.

Man skal sammenstille de funne relativtall for omsetningen blandt kyrne med de tilsvarende tall fra den før omtalte undersøkelse i Sverige (hittil foreligger kun opgaver fra Sydsverige).

Pr. 100 kyr ved årets begynnelse.

	Norge	Sverige
Kjøpt	3,2	4,3
Eget opdress	12,9	15,8
Tilgang i året	16,1	20,1
Selvdøde	0,7	1,0
Slaktede	11,1	13,1
Solgte livdyr	3,6	2,9
Avgang i året	15,4	17,0
Besetningsøkning	0,7	3,1

Som man ser viser den svenske undersøkelse noget raskere omsetning blandt kyrne enn hos oss. Disse svenske opgaver er dog kun hentet fra sydsvenske slettebygder, mens de norske gjelder hele riket. Sammenligner man omsetningen innen de forskjellige størrelsesgrupper, viser den svenske undersøkelse betydelig lavere omsetningstall enn hos os. (For eget opdress således 3,1 pct. ved eiendommer under 20 dekar, 6,4 mellom 20 og 50 dekar og 10,3 mellom 50 og 100 mot hos oss 11,6 for bruk under 20 dekar og 12,2 pct. mellom 20 og 100 dekar.)

Det er de store eiendommer med sin raske omsetning som trekker gjennomsnittet så op i den svenske undersøkelse, hvor omtrent 40 pct. av de undersøkte bruk er på over 500 dekar (i den norske undersøkelse 0,8 pct. over 400 dekar).

Ser man på opgavene fra de enkelte fylker, vil man se at det relative antall innkjøpte melkekyr er forholdsvis høit i Hordaland, Vest-Agder og Aust-Agder, henholdsvis 7,0, 5,6 og 5,2 pct., lavt i Finnmark, Troms og Sogn og Fjordane.

Høi procent for eget opdress har Østfold, 16,1, Telemark 15,1, Vestfold og Nord-Trøndelag 14,5. Dernæst kommer Hordaland, Akershus og Hedmark.

Opdresset av melkekyr i pct. av antallet ved årets begynnelse er minst i Troms med 9,3 pct., dernæst kommer Møre med 10,9, Nordland med 11,1. og Buskerud og Finnmark med 11,4.

Antall selvdøde melkekyr overskrider ikke i noget fylke 1 pct. av antall melkekyr 20 juni.

Det relative antall slaktede (og solgt til slakt) er størst i Vestfold med 15,1 pct. og Hordaland med 13,4 pct. Mellem 12 og 13 pct. har Akershus, Hedmark, Opland, Telemark, Rogaland og Finnmark. Lavest slakteprocent for melkekyr viser Møre og Sogn og Fjordane med 6,5 og 6,6 pct., Sør-Trøndelag med 8,7 og Vest-Agder med 9,1 pct.

12 av fylkene har solgt flere melkekyr som livdyr enn de har kjøpt. Denne omsetningsform er sterkest representert i Sogn og Fjordane og Møre med 4,0 og 2,3 pct. nettosalg. (Begge disse hadde lav slakteprocent.) Dernæst kommer Nord-Trøndelag og Vest-Agder.

Hordaland og Vestfold har forholdsvis de høieste tall for nettoinnkjøp av melkekyr, henholdsvis 2,5 og 1,9 pct. av antallet ved årets begynnelse.

Ser man på forholdet ved bruk under 20, mellom 20 og 100 og over 100 dekar, så finner man at de små eiendommer dekker en større del av tilgangen ved kjøp. Gårdene under 20 dekar har dekket vel $\frac{1}{4}$ av tilgangen ved kjøp, de over 100 dekar omtrent $\frac{1}{6}$.

Tilgangsprocenten ved eget opdress er henholdsvis 11,6, 12,2 og 14,2 pct.

Slakteprocenten er for de minste 9,7, de mellomstore 10,5 og for de over 100 dekar innmark 12,6 pct. Opgavene for solgte livdyr følger omtrent opgavene for kjøpte; for de små eiendommer utgjør salget 4,7 pct., for de største 2,4 pct. De større eiendommer driver et sterkere opdress for vedlikehold av egen besetning med lite kjøp og salg av kyr, de små eiendommer driver et svakere opdress, og kjøp og salg av livdyr har her større betydning.

Okser over 2 år (se tabell 6).

Antallet okser over 2 år utgjorde gjennomsnittlig 1,3 pct. av besetningene pr. 20 juni 1927. Procenten svinger innen fylkene fra 0,6 i Telemark, Rogaland, Sogn og Fjordane og Møre til henholdsvis 2,4, 2,6, 2,0 og 2,3 i Østfold, Akershus, Hedmark og Opland. Gruppen omfatter såvel avlsokser som okser påsatt for kjøttproduksjonen, likesom der jo også foregår innkjøp av drifteokser, som bare fores en forholdsvis kortere tid på gården for slakt.

Tellingsoppgavene omfatter i alt ved årets begynnelse 1 277 dyr, hvorav ca. 70 pct. finnes i de 4 fylker Østfold, Akershus, Hedmark og Opland.

Fylkesvis beregnet får man for rikets bygder i alt 15 432 okser over 2 år i besetning 20 juni 1927 og en tilgang i året av 1 423 innkjøpte og 17 633

av eget opdrett. 91 er selvdøde, og 20 100 er slaktet. Omsetningen innen denne gruppe er således meget rask.

Materialet er imidlertid for denne gruppe så lite at det ikke egner sig for mere detaljerte beregninger.

Kalver og ungfø.

De herhenhørende opgaver er tatt inn i tabell 7 og omfatter de 3 grupper: spekalver (u. 3 uker), andre kalver u. 1 år og ungfø 1—2 år.

Samlet utgjorde de 35 pct. av storfebesetningen ved årets begynnelse.

Omsetningen blandt kalvene og ungføet beregnet i forhold til tilgangen i året på de bruk undersøkelsen omfatter og de derav beregnede tall for rikets bygder vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Ved de undersøkte bruk		Fylkesvis beregnet for rikets bygder	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Født	58 850 ¹ / ₂	96,7	761 232	96,8
Kjøpt	1 980	3,3	25 394	3,2
Tilgang i året . .	60 830 ¹ / ₂	100,0	786 626	100,0
Selvdøde	1 664	2,7	21 534	2,7
Slaktet og solgt til slakt:				
Spekalv	33 961 ¹ / ₂	55,8	438 720	55,8
Andre kalver under 1 år . .	6 428	10,6	85 247	10,8
Ungfø 1—2 år	6 686	11,0	87 398	11,1
Solgt som livdyr	2 174	3,6	27 317	3,5
Opflyttete kviger	7 713 ¹ / ₂	12,7	99 044	12,6
— okser	1 468	2,4	17 633	2,2
Økning i besetn. . .	735 ¹ / ₂	1,2	9 733	1,3

Som tidligere nevnt utgjorde antall i året fødte spekalver 98,1 pr. 100 kyr i besetning 20 juni 1928. De på gården fødte utgjør 96,8 pct. av den samlede tilgang i året av kalver og ungfø. Kjøp og salg av livdyr spiller således en meget underordnet rolle innen disse klasser. I så henseende er der heller ingen vesentlig forskjell hverken mellom fylkene eller mellom bruk av forskjellig størrelse.

Procenttallet for selvdøde, gjennomsnittlig 2,7 pct., varierer også innen meget snevre grenser, lavest i Møre, 1,9 pct., høiest i Telemark, 3,7 pct. Særskilt for spekalvene utgjør antallet selvdøde 2,3 pct. av de i året fødte.

* 57,6 pct. av de i året fødte kalver eller 55,8 pct. av den samlede tilgang i året innen disse 3 grupper slaktes som spekalv under 3 uker gamle.

Antall slaktede spekalver utgjør over 50 pct. av tilgangen i alle fylker utenom Nord-Trøndelag, Nordland og Troms, hvor procenten er henholdsvis 49,1, 47,4 og 46,2. Dernæst har Finnmark den laveste procent, 50,9, og Vest-Agder 51,3. Høiest procent for slaktede spekalver viser Hordaland, 63,8, Rogaland 63,6 og Aust-Agder 61,3 pct.

Av kalver over 3 uker, men under 1 år gamle (mellemkalver, gjøkalver, gresskalver, rempling), utgjør den gjennomsnittlige slaktning 10,8 pct. av tilgangen i året innen disse grupper. Her inntar de 3 fylker i Nord-Norge sammen med Vest-Agder en særstilling, idet der i disse fylker slaktes særlig meget av den slags kalver. Procenten utgjør for Finnmark 26,7, for Nordland 24,0 og for Troms 21,7 pct., Vest-Agder har 20,1 pct. I hvert fall for de 3 nordligste fylker er de kalver som kommer i denne gruppe vesentlig vårkalver som har gått på gress sommeren igjennem og slaktes omkring $\frac{1}{2}$ år gamle med en slaktevekt av 40—50 kg. Man vil legge merke til at det er de fylker som har de vanskeligste avsetningsforhold som holder kalvene såvidt lenge. Næst de 4 nevnte fylker kommer Hedmark, Buskerud, Telemark og Sør-Trøndelag med 11—12 pct.

Særlig lite slaktning av slike kalver viser Rogaland med 3,2 pct.

Slaktningen av ungfø mellom 1 og 2 år utgjør gjennomsnittlig 11,1 pct. av tilgangen for kalver og ungfø. Her har Sogn og Fjordane og Nord-Trøndelag de høyeste prosenttall, 15,2 og 15,0. Dernæst kommer Troms, Sør-Trøndelag, Rogaland, Nordland og Oppland.

Minst slaktning av ungfø viser Akershus, Hedmark og Hordaland.

Kviger som er rykket op til kyr, og okser som er rykket op som over 2 år gamle utgjør henholdsvis 12,6 og 2,2 pct. av de i året tilkomne kalver og ungfø.

Forholdet fylkene imellem med hensyn til rekruttering av egen besetning er omtalt tidligere.

1,3 pct. av tilgangen av kalver og ungfø er gått til økning i besetningene. Sett i forhold til ungføbesetningen ved årets begynnelse er dette en økning på 2,2 pct.

Det er særlig Møre, dernæst Sogn og Fjordane og Sør-Trøndelag som har øket ungføbestanden i 1927—28. Dette må ses i forbindelse med det forhold at der det foregående år var adskillig nedslaktning på grunn av førangel, særlig da i Møre, mens 1927 her var et langt bedre førår.

En sammenligning mellom de forskjellige størrelsesklasser av eiendommer viser vesentlig den forskjell at der ved de minste bruk slaktes forholdsvis minst spekalver og mere av kalver mellom 3 uker og 1 år gamle, samt at procenten for opdress av kyr og okser over 2 år stiger fra klasse til klasse.

Fylkestallene, som i det foregående er benyttet som grunnlag for de foretatte sammenligninger, gir ikke noget klart bilde av de forskjelligheter som husdyrbruket utviser alt efter distriktenes avvikende naturlige betin-

gelsler. Ett og samme fylke omfatter jo oftest distrikter som i denne henseende er av høist ulike beskaffenhet. For en mere inngående belysning av produksjonsformene blir det derfor nødvendig å gruppere de tellede herreder slik at hver gruppe kommer til å omfatte herreder av nogenlunde ensartet beskaffenhet, spesielt med henblikk på produksjonsforholdene ved husdyrbruket. Man skal dog ved denne anledning innskrenke sig til på denne vis å omhandle alene storfeet, som imidlertid uten sammenligning er vårt viktigste husdyr.

For Østlandet og Oplandene har man inndelt herredene i fire grupper: østlandske slettebygder, oplandske slettebygder, fjellbygder og herreder i umiddelbar nærhet av større byer. For Sørlandet, Vestlandet og Trøndelagen har man delt i kystbygder og innlandsbygder. For hver av disse grupper er der av tellingsmaterialet utvalgt en del typiske herreder.

Omregnet til relativtall viser de undersøkte distrikter følgende tall for storfebesetningenes sammensetning pr. 20 juni 1927 og omsetningen i det år undersøkelsen gjelder:

Storfebesetningenes relative sammensetning pr. 20 juni 1927.

	Melke- kyr	Okser over 2 år	Ungfe 1—2 år	Spekalver	Andre kalver under 1 år	Tilsam- men
Østlandske slettebygder .	61,9	2,4	17,5	0,9	17,3	100,0
Oplandske —»—	64,5	2,6	17,3	0,6	15,0	100,0
Fjellbygder	62,7	1,1	17,0	0,3	18,9	100,0
Herreder nær by	64,2	1,7	18,3	2,0	13,8	100,0
Sørlandske kystbygder . .	72,9	1,2	13,4	0,5	12,0	100,0
—«— innlandsbygder	65,2	0,5	16,1	0,9	17,3	100,0
Vestlandske kystbygder . .	64,8	0,6	16,2	0,2	18,2	100,0
—»— innlandsbygder	62,5	0,5	17,5	0,2	19,3	100,0
Kystbygder i Trøndelag	68,5	0,6	13,9	1,4	15,6	100,0
Innlandsbygder i —«—	62,5	0,8	16,4	0,6	19,7	100,0
Nord-Norge	63,2	0,8	11,5	0,5	24,0	100,0
Gjennems. for rikets bygder	63,7	1,3	16,5	0,7	17,8	100,0

Slettebygdene på Østlandet må jo betegnes som utpregede melkeproduksjonsdistrikter, men driver et ganske sterkt opdress for vedlikehold av egne besetninger. Som prisforholdene nu har vært har man også funnet det lønnsomt både å påsette gjøkalver og å drive fetning av ungfe, vesentlig okser — ofte driftete innkjøpt fra fjellbygdene. Da der i disse distrikter gjennomgående holdes store dyr og fores godt, blir deres andel i produksjonen av storfekjøtt forholdsvis betydelig.

Procentvis av den samlede tilgang i året innen storfebesetningene utgjorde:

	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdøde	Slaktet og solgt til slakt:						Solgt til livdyr	Avgang i alt
					Melkekyr	Oksar over 2 år	Ungfe 1—2 år	Spekalver	Andre kal- ver u. 1 år	I alt		
Østlandske slettebygder	94,1	5,9	100,0	3,2	11,0	4,3	9,4	53,7	7,4	85,8	8,5	97,5
Oplandske —»	92,9	7,1	100,0	2,9	13,0	4,1	7,8	64,9	2,6	92,4	4,9	97,3
Fjellbygder	97,2	2,8	100,0	2,9	9,4	1,8	12,4	56,0	12,8	92,4	7,5	102,8
Herreder nær by	85,7	14,3	100,0	2,7	16,5	5,7	7,5	50,2	8,1	88,0	3,1	93,8
Sørlandske kystbygder	91,8	8,2	100,0	3,2	10,1	0,8	5,2	62,9	6,0	85,0	6,5	94,7
—» innlandsbygder	94,6	5,4	100,0	3,4	7,3	1,2	10,0	53,3	11,7	83,5	16,3	103,2
Vestlandske kystbygder	91,8	8,2	100,0	3,9	10,0	1,6	12,8	59,9	5,5	89,8	5,2	98,9
—» innlandsbygder	93,9	6,1	100,0	4,1	7,9	1,6	14,6	55,5	7,0	86,6	9,5	100,2
Kystbygder i Trøndelag	94,1	5,9	100,0	3,2	6,5	1,5	8,8	56,6	6,6	80,0	5,3	88,5
Innlandsbygder i —»	96,0	4,0	100,0	3,0	8,8	1,2	14,9	50,1	15,4	90,4	6,4	99,8
Nord-Norge	95,7	4,3	100,0	3,2	12,0	1,2	11,5	46,2	23,0	94,1	4,4	101,7
Gj.snitt for rikets bygder	93,6	6,4	100,0	3,3	10,5	2,5	10,7	54,0	10,5	88,2	6,8	98,3

Forholdene i de oplandske slettebygder er ikke særlig forskjellige fra de førstnevnte. De viser dog en adskillig høyere procent for slaktet spekalv, lavere for andre kalver og ungfø enn de østlandske slettebygder.

Fjellbygdene rekrutterer sine besetninger omtrent helt og holdent ved eget opdrett. Husdyrbruket er basert på salg av slakt og livdyr. Som det fremgår av tabellen er avgangsprocenten, sammenlignet med de andre distrikter, høi i de to grupper «andre kalver u. 1 år» og ungfø 1—2 år. Dyrene slaktes dog ofte både for unge og for magre og får derfor ikke den betydning for kjøttproduksjonen som de kunde ha. Tilførselen av dette slakt faller dessuten for en stor del på en tid av året da kjøttmarkedet allikevel er vel forsynt, og den pris som opnås for det er derfor ofte dårlig.

I de herreder som ligger i umiddelbar nærhet av de større byer blir driften preget av de gode avsetningsforhold. Som man ser av tabellen rekrutterer disse bygder i langt høyere grad sine besetninger ved innkjøp. Der drives således i ganske stor utstrekning de såkalte «skifteføs», basert på innkjøp av kalvekyr, som så selges til slakt når de er utmelket. Denne gruppe herreder har derfor også den høyeste procent for slaktede kyr. Også i disse herreder drives der en del med gjøkalv og fetning av ungfø.

Sammenligner man tallene for kyst- og innlandsbygder på Sørlandet og Vestlandet, finner man at kystbygdene med sine gjennomgående mindre gode beiteforhold har høyest procent for innkjøp av dyr, for slaktede melkekyr og for slaktede spekalver, mens innlandsbygdene med sine bedre beiteforhold driver større opdrett; de viser høyere procent for slaktet ungfø og kalver mellom 3 uker og 1 år gamle samt høyere procent for solgte livdyr.

Det samme forhold gjør sig også gjeldende ved sammenligning av kyst- og innlandsbygder i Trøndelagen. Kystbygdene her har dog i det hele tatt liten avgang i besetningene dette år, fordi der det foregående år blev slaktet særlig meget på grunn av fôrmangel.

Omsetningstallene for Nord-Norge faller nærmest sammen med de for innlandsbygdene ellers i landet. Nord-Norge viser den laveste procent for slaktede spekalver, den høieste for andre kalver u. 1 år.

De fleste steder i vårt land drives storfeholdet temmelig ensidig med henblikk på melkeproduksjonen. Kjøttproduksjonen kommer i annen rekke, og der blir sjelden lagt an på nogen kvalitetsproduksjon av kjøtt.

I de mere avsidesliggende distrikter med dårlige avsetningsforhold legges der noget mere vekt på kjøttproduksjonen, men dyrene selges gjerne for unge og for magre.

I de siste år har dog interessen for kjøttproduksjonen øket, idet man har tatt op arbeidet med produksjon av den forholdsvis godt betalte kvalitetsvare av kjøtt.

Ser man på opgavene over antall slaktede storfe innen de forskjellige aldersklasser, vil man snart finne at der er dyremateriale nok til en betydelig større kjøttproduksjon.

Direktør Lo ved Oslo Slaktehus har i sine årsberetninger gjentatte ganger vært inne på dette forhold. I en av de senere beretninger skriver direktøren bl. a.:

«Det er nevnt i årsberetningene hvert år at der slaktes ned et meget stort antall magert ungfæ. Det er mest dyr fra 1 til 1½ år, og derav er flest okser som er magre. Kvigene av samme alder er ofte i særdeles god stand, selv om de kommer fra havnegang og er små. Disse dyr har en slaktevekt av fra 60 til 100 kg., i gjennomsnitt 70 à 80 kg.

De gir ikke alene lite kjøtt, men også en vare som betinger svært liten pris. Det magre ungfækjøtt ligger nok minst 50 øre pr. kg. under bedre kvaliteter av dyr av samme alder, d. v. s. dyr som er gjødd eller i meget god fôrstand.

Kunde man komme derhen at alt det magre ungfæ som skal avsettes til slakt først settes på gjøsti og bringes op i den dobbelte, helst tredobbelte slaktevekt før de føres til slaktebenken, så vilde det være av meget stor nasjonal-økonomisk betydning.

Landet rundt slaktes år om annet minst 50 000 ungfæ med en, la mig si, gjennomsnittlig slaktevekt av 70 kg. Dette utgjør 3½ mill. kg. kjøtt, men kjøtt av disse dyr er som regel magert og betinger liten pris.

Kunde disse dyr før slaktning bringes op i 170 kg. slaktevekt, vilde det bli 8½ mill. kg. kjøtt, eller en øket kjøttmengde på 5 mill. kg. Denne økning spiller ikke alene stor rolle i kjøttforsyningen, men også i økonomien. Der ligger et utmerket kjøttemne i det norske ungfæ.»

Sauene.

De fylkesvise opgaver over antall sau på de bruk tellingen omfatter samt tilgang og avgang i absolutte og relative tall er tatt inn som tabell 8.

Undersøkelsen omfatter i alt 105 971 sauer pr. 20 juni 1927, utgjørende 6,59 pct. av saueholdet i rikets bygder. Den procentvise representasjon er ganske jevn i de fylker hvor saueholdet har nogen betydning.

Omsetningen i årets løp i forhold til besetningen ved årets begynnelse på de bruk undersøkelsen omfatter og de derav beregnede tall for rikets bygder vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Ved de undersøkte bruk		Beregnet for rikets bygder	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Besetning ^{20/6} 1927				
Sauer over 1 år	56 077	52,9	850 556	52,9
» under 1 år	49 894	47,1	757 666	47,1
Tilsammen	105 971	100,0	1 608 222	100,0
Født	54 879	51,8	829 365	51,6
Kjøpt	1 649	1,5	23 946	1,5
I alt tilgang i året	56 528	53,3	853 311	53,1
Selvdøde	7 454	7,0	113 141	7,0
Slaktede over 1 år	13 832	13,1	210 792	13,1
Slaktede under 1 år	30 635	28,9	464 116	28,9
Solgt som livdyr	1 674	1,6	24 554	1,5
I alt avgang i året	53 595	50,6	812 603	50,5
Økning i besetningen	2 933	2,7	40 708	2,6

Pr. 20 juni 1927 var der i besetningene gjennomsnittlig 52,9 pct. sauer over 1 år og 47,1 pct. under 1 år.

Høiest pct. av besetningene pr. 20 juni utgjør lammene i Vest-Agder, Finnmark, Nordland og Troms. Disse 4 fylker har også særlig høie tall for antall fødte lam pr. 100 voksne sauer i besetning 20 juni 1928.

Når disse 4 fylker undtas er der liten forskjell fylkene imellem i forholdet mellem voksne og lam i besetningen 20 juni. Når eiendommene under 20 dekar har høiest procent for lam, står dette i forbindelse med at de tre nordligste fylker er sterkt representert i denne klasse.

Antall i året fødte lam pr. 100 sauer over 1 år 20 juni 1928 er gjennomsnittlig for riket efter den fylkesvise beregning 95,0. Som ovenfor nevnt

viser Vest-Agder, Finnmark, Troms og Nordland høie tall for fødte lam, henholdsvis 112,6, 109,4, 107,8 og 103,8 lam pr. 100 sau. Også Vestfold, Akershus og Aust-Agder har relativt stort antall fødte lam.

Lavest ligger Sogn og Fjordane med 85,8, de andre ligger mellom 90 og 100.

Nogen særskilt oppgave over antall lamsauer har man ikke, oppgaven over sauer over 1 år omfatter såvel handyr som hundyr.

Den samlede tilgang i året sett i forhold til hele sauebesetningene pr. 20 juni 1927 utgjør 53,1 pct., herav fødte på gårdene 51,6 og innkjøpte 1,5. Kjøp og salg av livdyr spiller således liten rolle i saueholdet. Ingen av fylkene viser noget vesentlig hverken nettokjøp eller nettosalg av livdyr for sauens vedkommende.

Antall selvdøde i året utgjør 7 pct. av besetningen ved årets begynnelse. Antall selvdøde lam pr. 100 i året fødte lam utgjør gjennomsnittlig for rikets bygder 10,2, antall selvdøde over 1 år 3,3 pct. av antall sauer over 1 år ved årets begynnelse.

Høiest procent for selvdøde viser Østfold, Sogn og Fjordane og Hordaland med henholdsvis 10,6, 9,6 og 8,1 pct., lavest de tre fylker i Nord-Norge med 3,4—4,4 pct. For Østfolds vedkommende er materialet i det hele svært lite hvad sauene angår. I Hordaland og Sogn og Fjordane opplyses tapet hovedsakelig å være dyr som blir borte på beitet i sommerens løp, og dette gjelder nok også for de fleste andre fylker; saueholdet er jo, hvor det drives i større utstrekning, knyttet til utnyttelsen av fjellhavneganger o. lign., hvor det ikke kan undgås at en del dyr stryker med i sommerens løp.

I forhold til den samlede besetning ved årets begynnelse er der i året slaktet 42 pct., derav over 1 år 13,1 og under 1 år 28,9.

Sett hver for sig utgjør slaktningen av voksne sauer gjennomsnittlig 24,7 pct. av antall voksne ved årets begynnelse, antall slaktede lam 55,8 pct. av antall i året fødte lam.

I Østfold, Akershus, Opland, Telemark, Nord-Trøndelag og Troms utgjør antall slaktede voksne sauer over $\frac{1}{3}$ av antall voksne ved årets begynnelse. Av voksne sauer er der slaktet forholdsvis minst i Rogaland, Agderfylkene og Møre. Rogaland landbruksselskap uttaler herom: «Slakteprocenten for voksen sau her i fylket er liten. En holder sauene lenge (særlig da gode avlsdyr) og legger mest vekt på salg av lam.»

Antall slaktede lam i forhold til i året fødte er størst i Finnmark, dernæst i Vest-Agder, Rogaland og Nordland, lavest i Nord-Trøndelag, Akershus, Opland og Hedmark.

Besetningene er i årets løp øket med gjennomsnittlig 2,6 pct. Den ordinære representative telling viste en økning på 2,9 pct. Størst er økningen i Rogaland. Nord-Norge har i det hele tatt nogen reduksjon i besetningene dette år på grunn av det dårlige forår 1927.

Den årlige produksjon utgjør således gjennomsnittlig 51,6 pct. av besetningen ved årets begynnelse, hvorav 7,0 pct. er selvdøde, 42 pct. slaktet og 2,6 pct. anvendt til økning av besetningen.

Bortsett fra det forhold at enkelte fylker som Rogaland og Vest-Agder legger særlig an på salg av lammekjøtt er der liten forskjell på den måte saueholdet drives på såvel fylkene imellem som ved bruk av forskjellig størrelse.

I Østfold, Akershus og Vestfold er saueholdet av liten betydning, sammenlignet med det øvrige husdyrhold.

Geitene.

De fylkesvise opgaver over besetning, tilgang og avgang ved de undersøkte bruk er tatt inn som tabell 9.

Undersøkelsen omfatter i alt 16 276 geiter pr. 20 juni 1927 eller 5,61 pct. av geitholdet i rikets bygder.

Som rimelig kan være er representasjonen meget ujevn fylkene imellem. For Østfold, Akershus og Vestfold har man måttet benytte anslagsvise opgaver. Også i Telemark, Nord-Trøndelag, Aust-Agder og Buskerud er geitene forholdsvis dårlig representert i tellingsmaterialet. Imidlertid er der fra de fylker hvor geitholdet virkelig er av nogen betydning så mange opgaver at materialet må anses fullt tilstrekkelig.

Omsetningen i årets løp i forhold til besetningene ved årets begynnelse ved de bruk undersøkelsen omfatter og de derav beregnede tall for rikets bygder vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Ved de undersøkte bruk		Beregnet for rikets bygder	
	Absolutte tall	Relative tall	Absolutte tall	Relative tall
Besetning ²⁰ / ₆ 1927				
Geiter over 1 år	10 492	64,5	186 800	64,4
Geiter under 1 år	5 784	35,5	103 299	35,6
Tilsammen	16 276	100,0	290 099	100,0
<hr/>				
Født	10 842	66,6	196 574	67,8
Kjøpt	819	5,0	14 571	5,0
I alt tilgang i året	11 661	71,6	211 145	72,8
<hr/>				
Selvdøde	1 495	9,2	27 205	9,4
Slaktede over 1 år	1 537	9,4	28 442	9,8
— under 1 år	7 071	43,5	129 490	44,6
Solgt som livdyr	852	5,2	14 446	5,0
I alt avgang i året	10 955	67,3	199 583	68,8
Besetningsøkning	706	4,3	11 562	4,0

Av besetningen pr. 20 juni 1927 var gjennomsnittlig 64,4 pct. over 1 år og 35,6 pct. under 1 år. Forholdet varierer ganske meget fylkene imellem, idet geitkjeene mangesteds slaktes så tidlig at der pr. 20 juni ikke er stort flere av dem i live enn de som er tenkt beholdt som livdyr, mens i andre fylker geitkjeene først slaktes eller selges om høsten. I Opland utgjør kjeene således pr. 20 juni knapt 20 pct. av besetningen, mens de i Buskerud, Telemark, Rogaland, Hordaland, Møre, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Finnmark utgjør over 40 pct.

Tilgangen i året utgjør etter de fylkesvis beregnede opgaver 72,8 pct. av besetningen ved årets begynnelse, herav 67,8 pct. født på gården og 5,0 pct. innkjøpte dyr.

Det foran nevnte forhold med hensyn til besetningenes sammensetning pr. 20 juni vil også bevirke at procenten for i året fødte kje i forhold til besetning 20 juni vil bli nokså forskjellig fylkene imellem.

Antall i året fødte kje pr. 100 geiter over 1 år i besetning 20 juni 1928 er gjennomsnittlig etter den fylkesvise beregning 102,5. De høieste tall viser her Buskerud og Opland med henholdsvis 128,7 og 115,7. Dernæst kommer Nord-Trøndelag med 115,2, Troms 112,2, Hedmark, Nordland, Finnmark og Telemark. Alle disse har over 100 kje pr. 100 geiter over 1 år.

De laveste forholdstall for i året fødte kje har Møre og Sogn og Fjordane med 85,4 og 89,1 pct.

De klassevise tall for geit er sterkt preget av at fylkene vesterpå og nordpå er sterkt representert i laveste gruppe, mens derimot geitholdet ved bruk over 100 dekar vesentlig forekommer i Opland.

Antall selvdøde (herunder som tidligere nevnt også de som er slaktet som utjenlig til føde) utgjør gjennomsnittlig 9,4 pct. av besetningen ved årets begynnelse. For kje i forhold til i året fødte blir procenten 10,8, for geit over 1 år i forhold til antall voksne ved årets begynnelse 3,3.

Det opplyses fra enkelte steder hvor procenten for kje i denne rubrikk er særlig høi, å være almindelig å avlive kjeene så tidlig at de ikke anses skikket til mat. Der synes i det hele tatt å være stor forskjell i denne henseende distriktene imellem; enkelte steder slås de ihjel så tidlig at de slett ikke benyttes, andre steder slaktes de mest med en slaktevekt på 2—3 kg., mens i andre fylker kjeene beholdes sommeren over og først slaktes eller selges ut på høsten.

Antall i året slaktede i forhold til besetningen ved årets begynnelse utgjør 54,4 pct., herav over 1 år 9,8 og under 1 år 44,6. Særskilt for voksne og kje utgjør slaktepct. for voksne geiter 14,6 pct. av antall voksne ved årets begynnelse og for kje 65,2 pct. av i året fødte. Livgeitene holdes således gjennemgående betydelig lenger enn livsauene, hvor omtrent $\frac{1}{4}$ blir slaktet årlig. Forholdsvis lengst levetid har livgeitene i Hordaland, Opland,

Sør-Trøndelag, Sogn og Fjordane og Nordland. Gode melkegeiter vil man selvfølgelig holde på forholdsvis lenge.

Geitbesetningene er gjennomsnittlig øket med 4 pct. i året. Den representative telling pr. 20 juni 1928 viste en økning på 1,1 pct. i besetning. I de fleste fylker viser undersøkelsen over husdyrproduksjonen sterkere stigning i geitholdet enn den representative telling.

Den årlige produksjon utgjør således for geitene gjennomsnittlig 67,8 pct. av antallet pr. 20 juni, herav er 9,4 selvdøde, 54,4 slaktede og 4,0 gått til økning i besetningen.

Svinene.

De herhenhørende opgaver er tatt inn som tabell 10.

Undersøkelsen omfatter i alt 22 149 svin eller 7,39 pct. av svineholdet i rikets bygder.

For de hittil behandlede dyreslag har man ved den fylkesvise fullstendige beregning anvendt direkte de relative tall som man har utledet av det innkomne materiale over husdyrproduksjonen. Det viste sig nemlig at der innen samme fylke var liten forskjell mellom relativtallene for de små og større eiendommer. Den forskjell som fremkom i rikstallene klassene imellem var mere et utslag av at visse fylker var sterkest representert med sin driftsform i de lavere klasser, andre i de høiere.

Det tidligere omtalte forhold at de større eiendommer var forholdsvis sterkest representert i tellingsmaterialet antas derfor ikke å ha hatt nogen vesentlig innflydelse på beregningen for hest, storfe, sau og geit.

Hvad svinene angår viste der sig derimot innen alle fylker å være så stor forskjell på driftsmåten ved de større og mindre bruk at en direkte anvendelse av den funne gjennomsnittsprocent vilde ført til misvisende resultater.

Man har derfor ved beregningen av omsetningen innen svinebesetningene vært nødt til å regne ut særskilte relativtall for hvert fylke for bruk under 20 dekar innmark, mellom 20 og 100 og over 100 dekar innmark.

Ved denne beregningsmåte møtte man den vanskelighet at man ikke pr. 20 juni 1927 hadde sikre opgaver over antall svin klassevis fordelt. Innen hvert fylke har man derfor ved beregningen måttet fordele det samlede svinehold 20 juni 1927 på de 3 størrelsesklasser av eiendommer under hensyn-tagen til de ved tidligere tellinger funne forholdstall.

Den årlige tilgang og avgang er derefter beregnet særskilt for de tre størrelsesklasser for hvert fylke; de klassevis beregnede tall er sammendratt til fylkestall og de i tabell 10 meddelte relativtall er så utregnet av de funne fylkestall.

Den store forskjell i driftsmåte klassene imellem, når det gjelder svine-

holdet, vil fremgå allerede av opgavene over svinebesetningenes relative sammensetning ved undersøkelsens begynnelse.

	Svin over 4 mdr.		Under 4 mdr.
	Avlssvin	Fetesvin	
Ved eiendommer under 20 dekar	3,9	13,2	82,9
20—100 dekar	14,6	17,5	67,9
Over 100 dekar	21,8	18,0	60,2

Av hvert 100 svin var der således ved eiendommer under 20 dekar bare 3,9 avlssvin, ved eiendommer mellom 20 og 100 dekar 14,6 avlssvin og ved de over 100 dekar 21,8 avlssvin. Fetesvin over 4 mdr. viser også stigende pct. med stigende eiendomsstørrelse, hvorimot de under 4 mdr. pr. 20 juni blandt de minste eiendommer utgjør 82,9 pct., ved de største 60,2 pct.

Forskjellen klassene imellem er her så påtagelig at et tellingsmateriale hvor de større eiendommer var overrepresentert vilde bli ensidig preget.

De små eiendommer baserer sitt svinehold på innkjøp av smågriser, og da vesentlig vårgriser. Pr. 20 juni består svinebesetningene ved disse bruk derfor overveiende av smågris under 4 mdr.

Avlssvinene holdes fortrinnsvis på de noget større eiendommer, med salg av livgris og ellers med en mere kontinuerlig drift året igjennem.

Disse forhold vil yderligere belyses ved gjennomgåelsen av opgavene over den årlige tilgang og avgang.

Sammenligner man fylkene, vil man se at Opland er det fylke hvor antall avlssvin er relativt størst, 18,2 pct. av svineholdet. Dernæst kommer Vestfold med 15,6, Nord-Trøndelag 13,4, Akershus 13,3 og Telemark 12,9 pct. avlssvin.

Bortsett fra Finnmark, hvor der i det hele tatt er svært lite svin, har Aust-Agder, Vest-Agder, Sør-Trøndelag og Troms de laveste tall for avlssvin i pct. av svineholdet 20 juni.

Også forholdet mellom antall svin over og under 4 mdr. veksler ganske sterkt fylkene imellem, som tabell 3 viser.

Antall fødte smågris pr. avlssvin (gjennomsnitt av antall avlssvin over 4 mdr. 20 juni 1927 og 20 juni 1928) er for riket 10,9. Dessverre har man ikke materiale så man kan beregne antall avlssvin pr. purke; opgavene pr. 20 juni viser kun det samlede antall avlssvin over 4 mdr. På den annen side er der også ofte tatt smågriskull i årets løp hvor intet avlssvin var opført i opgavene hverken ved årets begynnelse eller utgang. (Purken som ved årets begynnelse var under 4 mdr. har i årets løp hatt 1 kull griser og er derefter slaktet før undersøkelsens avslutning — denne driftsmåte var i enkelte bygder ganske almindelig.)

Den beregnede omsetning i årets løp blandt svinene i rikets bygder i forhold til besetningen ved årets begynnelse vil fremgå av omstående sammenstilling:

	Absolutte tall	Relative tall
Besetning ^{20/6} 1927		
Over 4 mdr. { avlssvin . . .	36 758	12,3
{ fetesvin . . .	47 714	15,9
Under 4 mdr.	215 197	71,8
Tilsammen	299 669	100,0
Født	383 049	127,8
Kjøpt	252 113	84,1
I alt tilgang i året	635 162	211,9
Selvdøde	38 152	12,7
Slaktet	341 857	114,1
Solgt som livdyr	271 816	90,7
I alt avgang i året	651 825	217,5
Nedgang i besetning	16 663	5,6

Tallene for bruttoomsætningen blir for svinene meget høie, fordi en vesentlig del av smågrisene skifter eier.

Den samlede tilgang i årets løp utgjør 211,9 pct. av antall svin pr. 20 juni 1927, derav 127,8 født og 84,1 kjøpt.

Antall i året fødte i forhold til besetningen ved undersøkelsens begynnelse er særlig stort i Opland 195 pct., dernæst i Nord-Trøndelag, Telemark, Rogaland, Vestfold og Akershus, de samme fylker som tidligere er nevnt med høi pct. avlsdyr.

Det er bare 3 fylker som viser nettooverskudd av solgte smågriser, nemlig Opland, Telemark og Nord-Trøndelag. Opland er uten sammenligning den største leverandør av smågriser.

Omstående tabell gir en oversikt over antall fødte, solgte og kjøpte smågris fylkesvis.

Antall selvdøde svin utgjør gjennomsnittlig 12,7 pct. av besetningens størrelse 20 juni. Den overveiende del av de selvdøde er smågriser, procenten for selvdøde blir derfor også størst i de fylker som driver meget med opdress av smågris. Antall selvdøde smågris i pct. av i året fødte er gjennomsnittlig for rikets bygder 9,5, for selvdøde avlssvin i forhold til antallet pr. 20 juni 1,3 og for fetesvin over 4 mdr. regnet på samme måte 3,1 pct.

Antall slaktede og solgt til slakt er for rikets bygder 114,1 for hvert 100 svin i besetning 20 juni. Høiest ligger Vestfold med 149,1, dernæst Rogaland med 147,8, Troms med 135,2 og Akershus 131,8.

Lave procenter for slaktede i forhold til besetning har de tre fylker som

	Antall avlssvin ^{20/6} 1927 etter kjøtt- prod. under- søkelsen	Antall fødte smågris pr. avlssvin (gj- snitt av avlssvin 27 og 28)	Antall smågris		
			Fødte	Solgte	Kjøpte
Østfold	2 236	10,9	23 024	13 102	18 746
Akershus	5 337	10,1	50 934	34 035	39 280
Hedmark	5 509	9,8	50 087	34 818	34 863
Opland	7 748	11,1	83 014	65 071	23 108
Buskerud	1 411	9,8	13 161	9 931	11 175
Vestfold	2 516	13,0	33 405	20 494	24 016
Telemark	2 440	11,3	27 562	18 352	13 074
Aust-Agder	788	9,9	7 631	4 462	5 341
Vest-Agder	267	13,5	3 242	2 015	3 225
Rogaland	1 925	12,8	24 336	14 628	17 225
Hordaland	912	9,3	7 987	7 185	10 821
Sogn og Fjordane	1 882	10,5	17 910	13 158	14 923
Møre	863	10,5	8 912	8 006	9 817
Sør-Trøndelag	825	9,5	7 291	6 042	11 298
Nord-Trøndelag	1 738	12,5	20 600	16 293	9 327
Nordland	327	11,2	3 506	2 771	3 214
Troms	34	12,8	447	396	600
Finnmark	-	-	-	-	29
Rikets bygder	36 758	10,9	383 049	270 759	250 082

driver sterkest med smågrissalg, Opland, Nord-Trøndelag og Telemark samt Buskerud, hvor omsetningsprocentene for svineholdet i det hele tatt er lave.

Forholdet med hensyn til kjøp og salg av livdyr er tidligere omtalt. Oppgavene for rikets bygder viser under ett noget nettosalg av smågris. Byenes svinehold rekrutteres jo for den aller vesentligste del ved innkjøp fra landdistriktene.

Besetningene viser en gjennomsnittlig nedgang på 5,6 pct. Den ordinære representative telling viste en nedgang på 5,7 pct. Ved produksjonstillingen viser Troms nogen økning i svineholdet; ellers viser alle fylkene nedgang; den representative telling 20 juni 1928 viste nedgang i svineholdet for alle fylker.

Den relative avgang i året i forhold til besetning 20 juni 1927 blir således for svinene: selvdøde 12,7, slaktede 114,1, nettosalg av livdyr 6,6, tilsammen 133,4, hvorav ved reduksjon i besetningene 5,6, årets produksjon altså 127,8 for hvert 100 pr. 20 juni 1927.

Ser man på oppgavene over tilgang og avgang ved eiendommer av forskjellig størrelse, viser der sig som før omtalt en vesensforskjell i driftsmåten.

Relativ tilgang og avgang i svinebesetningene 20 juni 1927—20 juni 1928 ved bruk:

	Under 20 dekar	20-100 dekar	Over 100 dekar
Besetning ^{20/6}	100,0	100,0	100,0
Fødte	36,8	157,2	227,6
Kjøpte	106,1	82,0	53,9
Tilgang i året	142,9	239,2	281,5
Selvdøde	6,7	14,7	19,3
Slaktede	117,5	115,2	107,5
Solgt som livdyr	25,3	114,5	159,1
Avgang	149,5	244,4	285,9
Nedgang i besetning	6,6	5,2	4,4

Som man ser rekrutterer de minste eiendommer sine svinebesetninger for den alt overveiende del ved kjøp — $\frac{3}{4}$ av den samlede tilgang. Ved neste størrelsesgruppe utgjør de innkjøpte omtrent $\frac{1}{3}$ av tilgangen og ved den største ikke $\frac{1}{5}$. Den store forskjell i det relative antall fødte innen de forskjellige størrelsesklasser til tross viser det sig at innen alle tre klasser omtrent $\frac{2}{3}$ av antall fødte smågriser er gjenstand for salg. Det viser sig næsten overalt at svineholdet er en ganske sterkt spesialisert bedrift. De eiendommer som har lagt an på opdress av smågriser, driver i de aller fleste tilfelle dette som en spesialitet uten samtidig å drive med slaktegriser i større målestokk. De beregnede opgaver for rikets bygder viser derfor også at ikke mindre enn 270 000 smågriser skifter eier av ca. 383 000 fødte (de selvdøde fratrukket 345 000).

Samtlige husdyrslag.

Foran er redegjort for produksjonstelingens resultater med hensyn til den absolutte og relative tilgang og avgang i året ved de undersøkte besetninger og besetningenes relative sammensetning.

Anvender man de for hvert fylke på denne måte funne relativtall på det samlede husdyrhold innen fylket etter de opgaver man har over dette ved den representative areal- og husdyrtelling 20 juni 1927, får man den beregnede samlede tilgang og avgang av de forskjellige husdyrslags og aldersgrupper for rikets bygder.

Tabellen side 37 viser resultatet av denne beregning i absolutte og relative tall (antallet av hvert husdyrslag ved årets begynnelse = 100).

Beregningen gir, som man ser, en fullstendig opgave såvel over besetningenes sammensetning ved årets begynnelse og slutt som over antall i årets løp fødte, kjøpte, selvdøde, slaktede og solgte dyr innen de forskjellige aldersklasser.

Tilsvarende opgaver for de enkelte fylker er tatt inn som tabell 12.

Besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20}/_6$ 1927— $^{20}/_6$ 1928. Beregnet for rikets bygder. (Fylkesvis beregnet.)

a) Antall dyr:	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20}/_6$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20}/_6$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdøde eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemmeslaktet		solgt til slakt	solgt til livdyr	
				til eget forbruk	til salg				
Hester, over 1 år	173 980	-	6 720	1 280	614	1 728	4 263	7 320	173 743
— under 1 år	9 385	8 619	1 596	586	45	15	237	2 066	8 403
Storfe, melkekyr	770 414	-	24 908	5 230	10 777	17 557	57 439	27 601	775 762
— okser over 2 år	15 432	-	1 423	91	226	2 906	16 968	742	13 555
— ungfe, 1—2 år	199 396	-	7 276	1 852	6 073	22 058	59 267	6 424	186 939
— spekalver	8 942	761 232	11 976	17 254	181 620	183 454	73 646	17 499	10 322
— a. kalver under 1 år	215 266	-	6 142	2 428	21 878	29 850	33 519	3 394	236 076
Sauer, over 1 år	850 556	-	12 223	28 450	107 096	70 395	33 301	10 456	872 676
— under 1 år	757 666	829 365	11 723	84 691	203 181	108 528	152 407	14 098	776 254
Geiter, over 1 år	186 800	-	7 866	6 072	18 495	5 499	4 448	7 120	191 831
— under 1 år	103 299	196 574	6 705	21 133	88 026	29 762	11 702	7 326	109 830
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	36 758	-	994	491	14 955	5 241	2 074	446	33 646
{ fetesvin	47 714	-	1 037	1 462	120 955	145 922	51 113	611	46 637
— under 4 mdr.	215 197	383 049	250 082	36 199	427	440	730	270 759	202 723
b) Relativtall, besetning $^{20}/_6$ 1927 = 100:									
Hester, over 1 år	94,88	-	3,66	0,70	0,33	0,94	2,31	3,99	94,75
— under 1 år	5,12	4,70	0,87	0,32	0,02	0,01	0,13	1,13	4,58
Storfe, melkekyr	63,70	-	2,06	0,43	0,89	1,45	4,75	2,28	64,14
— okser over 2 år	1,28	-	0,12	0,01	0,02	0,24	1,40	0,06	1,12
— ungfe, 1—2 år	16,49	-	0,60	0,15	0,50	1,82	4,90	0,53	15,46
— spekalver	0,74	62,94	0,99	1,42	15,02	15,17	6,09	1,45	0,85
— a. kalver under 1 år	17,79	-	0,51	0,20	1,81	2,47	2,77	0,28	19,52
Sauer, over 1 år	52,89	-	0,76	1,77	6,66	4,38	2,07	0,65	54,26
— under 1 år	47,11	51,57	0,73	5,26	12,63	6,75	9,48	0,88	48,27
Geiter, over 1 år	64,39	-	2,71	2,09	6,38	1,90	1,53	2,45	66,13
— under 1 år	35,61	67,76	2,31	7,28	30,34	10,26	4,03	2,53	37,86
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	12,27	-	0,33	0,16	4,99	1,75	0,69	0,15	11,23
{ fetesvin	15,92	-	0,35	0,49	40,36	48,70	17,06	0,20	15,56
— under 4 mdr.	71,81	127,82	83,45	12,08	0,14	0,15	0,24	90,35	67,65

Den gjennomsnittlige slaktevekt.

Som tidligere nevnt inneholdt skjemaet spørsmål om den gjennomsnittlige slaktevekt for livdyr, slakt til hjemmeforbruk og solgt slakt for hver aldersgruppe av de forskjellige husdyrslag.

Opgavene var bedre utfyllt enn man hadde kunnet vente; oppgavene for slakt bygger for en stor del på faktiske vekttopgaver, oppgavene for livdyr er ansatt skjønnsmessig av tellerne i konferanse med eierne, for en stor del støttet på målinger.

De fylkesvise oppgaver er tatt inn som tabell 11.

For h e s t er den gjennomsnittlige slaktevekt innen gruppen over 1 år henholdsvis 220,2, 223,8 og 227,1 kg. for eget forbruk, solgt slakt og livdyr, for de under 1 år henholdsvis 73,3, 69,8 og 67,7 kg.

Ser man på oppgavene for livdyrene, som omfatter det største antall oppgaver, har Vestfold den største gjennomsnittsvikt, 260 kg., dernæst Akershus med 251, Østfold 249, Hedmark, Opland, Buskerud, Telemark og Sør-Trøndelag mellom 230 og 240 kg. Lavest kommer Vest-Agder med 181, Troms 192, Hordaland 193 og Sogn og Fjordane 199 kg.

For m e l k e k y r n e er gjennomsnittsvikten henholdsvis 129,8, 134,2 og 132,7 kg. for slakt til eget forbruk, til salg og livdyrene. For livdyrene har Akershus den høyeste gjennomsnittsvikt 171 kg., dernæst Østfold 163 og Vestfold 161, Nord-Trøndelag 148 kg. Lavest er gjennomsnittsvikten i Sogn og Fjordane med 98 kg., Møre 109, Hordaland 110, Finnmark 116 og Nordland 118 kg.

For o k s e r o v e r 2 år er gjennomsnittsvikten henholdsvis 190,7, 214,2 og 206,7 kg. Antallet vekttopgaver innen hvert fylke er her forholdsvis lite. Østfold, Akershus og Sør-Trøndelag har gjennomsnittsvikt av livdyrene over 240 kg.; Hordaland, Sogn og Fjordane og Finnmark under 150 kg.

For u n g f e 1—2 år er gjennomsnittsvikten henholdsvis 98,4, 114,8 og 94,5 for hjemmeforbruk, solgt slakt og livdyr. Gjennomsnittsvikten for solgt slakt i denne gruppe ligger således 16,4 kg. høyere enn for det hjemmebrukte. Kun 5 fylker: Aust-Agder, Sogn og Fjordane, Møre, Troms og Finnmark har under 100 kg. gjennomsnittsvikt for solgt ungfeslakt. Høiest er slaktevekten i Østfold, Akershus, Vestfold og Telemark.

K a l v e r f r a 3 u k e r t i l 1 år gamle har en gjennomsnittlig slaktevekt av henholdsvis 47,8, 50,8 og 42,3 kg.

S p e k a l v e r (under 3 uker gamle) har en gjennomsnittsvikt på 15,4 kg. for hjemmeforbruket, 16,7 kg. for slakt til salg og 18,2 kg. for livkalvene.

For s a u o v e r 1 år er den gjennomsnittlige slaktevekt henholdsvis 23,1, 23,6 og 22,1 kg. Der er liten forskjell på slaktevekten for sau innen de forskjellige fylker.

For l a m er gjennomsnittsvektene 14,9, 14,8 og 10,3 kg.

Når gjennomsnittsvekten for lammeslakt er forholdsvis lav i Rogaland, må vel dette ses i forbindelse med at salget av lammeslakt fra Rogaland gjerne begynner noget tidligere enn for de fleste andre fylker.

For g e i t o v e r 1 å r er den gjennomsnittlige slaktevekt henholdsvis 16,4, 16,1 og 16 kg., og for k j e 6,4, 5,2 og 6 kg. Den gjennomsnittlige slaktevekt for de voksne geiter viser ikke nogen typisk forskjell fra fylke til fylke; for de slaktede kje derimot er den opgitte slaktevekt meget forskjellig, idet de noen steder almindeligst slaktes få uker gamle, andre steder først om høsten. Den tidlige slaktning er mest almindelig i Opland fylke.

For s v i n e n e har man særskilte vektogaver for avlssvin, fetesvin og svin under 4 mdr. De siste slaktes jo sjelden uten på grunn av sykdom eller uheld.

For a v l s s v i n er gjennomsnittsvekten 149,4, 138,6 og 124,5 kg. For f e t e s v i n e n e er den gjennomsnittlige slaktevekt 95,6 for slakt til eget forbruk, 82,9 kg. for slakt til salg og 65,6 kg. for livdyrene.

I de fleste fylker ligger gjennomsnittsvekten for fetesvin som er slaktet til eget bruk 10—15 kg. høiere enn for det som er slaktet til salg. Ved salg opnås jo den beste kg.-pris for forholdsvis små griser, mens man til eget bruk gjerne vil ha et noget drøiere flekk. Høiest gjennomsnittsvekt for svineslakt til eget bruk har Hedmark, Buskerud, Telemark, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag med 100 kg. eller derover.

For s v i n u n d e r 4 m d r. er gjennomsnittsvekten henholdsvis 28,3, 21,3 og 23,5 kg.

Da man ikke tidligere har hatt materiale til å foreta nogen beregning over hvilken samlet slaktevekt de stående besetninger på et visst tidspunkt representerer, skal man gi en oversikt fylkesvis over besetningene pr. 20 juni 1927 efter antall og beregnet slaktevekt. Se tabellen s. 40—41.

Som det fremgår av tabellen representerte besetningene i rikets bygder 20 juni 1927 en samlet slaktevekt av 216 540 tonn, hvorav hestebestanden utgjorde 40 146 tonn eller 18,5 pct., storfeet 133 435 tonn eller 61,6 pct., sauene 26 592 tonn eller 12,3 pct., geitene 3 604 tonn eller 1,7 pct., svinene 12 763 tonn eller 5,9 pct. Når svinenes andel blir savidt liten, skyldes dette at storparten av svinene pr. 20 juni er under 4 mdr. gamle og derfor representerer en liten vekt i forhold til antallet.

Tabellen viser også de enkelte fylkers procentvise andel i besetningene av de forskjellige husdyrslag, såvel regnet efter antall som efter slaktevekt. Østlandsfylkene med sine gjennemgående større dyr får en større procentandel av husdyrholdet regnet efter slaktevekten enn efter antallet, mens det motsatte er tilfelle på Vestlandet.

Til belysning av hvilken andel de enkelte husdyrslag utgjør av det samlede husdyrhold innen hvert fylke, regnet efter slaktevekten pr. 20 juni 1927, hitsettes omstående tabell (se side 42):

	Besetning ²⁰ / ₆ 1927				
	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin
I. Antall dyr.					
Østfold	14 204	72 178	4 646	131	24 092
Akershus	15 969	81 246	14 124	500	40 219
Hedmark	16 697	105 601	75 655	11 522	45 736
Opland	17 740	117 954	69 605	50 735	42 570
Buskerud	10 825	67 104	29 663	11 498	14 548
Vestfold	10 151	52 023	5 312	183	23 291
Telemark	7 577	44 164	31 559	10 639	18 962
Aust-Agder	3 591	26 595	23 393	1 117	6 440
Vest-Agder	4 382	42 966	39 706	1 837	3 531
Rogaland	13 198	79 146	287 453	13 236	16 825
Hordaland	9 535	82 805	261 124	24 337	10 245
Sogn og Fjordane	9 893	84 686	219 887	72 074	16 192
Møre	11 173	78 320	156 897	20 944	9 481
Sør-Trøndelag	11 998	75 964	106 597	16 219	10 864
Nord-Trøndelag	11 561	64 777	63 158	14 398	13 012
Nordland	8 889	80 611	128 188	20 086	3 206
Troms	5 062	44 814	62 332	16 681	432
Finmark	920	8 496	28 923	3 962	23
Rikets bygder	183 365	1 209 450	1 608 222	290 099	299 669
II. Vekt i tonn					
Østfold	3 428,0	9 741,2	85,7	1,7	1 045,9
Akershus	3 878,2	11 451,0	238,9	6,9	1 734,7
Hedmark	3 879,1	12 580,9	1 283,8	161,3	1 948,3
Opland	3 994,4	12 238,4	1 207,6	764,3	1 878,0
Buskerud	2 425,8	7 859,4	528,2	127,4	643,4
Vestfold	2 568,0	6 941,7	100,8	2,5	854,5
Telemark	1 727,9	5 118,1	485,2	132,6	914,8
Aust-Agder	791,5	2 969,0	352,6	14,5	316,7
Vest-Agder	790,5	4 715,0	642,4	19,0	135,2
Rogaland	2 600,1	8 308,9	4 150,8	143,8	631,3
Hordaland	1 761,4	7 902,5	4 105,1	264,1	376,8
Sogn og Fjordane	1 816,5	6 989,6	3 762,0	857,8	693,7
Møre	2 305,6	7 244,0	2 802,9	248,5	356,8
Sør-Trøndelag	2 732,2	8 723,6	1 790,6	162,2	420,5
Nord-Trøndelag	2 470,7	7 639,5	987,0	155,3	656,5
Nordland	1 846,8	7 530,2	2 501,9	253,0	137,8
Troms	953,8	4 738,9	1 123,0	242,5	18,0
Finmark	174,3	743,2	444,0	46,2	0,5
Rikets bygder	40 145,7	133 435,1	26 592,5	3 603,6	12 763,4

Antall beregnede kyr	De enkelte fylkers procentvise andel av besetningen					
	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	Beregnete kyr
113 428	7,7	6,0	0,3	-	8,0	5,6
135 731	8,7	6,7	0,9	0,2	13,4	6,6
176 392	9,1	8,7	4,7	4,0	15,3	8,6
194 775	9,7	9,8	4,3	17,5	14,2	9,5
102 888	5,9	5,5	1,8	4,0	4,9	5,0
84 886	5,5	4,3	0,3	0,1	7,8	4,2
75 832	4,1	3,6	1,9	3,7	6,3	3,7
41 082	2,0	2,2	1,5	0,4	2,2	2,0
60 419	2,4	3,6	2,5	0,6	1,2	3,0
164 070	7,2	6,5	17,9	4,5	5,6	8,0
154 574	5,2	6,8	16,2	8,4	3,4	7,6
161 228	5,4	7,0	13,7	24,8	5,4	7,9
135 048	6,1	6,5	9,8	7,2	3,2	6,6
125 861	6,5	6,3	6,6	5,6	3,6	6,2
107 331	6,3	5,4	3,9	5,0	4,3	5,3
124 705	4,9	6,7	8,0	6,9	1,1	6,1
68 323	2,8	3,7	3,9	5,7	0,1	3,3
15 829	0,5	0,7	1,8	1,4	-	0,8
2 042 402	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Samlet vekt i tonn	Fylkenes procentvise andel etter vekten i tonn					
14 302,5	8,5	7,3	0,3	0,1	8,2	6,6
17 309,7	9,7	8,6	0,9	0,2	13,6	8,0
19 853,4	9,7	9,4	4,8	4,5	15,3	9,1
20 082,7	9,9	9,2	4,5	21,2	14,7	9,3
11 584,2	6,0	5,9	2,0	3,5	5,0	5,3
10 468,4	6,4	5,2	0,4	0,1	6,7	4,8
8 378,6	4,3	3,8	1,8	3,7	7,2	3,9
4 444,3	2,0	2,2	1,3	0,4	2,5	2,1
6 302,1	2,0	3,5	2,4	0,5	1,1	2,9
15 834,9	6,5	6,3	15,6	4,0	4,9	7,3
14 409,9	4,4	5,9	15,5	7,3	3,0	6,6
14 119,6	4,5	5,2	14,2	23,8	5,4	6,5
12 957,8	5,7	5,4	10,6	6,9	2,8	6,0
13 829,1	6,8	6,5	6,7	4,5	3,3	6,4
11 909,0	6,2	5,8	3,7	4,3	5,1	5,5
12 269,7	4,6	5,6	9,4	7,0	1,1	5,7
7 076,2	2,4	3,6	4,2	6,7	0,1	3,3
1 408,2	0,4	0,6	1,7	1,3	-	0,7
216 540,3	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

De enkelte husdyrslags procentvise andel i besetningen pr. 20 juni 1927,
regnet efter slaktevekt.

	Hest	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	I alt
Østfold	24,0	68,1	0,6	-	7,3	100
Akershus	22,4	66,2	1,4	-	10,0	100
Hedmark	19,5	63,4	6,5	0,8	9,8	100
Opland	19,9	60,9	6,0	3,8	9,4	100
Buskerud	20,9	67,8	4,6	1,1	5,6	100
Vestfold	24,5	66,3	1,0	-	8,2	100
Telemark	20,6	61,1	5,8	1,6	10,9	100
Aust-Agder	17,8	66,8	8,0	0,3	7,1	100
Vest-Agder	12,5	74,8	10,2	0,3	2,2	100
Rogaland	16,4	52,5	26,2	0,9	4,0	100
Hordaland	12,2	54,9	28,5	1,8	2,6	100
Sogn og Fjordane	12,9	49,5	26,6	6,1	4,9	100
Møre	17,8	55,9	21,6	1,9	2,8	100
Sør-Trøndelag	19,8	63,1	12,9	1,2	3,0	100
Nord-Trøndelag	20,7	64,2	8,3	1,3	5,5	100
Nordland	15,0	61,4	20,4	2,1	1,1	100
Troms	13,5	66,9	15,9	3,4	0,3	100
Finnmark	12,4	52,8	31,5	3,3	-	100
Rikets bygder	18,5	61,6	12,3	1,7	5,9	100

Hestenes andel utgjør fra 12,2 pct. i Hordaland til 24,5 i Vestfold. Mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{5}$ utgjør den foruten i Vestfold i Østfold, Akershus, Buskerud, Telemark og Nord-Trøndelag. Lavest procent utgjør hesteholdet nesteften Hordaland i Finnmark, Vest-Agder og Sogn og Fjordane.

Storfeet utgjør omkring $\frac{2}{3}$ av besetningen regnet efter slaktevekt i Østfold, Akershus, Buskerud, Vestfold, Aust-Agder, Vest-Agder og Troms, halvdelen i Sogn og Fjordane, Rogaland, Finnmark og Hordaland.

Sauene utgjør næsten $\frac{1}{3}$ i Finnmark, vel $\frac{1}{4}$ i Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane, omkring $\frac{1}{5}$ i Møre og Nordland. I Østfold, Akershus og Vestfold er procenten for sau henholdsvis 0,6, 1,4 og 1,0.

Geitholdet utgjør uten sammenligning den procentvis største andel i Sogn og Fjordane, 6,1 pct., dernæst i Opland, Troms, Finnmark og Nordland.

Svinene utgjør pr. 20 juni størst procent av besetningen i Telemark, Akershus, Hedmark og Opland.

Produksjon i året av kjøtt og fleesk.

På grunnlag av de i de foregående avsnitt meddelte oppgaver over besetningenes størrelse ved årets begynnelse og slutt, tilgang og avgang i året og oppgavene over den gjennomsnittlige slaktevekt kan man foreta en fullstendig beregning over årets produksjon, ikke bare hvad der er tatt ut i året, men også det tillegg eller fradrag som en økning eller nedgang i besetningene representerer.

Selvfølgelig er ikke alt det kjøtt og flesk som i løpet av et år tas ut av besetningen produsert i det samme år; en stor del av det fantes jo i besetningen ved årets begynnelse; men er besetningenes beregnede slaktevekt like stor ved årets utgang som begynnelse, må der i året være produsert et kvantum svarende til det som er tatt ut, eventuelt et større kvantum hvis besetningenes slaktevekt viser økning, et mindre hvis den viser nedgang.

Når man derfor i det følgende taler om *drets produksjon* av kjøtt og flesk, er der alltid tatt hensyn til eventuel økning eller nedgang i besetningene. Foruten disse oppgaver skal man dog også meddele oppgaver over nettoavgangen i året (selvdøde + slaktede + solgte ÷ innkjøpte), likesom man skal behandle oppgavene over hvad der i det år undersøkelsen gjelder er slaktet, og som således er stillet til disposisjon for forbruket.

Tabellen side 44 gir en samlet oversikt for rikets bygder over årets produksjon innen de forskjellige aldersgrupper og husdyrslag såvel i antall som i vekt, samtidig som den angir fordelingen på selvdøde, hjemmeforbrukte, solgte og besetningsøkning (eller -nedgang).

Rubrikken «solgt» omfatter såvel hvad der er hjemmeslaktet for salg som det som er solgt til slakt og nettosalget av livdyr (solgte ÷ kjøpte).

For rikets bygder får man for hvert husdyrslag under ett følgende oppgaver:

	Årets produksjon	Nettoavgang i året (selvdøde inkl.)	Slaktet og solgt (netto) (Nyttbar avgang)
I. Antall			
Hest	8 619	9 838	7 972
Storfe	761 232	748 028	721 173
Sauer	829 365	788 657	675 516
Geiter	196 574	185 012	157 807
Svin	383 049	399 712	361 560
II. Vekt i tonn			
Hest	1 829,3	1 958,5	1 630,4
Storfe	38 440,3	38 222,9	37 055,6
Sauer	13 511,6	12 854,1	11 810,4
Geiter	1 494,1	1 373,5	1 235,2
I alt kjøtt . .	55 275,3	54 409,0	51 731,6
Flesk . .	30 903,9	31 658,8	31 321,5
Tilsammen . .	86 179,2	86 067,8	83 053,1

For rikets bygder utgjør således årets produksjon av flesk og kjøtt 86 179,2 tonn, hvorav 55 275,3 tonn eller 64,1 pct. kjøtt og 30 903,9 tonn eller 35,9 pct. flesk.

Kjøttproduksjonen 1927—1928. Beregnet for rikets bygder. (Fylkesvis beregnet.)

	Besetning pr. ‰ 1927	Nettoavgang i året				Økning eller minskning i beset- ningen	Årets pro- duksjon
		Selvdede eller slaktet som uttjenlig til menneskeføde (rubr. 4)	Hjemme- forbruk (rubr. 5)	Solgt ialt (netto) (rubr. 6, 7 og 8 ÷ 3)	Tilsammen		
I. Antall dyr							
Hester, over 1 år	173 980	1 280	614	6 591	8 485	÷ 237	8 248
— under 1 år	9 385	586	45	722	1 353	÷ 982	371
	183 365	1 866	659	7 313	9 838	÷ 1 219	8 619
Storfe, melkekyr	770 414	5 230	10 777	77 689	93 696	+ 5 348	99 044
— okser over 2 år . . .	15 432	91	226	19 193	19 510	÷ 1 877	17 633
— ungfe, 1—2 år . . .	199 396	1 852	6 073	80 473	88 398	÷ 12 457	75 941
— spekalver	8 942	17 254	181 620	262 623	461 497	+ 1 380	462 877
— a. kalver under 1 år	215 266	2 428	21 878	60 621	84 927	+ 20 810	105 737
	1 209 450	26 855	220 574	500 599	748 028	+ 13 204	761 232
Sauer, over 1 år	850 556	28 450	107 096	101 929	237 475	+ 22 120	259 595
— under 1 år	757 666	84 691	203 181	263 310	551 182	+ 18 588	569 770
	1 608 222	113 141	310 277	365 239	788 657	+ 40 708	829 365
Geiter, over 1 år	186 800	6 072	18 495	9 201	33 768	+ 5 031	38 799
— under 1 år	103 299	21 133	88 026	42 085	151 244	+ 6 531	157 775
	290 099	27 205	106 521	51 286	185 012	+ 11 562	196 574
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	36 758	491	14 955	6 767	22 213	÷ 3 112	19 101
— fetesvin	47 714	1 462	120 955	196 609	319 026	÷ 1 077	317 949
— under 4 mdr. . . .	215 197	36 199	427	21 847	58 473	÷ 12 474	45 999
	299 669	38 152	136 337	225 223	399 712	÷ 16 663	383 049
II. Vekt i tonn:							
Hester, over 1 år	39 510,1	298,5	135,2	1 440,7	1 874,4	÷ 61,8	1 812,6
— under 1 år	635,6	29,6	3,3	51,2	84,1	÷ 67,4	16,7
	40 145,7	328,1	138,5	1 491,9	1 958,5	÷ 129,2	1 829,3
Storfe, melkekyr	102 199,4	682,1	1 398,7	10 326,6	12 407,4	+ 747,9	13 155,3
— okser over 2 år . . .	3 191,4	13,9	43,1	4 110,8	4 167,8	÷ 391,0	3 776,8
— ungfe, 1—2 år . . .	18 791,1	165,2	597,7	9 236,0	9 998,9	÷ 1 078,0	8 920,9
— spekalver	162,4	207,0	2 802,1	4 402,8	7 411,9	+ 24,5	7 436,4
— a. kalver under 1 år	9 090,8	99,1	1 045,0	3 092,8	4 236,9	+ 914,0	5 150,9
	133 435,1	1 167,3	5 886,6	31 169,0	38 222,9	+ 217,4	38 440,3
Sauer, over 1 år	18 820,6	620,0	2 476,3	2 407,2	5 503,5	+ 471,2	5 974,7
— under 1 år	7 771,9	423,7	3 035,6	3 891,3	7 350,6	+ 186,3	7 536,9
	26 592,5	1 043,7	5 511,9	6 298,5	12 854,1	+ 657,5	13 511,6
Geiter, over 1 år	2 980,6	96,0	303,6	145,8	545,4	+ 79,6	625,0
— under 1 år	623,0	42,3	566,9	218,9	828,1	+ 41,0	869,1
	3 603,6	138,3	870,5	364,7	1 373,5	+ 120,6	1 494,1
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	4 577,8	60,8	2 234,8	947,7	3 243,3	÷ 389,7	2 853,6
— fetesvin	3 130,3	95,3	11 571,2	16 324,0	27 990,5	÷ 64,7	27 925,8
— under 4 mdr. . . .	5 055,3	181,2	12,1	231,7	425,0	÷ 300,5	124,5
	12 763,4	337,3	13 818,1	17 503,4	31 658,8	÷ 754,9	30 903,9
Tilsammen	216 540,3	3 014,7	26 225,6	56 827,5	86 067,8	+ 111,4	86 179,2

For storfe, sau og geit er årets produksjon større enn avgangen — besetningene er øket; for hest og svin er årets produksjon mindre enn avgangen — besetningene er minket.

Alt i alt blir forskjellen mellom produksjonen og avgangen 111,4 tonn, hvormed besetningene er øket.

Nettoavgangen i tellingsåret utgjør således 86 067,8 tonn, hvorav for selvdøde dyr 3 014,7 tonn; den nyttbare avgang i tellingsåret blir således 83 053,1 tonn.

Beregningen omfatter dog ikke den samlede produksjon av kjøtt og flesk i riket, idet for det første byenes husdyrhold mangler, for det annet mangler der opgave over kjøttproduksjonen ved kaniner, fjærfe og reinsdyr. Man skal senere komme tilbake til dette.

Hestene, som utgjorde 18,5 pct. av besetningenes beregnede slaktevekt pr. 20 juni, skaffer kun 2,1 pct. av årets samlede kjøtt- og fleskeproduksjon. De holdes jo heller ikke for kjøttproduksjonens skyld, men for å yde den nødvendige trekkraft, ved siden av at der foregår opdress for salg av livdyr og vedlikehold av besetningen.

Årets produksjon utgjør 4,6 pct. av den beregnede slaktevekt av bestanden ved årets begynnelse.

Storfeet utgjorde 61,6 pct. av besetningenes beregnede slaktevekt 20 juni og skaffer 44,6 pct. av den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon. I forhold til den beregnede slaktevekt av storfebesetningene utgjør årets produksjon 28,8 pct.

Sauene utgjorde 12,3 pct. av besetningenes beregnede slaktevekt 20 juni og skaffer 15,7 pct. av den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon. I forhold til saubesetningenes beregnede slaktevekt utgjør årets produksjon 50,8 pct.

Geitene utgjorde 1,7 pct. av besetningenes beregnede slaktevekt 20 juni og samme procentandel av den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon. I forhold til geitbesetningenes beregnede slaktevekt utgjør årets produksjon 41,5 pct.

Svinene utgjorde bare 5,9 pct. av besetningenes beregnede slaktevekt pr. 20 juni, men skaffer 35,9 pct. av den samlede produksjon i året. (Svinenes andel i slaktevekten pr. 20 juni blir lav på grunn av den lave gjennomsnittsvekt på denne tid av året.) I forhold til svinebesetningenes beregnede slaktevekt 20 juni utgjør årets fleskeproduksjon 242,1 pct.

Den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon i året, 86 179 tonn, utgjør 39,8 pct. av den beregnede slaktevekt av besetningene i rikets bygder 20 juni 1927 (beregnet til 216 540 tonn).

Omstående sammenstilling gir for hvert husdyrslag en oversikt over anvendelsen av årets produksjon (vektopgavene).

Årets produksjon (vektop gavene) procentvis fordelt efter anvendelsen.

	Selvdøde	Hjemme- forbruk	Solgt i alt (netto)	Netto- avgang	Økning eller nedgang i besetningene	Årets pro- duksjon
Hester	17,9	7,6	81,6	107,1	÷ 7,1	100,0
Storfe	3,0	15,3	81,1	99,4	+ 0,6	100,0
Sauer	7,7	40,8	46,6	95,1	+ 4,9	100,0
Geiter	9,2	58,3	24,4	91,9	+ 8,1	100,0
Svin	1,1	44,7	56,6	102,4	÷ 2,4	100,0
I alt	3,5	30,4	66,0	99,9	+ 0,1	100,0

Av årets produksjon, kjøtt og fleusk under ett, er således 99,9 pct. tatt ut i løpet av året, mens 0,1 pct. er gått til besetningsøkning.

Av den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon i året går 3,5 pct. bort som selvdøde eller slaktet som utjenlig til menneskeføde, 30,4 pct. går til dekning av hjemmeforbruket, og 66,0 pct. går til salg. Forholdet er dog meget forskjellig for de forskjellige dyreslag.

For hest utgjør procenten for selvdøde hele 17,9 pct. av produksjonen, hjemmeforbruket 7,6 og solgt i året 81,6 pct. Avgangen i 1927/28 var 7,1 pct. større enn produksjonen. Hjemmeforbruket er således for hestekjøtt helt ubetydelig.

For storfe utgjør procenten for selvdøde 3 pct. av produksjonen, hjemmeforbruket 15,3 pct. og salget 81,1 pct., 0,6 pct. av produksjonen gikk til økning av besetningen. Også for storfe går således over $\frac{4}{5}$ av produksjonen til salg.

For sau utgjør procenten for selvdøde 7,7 pct. av produksjonen, hjemmeforbruket 40,8 pct. og salget 46,6 pct., 4,9 pct. av produksjonen gikk til økning av besetningene. Av saukjøttproduksjonen er således næsten like meget gått til hjemmeforbruk på gårdene som der er solgt.

For geit utgjør procenten for selvdøde 9,2, for hjemmeforbruk 58,3, for salg 24,4 pct. av produksjonen, 8,1 pct. er gått til økning i besetningene. Hjemmeforbruket av geitkjøtt er således over dobbelt så stort som salget.

For svin utgjør procenten for selvdøde 1,1, for hjemmeforbruk 44,7 og for salg 56,6 pct. Avgangen i året overstiger produksjonen med 2,4 pct., alt beregnet av vektop gavene.

Til yderligere belysning av forholdet mellom hjemmeforbruk og salg og mellom hjemmeslaktning for salg og salg til slakt skal hitsettes nogen mere spesifiserte opgaver, idet man bare holder sig til de i året slaktede dyr.

	Antall				Vekt		
	Hjemmeslaktet		Solgt til slakt	Slaktet i alt 1927/28	Hjemmeslaktet		Solgt til slakt
	Til eget for- bruk	Til salg			Til eget for bruk	Til salg	
	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Tonn	Tonn	Tonn
Hester, over 1 år . . .	614	1 728	4 263	6 605	135,2	383,3	957,3
— under	45	15	237	297	3,3	1,2	16,4
Storfe, melkekyr . . .	10 777	17 557	57 439	85 773	1 398,7	2 282,0	7 779,3
— okser over 2 år	226	2 906	16 968	20 100	43,1	602,0	3 654,3
— ungfø (1—2 år)	6 073	22 058	59 267	87 398	597,7	2 493,4	6 843,6
— spekalver . . .	181 620	183 454	73 646	438 720	2 802,1	3 116,0	1 178,8
— a. kalver u. 1 år	21 878	29 850	33 519	85 247	1 045,0	1 524,3	1 694,3
Sauer, over 1 år . . .	107 096	70 395	33 301	210 792	2 476,3	1 660,3	784,4
— under 1 år . . .	203 181	108 528	152 407	464 116	3 035,6	1 677,7	2 189,9
Geiter, over 1 år . . .	18 495	5 499	4 448	28 442	303,6	86,9	73,3
— under 1 år . . .	88 026	29 762	11 702	129 490	566,9	137,1	79,4
Svin, over (av)ssvin . .	14 955	5 241	2 074	22 270	2 234,8	725,6	288,2
4 mdr. { fetesvin . . .	120 955	145 922	51 113	317 990	11 571,2	12 152,2	4 199,9
— under 4 mdr.	427	440	730	1 597	12,1	12,9	12,0

Procentvis av det samlede antall i året slaktede utgjorde:

	Hjemmeslaktet		Solgt til slakt
	Til eget bruk	Til salg	
Hester over 1 år	9,3	26,2	64,5
— under 1 år	15,2	5,1	79,7
Storfe, melkekyr	12,6	20,5	66,9
— okser over 2 år	1,1	14,5	84,4
— ungfø (1—2 år)	6,9	25,3	67,8
— spekalver (u. 3 uker)	41,4	41,8	16,8
— andre kalver (u. 1 år)	25,7	35,0	39,3
Sauer, over 1 år	50,8	33,4	15,8
— under 1 år	43,8	23,4	32,8
Geiter, over 1 år	65,0	19,3	15,7
— under 1 år	68,0	23,0	9,0
Svin over 4 mdr. { av)ssvin . . .	67,2	23,5	9,3
— under 4 mdr. { fetesvin . . .	38,0	45,9	16,1
— under 4 mdr.	26,7	27,6	45,7

For hester, melkekyr, okser og ungfø er salg til slakt helt dominerende og hjemmeforbruket lite. Spekalv blir jo vanligvis hjemmeslaktet, og over 40 pct. går til hjemmeforbruk. I enkelte fylker som Vest-Agder, Rogaland og Hordaland opplyses det å være det almindelige forhold at også spekalv selges til slakt (ikke hjemmeslaktes). I de andre fylker oppgis samme forhold delvis å gjøre sig gjeldende i nærheten av byer og slakterier.

For andre kalver under 1 år fordeler anvendelsen sig mere likt på de 3 grupper.

Sauer blir vanligvis hjemmeslaktet; det er her de samme 3 fylker, Vest-Agder, Rogaland og Hordaland, som har det meste av dem som er solgt til slakt. 50,8 pct. av de voksne sauer og 43,8 pct. av lammene går til hjemmeforbruk.

Også for svinene er hjemmeslaktningen det almindelige. Av avlssvinene anvendes $\frac{2}{3}$ til hjemmeforbruk, av fetesvinene 38 pct. Av svin under 4 mdr. er antallet slaktede i det hele helt ubetydelig.

Nedenfor er produksjonstillingens oppgaver over antall i året slaktede dyr i rikets bygder stillet sammen med oppgavene over antall norske slakt som er kontrollert ved kontrollstasjonene 1 juli 1927—30 juni 1928 (beregnet på grunnlag av innhentede oppgaver over kjøttkontrollen i 1ste halvår 1928 sammenholdt med 1ste halvår 1927 og årsoppgaven for 1927).

	Slaktet i alt	Herav til salg	Kontrollerte norske slakt
Hester	6 902	6 243	5 500
Storfe (over 1 år)	193 271	176 195	163 000
Spekalv	438 720	257 100	165 200
Andre kalver u. 1 år	85 247	63 369	52 700
Sauer	674 908	364 631	299 000
Geiter	157 932	51 411	15 500
Svin	341 857	205 520	186 600

Som man vil se passerer den aller vesentligste del av det slakt som selges kontrollstasjonene — for storfe og svin ca. 90 pct.

Hvor stor procent de enkelte husdyrslag utgjør av den samlede avgang (vektoppgavene) i året henholdsvis som selvdøde, hjemmeforbrukt og solgt vil fremgå av følgende sammenstilling:

	Selvdøde	Hjemme- forbruk	I alt solgt
Hest.	10,9	0,5	2,6
Storfe	38,7	22,5	54,9
Sauer	34,6	21,0	11,1
Geiter	4,6	3,3	0,6
Svin	11,2	52,7	30,8
I alt	100,0	100,0	100,0

Forholdet mellem hjemmeforbruk og salg og f. eks. hjemmeforbrukets sammensetning veksler sterkt innen de enkelte fylker.

Tabell 12 gir for hvert fylke fullstendige opgaver over omsetningen innen besetningene i året, beregnet for fylkenes samlede husdyrhold.

De enkelte fylkers andel i produksjonen av kjøtt og fleisk vil fremgå av tabellen s. 49. (Opgavene omfatter den samlede produksjon i året uansett anvendelse, altså også vekten av selvdøde dyr.)

Av den samlede kjøtt- og fleskeproduksjon har Hedmark den største procent, 10,4, dernæst kommer Opland med 9,8, Akershus med 9,5 og Rogaland med 7,9 pct.

Lavest procent viser Finnmark, dernæst Aust-Agder, Troms og Vest-Agder.

Før hest har Opland og Sogn og Fjordane de høieste tall, dernæst Rogaland og Akershus.

Før storfe i alt kommer Opland høiest med 9,3 pct. av produksjonen, Hedmark dernæst med 9,1 pct. og Akershus med 8,6 pct.

Hvad saukjøttproduksjonen angår er Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane dominerende med henholdsvis 16,8, 15,0 og 12,6 pct. av produksjonen, dernæst kommer Møre og Nordland med henholdsvis 9,4 og 9,3 pct.

Av geitkjøttproduksjonen har Sogn og Fjordane alene vel fjerdeparten av det hele. Opland kommer dernæst med $\frac{1}{6}$.

Av fleskeproduksjonen har Akershus den største andel, 15,0 pct., derefter kommer Hedmark med 14,8, Opland, Vestfold, Østfold, Telemark og Rogaland.

Hvor stor andel de enkelte husdyrslag hadde i produksjonen innen hvert fylke vil fremgå av nedenstående sammenstilling:

	Hest	Storfe				Sau	Geit	Svin	I alt
		Melke- kyr	Ungfe og okser	Kalver u. 1 år	I alt				
Østfold	2,5	19,9	19,8	12,9	52,6	0,8	-	44,1	100,0
Akershus	1,9	13,6	16,9	9,8	40,3	1,5	-	56,3	100,0
Hedmark	1,5	13,3	12,4	13,5	39,2	7,8	0,6	50,9	100,0
Opland	2,6	15,2	14,7	12,1	42,0	7,7	2,9	44,8	100,0
Buskerud	2,0	17,2	17,3	20,2	54,7	7,0	1,6	34,7	100,0
Vestfold	2,0	13,5	15,2	10,5	39,2	0,9	-	57,9	100,0
Telemark	1,4	16,0	9,2	13,8	39,0	7,6	1,6	50,4	100,0
Aust-Agder	1,2	16,7	12,1	17,1	45,9	10,8	0,4	41,7	100,0
Vest-Agder	0,5	23,8	11,8	28,2	63,8	18,5	0,4	16,8	100,0
Rogaland	2,4	12,4	14,6	8,4	35,4	33,4	1,1	27,7	100,0
Hordaland	1,8	16,7	5,4	19,0	41,1	38,4	2,1	16,6	100,0
Sogn og Fjordane . .	3,2	10,7	13,6	12,8	37,1	28,8	6,4	24,5	100,0
Møre	2,0	14,3	13,3	18,4	46,0	28,4	2,3	21,3	100,0
Sør-Trøndelag	2,8	17,5	17,7	17,4	52,6	17,9	1,6	25,1	100,0
Nord-Trøndelag . . .	3,1	17,7	22,4	12,6	52,7	13,1	1,7	29,4	100,0
Nordland	1,5	16,8	16,0	22,8	55,6	32,2	2,6	8,1	100,0
Troms	1,2	16,4	18,3	25,7	60,4	30,2	5,4	2,8	100,0
Finnmark	1,2	14,0	10,3	20,6	44,9	48,7	4,7	0,5	100,0
Rikets bygder . .	2,1	15,3	14,7	14,6	44,6	15,7	1,7	35,9	100,0

Hestekjøttet utgjør i forhold til den hele kjøtt- og fleskeproduksjon fra 0,5 pct. i Vest-Agder til 3,2 pct. i Sogn og Fjordane.

Storfe i alt utgjør fra 35,4 pct. av produksjonen i Rogaland til 63,8 pct. i Vest-Agder. Over halvdelene av den samlede kjøttproduksjon i fylket utgjør storfeet i Østfold, Buskerud, Vest-Agder, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland og Troms.

Produksjonen av saukjøtt utgjør i Østfold, Vestfold og Akershus bare 0,8, 0,9 og 1,5 pct. av kjøttproduksjonen, i Hordaland, Rogaland, Nordland og Troms derimot omtrent $\frac{1}{3}$ av hele produksjonen og i Finnmark næsten halve kjøttproduksjonen.

Produksjonen av geitkjøtt utgjør i Sogn og Fjordane 6,4, i Troms 5,4 og i Finnmark 4,7 pct. av produksjonen, i intet av de øvrige fylker over 3 pct.

Fleskeproduksjonen utgjør over halvdelene av hele kjøtt- og fleskeproduksjonen i Akershus, Hedmark, Vestfold og Telemark, mellom 40 og 50 pct. i Østfold, Oppland og Aust-Agder, i Buskerud 34,7, i Nord-Trøndelag 29,4 og i Rogaland 27,7 pct. av produksjonen.

Sammenligning med beregningen over kjøttproduksjonen 1907.

I forbindelse med de ved jordbruksstillingen 1907 innhentede opgaver foretok Byrået en beregning over den sannsynlige årlige nedslaktning.

Beregningen er bygget på de ved tellingen innhentede opgaver over det samlede husdyrhold fordelt etter alder, i forbindelse med skjønsmessig ansatte reduksjonsprocenter, nærmest ansatt som gjennomsnittstall. Tellingene i 1907 bragte imidlertid også opgaver over den påregnelige slaktning de 3 siste måneder av året 1907, likesom der var innhentet opgaver over den gjennomsnittlige slaktevekt; videre fant man ved beregningen støtte i opgavene fra kontrollstasjonene over antall i året kontrollerte slakt.

Man skal nedenfor sammenstille resultatene av beregningen i 1907 med resultatet av den nu foretatte beregning, idet man for begge regner med den nyttbare del av produksjonen (tap ved selvdøde holdt utenfor). I begge tilfelle er regnet med normalår, altså med uforandret besetning.

Husdyrholdet i rikets bygder utgjorde:

	Pr. 30/9 1907	Pr. 20/6 1927	1927 i pct. av 1907
Hester	163 621	183 365	112,07
Storfe	1 087 918	1 209 450	111,17
Sauer	1 390 421	1 608 222	115,66
Geiter	295 767	290 099	98,08
Svin	307 165	299 669	97,56
Beregnete kyr . .	1 849 774	2 042 402	110,41

Beregnet nyttbar kjøttproduksjon (normalår)				
	1907	tonn	1927/28	tonn
Hester	—	—	6 753 à 222,3 kg.	1 501,2
Storfe over 1 år 154 000 à 120 kg.		18 480,0	185 445 à 134,8 »	24 991,8
— under — 459 800 à 20 »		9 196,0	548 932 à 22,4 »	12 281,2
		<u>27 676,0</u>		<u>37 273,0</u>
Sauer over 1 år 230 000 à 20 »		4 600,0	231 145 à 23,2 »	5 354,7
— under — 292 500 à 12 »		3 510,0	485 079 à 14,8 »	7 113,2
		<u>8 110,0</u>		<u>12 467,9</u>
Geiter over 1 år 57 500 à 13 »		747,5	32 727 à 16,2 »	529,0
— under — 70 500 à 8 »		564,0	136 642 à 6,1 »	826,8
		<u>1 311,5</u>		<u>1 355,8</u>
Kjøtt i alt		37 097,5		52 597,9
Svin 326 950 à 75 »		24 521,3	344 897 à 88,6 »	30 566,6
		<u>61 618,8</u>		<u>83 164,5</u>
	Tilsammen			

Holder man ved opgaven for 1927/28 de 1500 tonn hestekjøtt utenfor for hvilke der ikke er nogen tilsvarende opgave for 1907, er der en forskjell mellem sluttsummene på 32,5 pct. Imidlertid hviler beregningen fra 1907 på et såvidt svakt grunnlag at man ikke kan ta denne differens som noget mål for den virkelige økning i produksjonen i dette tidsrum.

Det har sine store vanskeligheter å konstatere hvor meget av differensen opgavene imellem som ligger i utviklingen i husdyrholdet, og hvor meget i sviktende grunnlag for beregningen. De nye opgaver over antall i året fødte kalver, lam og kje synes å tyde på at beregningen over tilgang og avgang i 1907 ligger noget for lavt.

For storfe og sau er besetningene fra 1907 til 1927 øket med henholdsvis 11,2 og 15,7 pct., og husdyrbrukets utvikling i retning av kraftigere opdress og bedre foring tatt i betraktning synes en økning i slaktevekten pr. dyr på 12—15 pct. i løpet av de 20 år ikke urimelig.

For svineholdets vedkommende har utviklingen gått i retning av økende omsetningshastighet (kortere levetid for svinene) og lavere slaktevekt, idet markedets krav stadig har gått i retning av smått flesk, og dette har oppnådd den høieste pris.

Den ved beregningen av fleskeproduksjonen i 1907 anvendte slaktevekt, 75 kg., må anses for å ha vært for lav, og den samlede fleskeproduksjon var neppe vesentlig mindre i 1907 enn nu, idet senkningen av slaktevekten må antas å opveie virkningen av den raskere omsetning.

Forhøier man under hensyntagen til de nevnte forhold sluttresultatet av beregningen i 1907 til rundt 70 000 tonn, hestekjøttet inklusive, blir produksjonsøkningen fra 1907 til 1927 18,8 pct.

Melkeproduksjonen.

Skjemaet for produksjonstillingen inneholdt også spørsmål om den samlede melkeproduksjon på gården i det år undersøkelsen gjaldt, og det gjennomsnittlige antall melkekyr og melkegeiter i året.

Opgavene over melkeproduksjonen vil selvfølgelig i nogen grad bli skjønnsmessige. Selv hvor der foreligger fullstendige oppgaver over den solgte melkemengde, vil anslaget over hvad der er forbrukt på gården (til huset og til opdress) bli skjønnsmessig. Man har dog inntrykk av at tellerne under anvendelse av forskjellige beregningsmåter har gjort hvad de kunde for å få et riktig resultat.

Det fremheves fra mange kanter at melkemengden i det år undersøkelsen gjaldt var forholdsvis liten, dels på grunn av dårlig høikvalitet, dels pekes der på innskrenket kraftfôrforbruk på grunn av nedgangen i melkeprisen.

Over produksjonen av kumelk har man imidlertid fra tidligere en rekke oppgaver over gjennomsnittlig melkemengde pr. ku, henholdsvis for de mere fremskredne gårdbrukere og for samtlige.

Slike oppgaver blev siste gang innhentet for året 1925 gjennom jordstyrene.

Idet man foreløbig holder sig til oppgavene over melkemengden for kyrne skal man nedenfor sammenstille produksjonstillingens oppgaver med jordstyrenes i 1925.

Gjennomsnittlig melkemengde pr. ku.

	Produksjons- telling	1 9 2 5		Gjennomsn. slaktevekt for melkekyrne
		Over- hodet	For de mere fremskredne gårdbrukere	
	Kg.	Kg.	Kg.	Kg.
Østfold	2250,5	1922	2549	163
Akershus	2225,8	1834	2400	171
Hedmark	2030,7	1707	2179	144
Opland	1698,4	1528	1975	126
Buskerud	1854,9	1750	2257	137
Vestfold	2331,7	1962	2509	161
Telemark	1940,5	1810	2329	137
Aust-Agder	1588,7	1819	2398	130
Vest-Agder	1664,1	1571	2138	131
Rogaland	1868,3	1629	2182	129
Hordaland	1377,1	1215	1637	110
Sogn og Fjordane	1259,3	1192	1607	98
Møre	1136,4	1071	1411	109
Sør-Trøndelag	1759,0	1480	1923	138
Nord-Trøndelag	1897,0	1689	2193	148
Nordland	1355,4	1258	1794	118
Troms	1349,5	1377	1827	131
Finnmark	1304,0	1268	1665	116
Rikets bygder	1764,7	1534	2021	133

Forskjellen i melkemengde pr. ku fylkene imellem må ses i forbindelse med dyrenes størrelse. Til sammenligning er derfor anført den gjennomsnittlige slaktevekt for melkekyrne (livdyrene) fylkesvis.

De besetninger for hvilke der foreligger produksjonsoppgave for kumelken omfatter i alt 53 724 melkekyr.

Som man vil se ligger for riket de ved produksjonstillingen innhentede oppgaver temmelig nøie midt imellem de to oppgaver for 1925.

Bare for Aust-Agder og Troms ligger produksjonstillingens oppgaver under oppgavene «overhodet» i 1925.

Minst avvikelse mellom oppgavene for melkemengde pr. ku «overhodet» i 1925 og de nye oppgaver er der i Buskerud, Telemark, Vest-Agder, Sogn og Fjordane, Møre, Nordland, Troms og Finnmark, hvorimot de nye gjennomsnittstall ligger betydelig over i Østfold, Akershus, Hedmark, Vestfold, noget mindre i Rogaland, Hordaland, Sør- og Nord-Trøndelag.

Beregnet klassevis for rikets bygder viser produksjonstillingen følgende gjennomsnittlige melkemengde innen de forskjellige størrelsesklasser av eiendommer:

Klasse 1	1 421,4 kg.
» 2	1 387,9 »
» 3	1 442,3 »
» 4	1 627,3 »
» 5	1 975,0 »
» 6	2 237,3 »
» 7	2 375,0 »
» 8	2 194,6 »

I de laveste eiendomsklasser er de fylker sterkest representert hvor melkemengden pr. ku i det hele tatt er lav, som fylkene på Vestlandet og i Nord-Norge. Også innen de enkelte fylker er dog stigningen i melkemengde pr. ku fra klasse til klasse utpreget, særlig fra klasse 3 av, for Akershus for eks. i klasse 3 1795,8 kg., klasse 4 1952,2, klasse 5 2068,1, klasse 6 2370,5, klasse 7 2471,7 og klasse 8 2718,3 kg.

Når man erindrer hvad tidligere er anført om tellingsmaterialet, at de større gårder er overrepresentert, og særlig i de fylker hvor avvikelsen mellom de to oppgaverekker er størst, må man anta at produksjonstillingens gjennomsnittstall er for høie. Man har derfor ved beregningen av melkemengden foretrukket å benytte oppgavene fra 1925.

Det opgitte antall melkekyr gjennomsnittlig i tellingsåret svarer ganske nøie til antallet pr. 20 juni 1927.

Produksjonstillingen viser et noget lavere forholdstall for melkekyr i forhold til «annet storfe» enn de representative tellinger. Helt sikkert vil man ikke kunne bedømme dette forhold før den nye fullstendige jordbruks-

tellings resultater foreligger. Man har ved beregningen over melkeproduksjonen anvendt produksjonstillingens tall for antall melkekyr innen hvert fylke. Differensen i det samlede antall er for rikets bygder ca. 3 pct. .

Fylkesvise opgaver over melkeproduksjonen er tatt inn i tabellen side 58.

Den samlede produksjon av kumelk er beregnet til 1 189 497 500 kg.

Beregnet efter det antall melkekyr den ordinære representative telling viste pr. 20 juni vilde den samlede melkeproduksjon i 1927/28 bli ca. 3 pct. større eller i alt 1 225 864 tonn. Til sammenligning kan anføres at melkeproduksjonen i 1920 beregnedes til 1 120 000 tonn, i 1910 til 1 065 000 tonn og i 1900 til 885 000 tonn.

Av fylkene har Hedmark og Opland den største procentvise andel av produksjonen av kumelk, henholdsvis 9,8 og 9,3 pct. Dernæst kommer Akershus med 7,7, Østfold med 7,0, Rogaland med 6,9 pct. og Buskerud med 6,6 pct. Mellom 5 og 6 pct. av produksjonen har Vestfold, Hordaland, Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland. Finnmark har 0,5 pct., Aust-Agder 2,8, Troms 3,4 og Vest-Agder 3,8 pct. av produksjonen.

Ved rikets meierier, ysterier og kondenseringsfabrikker innveides der i 1927 377 448 087 kg. kumelk eller henimot 32 pct. av den beregnede melkeproduksjon i rikets bygder.

For geitmelk har man tidligere ingen opgaver. Tellerne opplyser også at det har vært meget vanskelig å få opgaver over produksjonen av geitmelk.

Der er i alt innkommet opgaver over melkeydelsen for 6 608 geiter med en samlet melkeproduksjon av 1 159 430 kg. eller gjennomsnittlig en årsmelkemengde pr. melkegeit av 175,4 kg. Beregnet efter geitholdet fylkesvis blir gjennomsnittet for rikets bygder 170,4 kg. Den opgitte melkemengde varierer imidlertid for de enkelte opgavegiverne innen meget vide grenser, fra 60—70 kg. og opover til 4—500 kg., enkelte undtagelsestilfelle endog utenfor disse grenser. Nogen utpreget forskjell i den gjennomsnittlige melkemengde pr. geit ved større og mindre bruk innen samme fylke kan man ikke påvise.

Opgaver over geitmelken foreligger for de fleste fylker fra et så lite antall herreder at man ikke finner grunn til å offentliggjøre fylkestall for den gjennomsnittlige melkemengde pr. geit. I tabellen side 58 er tatt inn opgave over den beregnede samlede produksjon av geitmelk fylkesvis.

Antall opgitte melkegeiter i procent av samtlige geiter over 1 år ved tellingens begynnelse er ca. 90 pct.

Den samlede produksjon av geitmelk i rikets bygder er beregnet til 28 660 000 kg. Ved meieriene og ysteriene innveides i 1927 3 282 318 kg. geitmelk = 11,5 pct. av den beregnede totalproduksjon.

Av geitmelkproduksjonen har Opland og Sogn og Fjordane den største procent, henholdsvis 18,8 og 16,8. For Nordland er procenten 11,4

og for Troms 10,2, Hordaland 6,7 og Hedmark 6,5 pct. Ingen av de andre fylker kommer over 5 pct. av produksjonen.

Eggproduksjonen.

Heller ikke for eggproduksjonen har man tidligere hatt annet enn rent skjønnsmessige opgaver.

Ved produksjonstillingen er eggmengde opgitt for i alt 133 085 verpehøns med en samlet eggproduksjon av 831 870 kg. eller gjennomsnittlig 6,25 kg. egg pr. høne.

Fylkesvis beregnet for den samlede hønebestand blir gjennomsnittet for rikets bygder 6,28 kg.

Gjennomsnittlig eggmengde pr. høne i året:

Østfold	6,0 kg.	Rogaland	6,8 kg.
Akershus	5,9 »	Hordaland	6,6 »
Hedmark	6,6 »	Sogn og Fjordane	6,0 »
Opland	6,0 »	Møre	6,5 »
Buskerud	6,2 »	Sør-Trøndelag	5,8 »
Vestfold	6,3 »	Nord-Trøndelag	5,3 »
Telemark	6,3 »	Nordland	5,6 »
Aust-Agder	6,4 »	Troms	5,5 »
Vest-Agder	7,1 »	Finnmark	5,0 »

Vest-Agder og Rogaland ligger, som man ser, høiest, Finnmark, Nord-Trøndelag og Troms lavest.

Beregnet for de forskjellige størrelsesklasser av eiendommer fra klasse 1—8 er eggmengden henholdsvis 6,6, 6,3, 6,4, 6,3, 5,9, 6,3, 5,9 og 6,5 kg. pr. høne. Der er således ingen utpreget forskjell i produksjon pr. høne ved større og mindre bruk.

Ser man derimot hen til de enkelte opgaver, varierer eggmengden innen ganske vide grenser, fra ca. 2 til 10 kg. pr. høne.

De representative tellinger har kun opgave for samlet antall fjærfe, altså foruten høns også gjess, ender og kalkuner og av alle såvel handyr som hundyr.

Småbrukskonsulent Five anslår antall verpehøns til å utgjøre 90 pct. av antall fjærfe i alt. Dette forholdstall er benyttet ved den fylkesvise beregning over eggproduksjonen, se side 58.

Den samlede eggproduksjon i rikets bygder blir etter denne beregning 16 924 734 kg.

Av eggproduksjonen har Rogaland 19,8 pct. Dernæst kommer Østfold med 8,6, Hordaland 7,8, Akershus 7,4, Hedmark 7,1, Vestfold 6,7 pct. og Møre 6,5 pct. Ingen av de andre fylker kommer over 5 pct. av produksjonen.

Ullproduksjonen.

Heller ikke for ullproduksjonen har der tidligere vært innhentet statistiske oppgaver.

Opgave over ullmengden er avgitt for i alt 98 050 sauer med en samlet ullproduksjon av 150 253 kg. uvasket ull eller 1,53 kg. pr. dyr (regnet i forhold til antall sauer i besetning 20 juni 1927, voksne og lam).

Den gjennomsnittlige ullproduksjon i året i forhold til besetningen 20 juni er oppgitt således for de enkelte fylker:

Østfold	2,12 kg.	Rogaland	1,45 kg.
Akershus	1,58 »	Hordaland	1,43 »
Hedmark	1,74 »	Sogn og Fjordane	1,46 »
Opland	1,55 »	Møre	1,50 »
Buskerud	1,47 »	Sør-Trøndelag	1,53 »
Vestfold	1,91 »	Nord-Trøndelag	1,54 »
Telemark	1,73 »	Nordland	1,84 »
Aust-Agder	1,66 »	Troms	1,49 »
Vest-Agder	1,59 »	Finnmark	1,41 »

Beregnet for de forskjellige størrelsesklasser av eiendommer får man fra klasse 1 til 6 følgende tall: 1,46, 1,51, 1,52, 1,52, 1,59 og 1,66 kg.; som man ser en tendens til stigning med stigende eiendomsstørrelse.

Opgavene er muligens noget for lave, idet der jo anvendes en del uklippede saueskinn til saueskinnsfelder, fotposer o. lign.

Hvorvidt der i oppgavene er tatt hensyn hertil, eller om der kun er gitt opp den klippede ull er uvisst. I noen fylker hvor den oppgitte ullmengde var særlig lav blev det opplyst at sauer og lam oftest solgtes levende til slakt og da uklippet, så de oprinnelige oppgaver kun gjaldt ullklippingen på gårdene. I disse tilfelle er der gjort et beregnet tillegg i produksjonen for de solgte dyr.

Gjennomgående viser det sig at den oppgitte ullproduksjon gjerne svarer til ca. 2 kg. ull pr. voksen sau og 1 kg. pr. lam.

En beregning over ullproduksjonen fylkesvis er tatt inn side 58 i sammenstillingen av den samlede produksjon.

For rikets bygder er ullproduksjonen beregnet til 2 458 479 kg.

Av ullproduksjonen faller 45 pct. på de 3 fylker Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane, nemlig henholdsvis 16,9, 15,2 og 13,0 pct. Dernæst kommer Møre og Nordland med 9,6 pct., Sør-Trøndelag 6,6 og Hedmark 5,3 pct.

Den samlede husdyrproduksjon i rikets bygder.

Tabellen side 58 gir en samlet oversikt over husdyrproduksjonen i bygdene i 1927/28, forsåvidt angår de dyreslag som var tatt med i undersøkelsen.

Opgavene gjelder den samlede beregnede produksjon i året, uansett anvendelse, under kjøtt- og fleskeproduksjonen således også selvdøde og de som er gått til økning av besetningen.

Der er tidligere under de enkelte avsnitt redegjort for de enkelte fylkers andel i produksjonen. Man har også berørt, at disse oppgaver ikke omfatter den totale produksjon i riket, forsåvidt som byenes husdyrhold ikke er tatt med, heller ikke fjærfe, kaniner eller reinsdyr. For byenes husdyrhold har man ingen oppgaver siden 1918, heller ikke for kaniner og reinsdyr. Man har derfor meget dårlig grunnlag for en sådan tilleggsberegning.

Pr. 20 juni 1918 utgjorde byenes husdyrhold i alt 28 553 beregnede kyr mot for bygdene 1 843 607, altså ikke mere enn ca. 1,5 pct., og herav var igjen $\frac{2}{3}$ hester, der som tidligere påvist har liten betydning for kjøttproduksjonen. Samtidig må man gå ut fra at byenes husdyrhold i større grad er basert på kjøp og salg, mindre på oppdrett, og derfor vil vise forholdsvis lav nettoproduksjon. Overskuddet av solgte dyr i bygdene er jo også med i avgangen for rikets bygder. Det vilde derfor sannsynligvis vesentlig bli for flekk byene vilde vise noen produksjon.

Hvad kjøttproduksjonen ved fjærfe angår anslår småbrukskonsulent Ingebr. Five denne i sin bok «Fjærfe til slakt» til $2\frac{1}{4}$ à $2\frac{1}{2}$ million kg. årlig.

For kaniner og reinsdyr vil det med det nuværende materiale være ugjørlig endog tilnærmelsesvis å anslå produksjonen.

For å kunne få et samlet uttrykk for de enkelte fylkers og landsdelers betydning når det gjelder husdyrproduksjonen har man foretatt en omberging til såkalte kjøttverdier, d. v. s. den fysiologiske kaloriverdi av 1 kg. middelsfett oksekjøtt. (Omregningstall 1 kg. kjøtt av hest, storfe og geit satt = 1,0, 1 kg. saukjøtt 1,3, 1 kg. flekk 1,6, 1 kg. melk 0,33, 1 kg. egg 0,85.)

Beregnet på denne måte får vi for 1927/28 en samlet husdyrproduksjon svarende til 525 153 tonn kjøttverdier. I denne beregning er dog ikke med ull, huder, skinn, innmat og desl., heller ikke fjærfe, kaniner etc.

Sammenfatter man oppgavene landsdelsvis, får man følgende fordeling av produksjonen i absolutte og relative tall:

Den samlede husdyrproduksjon, landsdelsvis.
Tonn.

	Kjøtt i alt	Flesk	Melk		Egg	Beregnet kjøtt- verdi	Ull (uvasket)
			Kumelk	Geitmelk			
I. Absolutte tall							
Østlandet . . .	11 420,2	11 409,4	314 327,3	1 499,1	4 565,0	137 927,9	86,0
Oplandene . . .	9 092,4	8 374,3	227 454,9	7 264,0	1 998,1	102 050,8	239,5
Sørlandet . . .	4 663,1	3 019,0	131 644,7	1 575,9	1 897,6	55 329,5	156,5
Vestlandet . . .	13 769,0	4 207,0	214 797,1	7 715,3	5 111,8	100 073,0	1 111,2
Trøndelagen . .	10 411,0	3 520,0	190 872,0	3 727,9	2 580,2	83 277,9	495,7
Nord-Norge . .	5 919,6	374,2	110 401,5	6 877,8	772,0	46 493,9	369,6
Rikets bygder .	55 275,3	30 903,9	1 189 497,5	28 660,0	16 924,7	525 153,0	2 458,5
II. Relative tall							
Østlandet . . .	20,7	36,9	26,4	5,2	27,0	26,3	3,5
Oplandene . . .	16,5	27,1	19,1	25,4	11,8	19,4	9,7
Sørlandet . . .	8,4	9,8	11,1	5,5	11,2	10,5	6,4
Vestlandet . . .	24,9	13,6	18,1	26,9	30,2	19,1	45,2
Trøndelagen . .	18,8	11,4	16,0	13,0	15,2	15,9	20,2
Nord-Norge . .	10,7	1,2	9,3	24,0	4,6	8,8	15,0
Rikets bygder .	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Av husdyrproduksjonens samlede beregnede kjøttverdi utgjør kumelken alene omtrent $\frac{3}{4}$ eller 74,8 pct., kjøtt i alt 11,3 pct., flesk 9,4 pct., egg 2,7 pct. og geitmelk 1,8 pct. Produksjonen av kumelk er således den dominerende produksjon. I prosent av den samlede husdyrproduksjon kommer den høiest i Vest-Agder med 82,9 pct., Buskerud 81,0 pct., Troms 80,5 pct. og Aust-Agder 80,3 pct. Lavest prosent utgjør den i Rogaland og Sogn og Fjordane med 69,7 pct. I alle de øvrige fylker ligger procenten mellom 70 og 80 pct.

Av den totale husdyrproduksjon i kjøttverdi skaffer Østlandet 26,3 pct., Oplandene 19,4 pct., Vestlandet 19,1, Trøndelagen 15,9, Sørlandet 10,5 og Nord-Norge 8,8 pct.

Av kjøttproduksjonen skaffer Vestlandet den største andel, 24,9 pct., dernest Østlandet 20,7, Trøndelagen 18,8, Oplandene 16,5, Nord-Norge 10,7 og Sørlandet 8,4.

Av fleskproduksjonen har Østlandet 36,9 pct., Oplandene 27,1, Vestlandet 13,6, Trøndelagen 11,4, Sørlandet 9,8 og Nord-Norge 1,2 pct.

Av kumelken skaffer Østlandet 26,4 pct., Oplandene 19,1, Vestlandet 18,1, Trøndelagen 16,0, Sørlandet 11,1 og Nord-Norge 9,3 pct.

Av geitmelken skaffer Vestlandet, Oplandene og Nord-Norge omtrent

like meget, 26,9, 25,4 og 24,0 pct., Trøndelagen 13,0, Sørlandet 5,5 og Østlandet 5,2 pct.

Av eggene skaffer Vestlandet 30,2 pct., Østlandet 27,0 pct., Trøndelagen 15,2, Oplandene 11,8, Sørlandet 11,2 og Nord-Norge 4,6 pct.

Ullproduksjonen er størst på Vestlandet 45,2 pct., dernæst kommer Trøndelagen med 20,2, Nord-Norge 15,0, Oplandene 9,7, Sørlandet 6,4 og Østlandet 3,5 pct.

Dessverre savner man ennå opgaver til en fyldestgjørende redegjørelse for melkens anvendelse, idet som tidligere nevnt kun 32 pct. av melkeproduksjonen passerer meierier eller andre foredlingsanlegg.

Efterfølgende sammenstilling viser hvorledes produksjonen ved våre meierier har utviklet sig siden 1875:

År	Innveiet melk tonn	Produsert i alt tonn				
		Smør	Magerost	Fetost	Geit- og fløte-mysost ¹	Mager mysost og prim
1875	16 739	298	370	158	-	-
1890	77 278	1 440	1 569	515	-	-
1900	184 024	3 580	1 341	1 256	-	1 716
1910	277 765	3 707	3 044	1 772	-	2 981
1915	304 807	3 070	1 818	2 541	-	2 640
1920	281 434	1 157	2 427	4 465	-	4 201
1925	351 869	2 668	3 488	4 933	2 502	3 867
1926	368 323	3 355	3 813	4 195	2 526	2 895
1927	380 765	3 246	4 153	4 660	3 409	2 915

¹ Ikke oppgitt særskilt før 1925.

Foruten denne produksjon ved meieriene og ysteriene foregår der ikke lite såvel av kjerning som ysting på gårdene og setrene. Den samlede produksjon av smør og ost i riket lar sig derfor ikke med sikkerhet beregne.

Produksjon og forbruk.

Den samlede husdyrproduksjon i 1927/28 er beregnet til: 55 275,3 tonn kjøtt, 30 903,9 tonn fleisk, 1 189 497,5 tonn kumelk, 28 660,0 tonn geitmelk, 16 924,7 tonn egg, 2 458,5 tonn ull (uvasket).

Nettoinnførselen fra 1 juli 1927—30 juni 1928 utgjorde: 5 288 tonn kjøtt, 2 372 tonn fleisk, 1 190 tonn smør, 148 tonn ost. Om ull se nedenfor.

Nettutførselen i samme tidsrum utgjorde: 23 000 tonn melk, 30 tonn egg.

Ved beregningen av forbruket av kjøtt og fleisk i 1927/28 vil det være riktigst å regne med oppgavene over hvad der er s l a k t e t og solgt til slakt i perioden.

Opgavene over den samlede produksjon omfatter som før nevnt også selvdøde og besetningsøkning. Slaktningen i 1927/28 utgjorde 51 622,7 tonn kjøtt og 31 208,9 tonn fleisk.

For kjøtt får man da en tilførsel av egen produksjon på 51 622,7 tonn

og en nettoinnførsel på 5 288 tonn, altså et samlet forbruk av 56 911 tonn, hvorav 90,7 pct. av egen produksjon og 9,3 pct. innført.

For fleisk egen produksjon 31 208,9 tonn og innførsel 2 372 tonn, til sammen 33 581 tonn, hvorav 92,9 pct. av egen produksjon og 7,1 pct. innført.

Av egg er den beregnede produksjon 16 924,7 tonn, som praktisk talt alt er forbrukt innen landet, idet utførselen kun utgjør 30 tonn.

Av melk og melkeprodukter er der en nettoutførsel av sterilisert og kondensert melk, svarende til et melkekvantum av 23 000 tonn. Samtidig innførtes der imidlertid netto 1 190 tonn smør og 148 tonn ost (omregnet til melk ca. 30 000 tonn).

For det år denne undersøkelse gjelder, 20 juni 1927—20 juni 1928, kan man derfor regne at praktisk talt hele produksjonen av husdyrprodukter forbrukes innen landet. Av kjøtt og fleisk dessuten henholdsvis 5 288 tonn og 2 372 tonn (henholdsvis 9,3 og 7,1 pct. av forbruket), som dekkedes ved innførsel.

Sett i forhold til den beregnede folkemengde pr. 1 januar 1928, 2 797 827, blir forbruket:

av kjøtt	56 911 tonn	=	20,3 kg.	pr. innbygger
» fleisk	33 581	»	= 12,0	—»—
» egg	16 895	»	= 6,0	—»—

Hertil kommer så fjærfekjøttet med ca. 0,8 kg. pr. innbygger, kaniner og reinsdyr, for hvilke man ingen beregning har, samt produksjonen i byene. Denne er som før nevnt ubetydelig.

Det her beregnede forbruk av kjøtt og fleisk stemmer godt overens med de oppgaver man har fått ved husholdningsundersøkelsene, hvor det gjennomsnittlige forbruk av kjøtt og fleisk pr. person utgjør 30—35 kg. (40—45 kg. pr. beregnet voksen mann). Der synes å være liten forskjell på det samlede forbruk av kjøtt og fleisk pr. person i by- og landhusholdningene. Derimot synes der å være en utpreget forskjell på forbrukets sammensetning, idet landhusholdningene forbruker omtrent like meget fleisk som kjøtt, mens fleskeforbruket i byene kun utgjør $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{4}$ av det samlede kjøtt- og fleskeforbruk.

Opgavene på side 48 over den procentvise sammensetning av hjemmeforbruket og av det solgte kvantum viser samme forhold.

Ved den beregning Byrådet foretok over kjøttproduksjonen i 1907 beregnedes forbruket pr. innbygger til 18,1 kg. kjøtt og 11,7 kg. fleisk. Som tidligere anført finner man grunn til å anta at beregningen i 1907 viste et noget for lavt resultat.

Da man mangler oppgave over anvendelsen for en meget stor del av melkeproduksjonen, kan forbruket av melk og melkeprodukter pr. innbygger ikke beregnes.

Den beregnede produksjon av uvasket ull i året er 2 458,5 tonn.

Efter produksjonsstatistikken for 1927 var forbruket av ull i tekstilindustrien:

Norsk ull ved produksjon for egen regning 1 141 tonn.

Norsk ull ved leieproduksjon 731 tonn.

Utenlandsk ull ved produksjon for egen regning 650 tonn.

(Der mangler opgave fra mindre spinnerier representerende mellom 5 og 10 pct. av det samlede antall timeverk.) Av den ovennevnte produksjon er således bortimot 2 000 tonn behandlet i tekstilindustrien. 251 tonn ull førtes ut i 1927. Innførselen var 965 tonn ull og shoddy, ca. 1000 tonn farvet og ufarvet ullgarn og 2 000 tonn «ulne varer».

Husdyrproduksjonen og fôrforbruket.

Det vilde vært av overmåte stor interesse i denne forbindelse å kunne fremlegge en oversikt over hvorledes det til den beregnede husdyrproduksjon svarende fôrforbruk stiller sig i forhold til vår planteproduksjon.

En slik beregning støter imidlertid på mange vanskeligheter, og kan i hvert fall kun bli ganske anslagsvis.

Regnet etter de vanlige satser for fôrforbruket i forhold til produksjonen med tillegg av vedlikeholds- og arbeidsfôr for de voksne hester får man et samlet fôrforbruk av vel 2 100 000 tonn byggverdier.

Den planteproduksjon som omfattes av høststatistikken beregnedes som normalår med arealene i 1927 å utgjøre 1 673 247 tonn byggverdier, hvorav stråfôravlennene alene 1 101 250 tonn byggverdier.

Anslagsvis kan man ansette den del av innmarkens planteproduksjon som går med til husdyrproduksjonen til 1 400 000 tonn byggverdier eller 83,7 pct. av innmarkens planteproduksjon.

Kraftfôrimporten har i de senere år årlig utgjort vel 300 000 tonn byggverdier.

Tilbake blir altså 400 000 tonn byggverdier, som skulde svare til fôrverdien av grønnfôr, beiter, utslåtter, avfall fra havebruket, hjelpefôr som løv, tang, fiskeavfall og den innenlandske kraftfôrproduksjon. Her går også inn den del av melkeproduksjonen som anvendes til fôr for kalver, griser etc.

Selv om beregningen selvfølgelig ikke kan betraktes som sikker, skulde den dog kunne gi noget holdepunkt såvel med hensyn til planteproduksjonens anvendelse som fôrforbrukets sammensetning.

Av innmarkens planteproduksjon (bortsett fra havebrukets avkastning) skulde $\frac{5}{6}$ gå til husdyrene og $\frac{1}{6}$ direkte til menneskeføde.

Av husdyrenes fôrforbruk dekkes 66,7 pct. ved fôrproduksjonen på innmarken, 14,3 pct. ved innkjøpt kraftfôr og 19 pct. ved beiter, utslåtter, innenlandsk kraftfôrproduksjon m. v., altså $\frac{6}{7}$ ved innenlandsk produksjon og $\frac{1}{7}$ ved innførsel av kraftfôr.

Det Statistiske Centralbyrå, Oslo i juni 1929.

Gunnar Jahn.

S. Skappel.

Tabell 1. Antall bruk som er med

	Antall herreder hvori tallet	Antall bruk						
		under 10 dekar innmark	10—20 dekar innmark	20—50 dekar innmark	50—100 dekar innmark	100—200 dekar innmark	200—400 dekar innmark	400—700 dekar innmark
Østfold	10	3	12	55	79	131	101	11
Akershus	13	2	16	45	85	200	141	35
Hedmark	16	22	94	243	175	148	79	14
Opland	20	12	79	231	202	177	68	6
Buskerud	8	4	44	141	177	140	25	1
Vestfold	10	—	1	14	69	154	62	2
Telemark	11	12	55	163	173	34	3	—
Aust-Agder	9	11	51	210	71	5	—	—
Vest-Agder	12	18	119	286	54	4	1	—
Rogaland	21	8	55	322	204	26	2	—
Hordaland	27	18	124	450	209	13	—	—
Sogn og Fjordane	17	8	64	286	229	22	—	—
Møre	19	18	107	357	225	53	3	—
Sør-Trøndelag	20	17	74	174	235	133	28	1
Nord-Trøndelag	12	12	43	116	118	173	45	4
Nordland	26	59	249	433	237	71	6	—
Troms	14	34	98	254	64	9	—	—
Finnmark	10	21	40	72	7	—	—	—
I alt	275	279	1 325	3 852	2 613	1 493	564	74

Tabell 2. Antall husdyr 20 juni 1927 i de tellede

	Antall husdyr pr. 20 juni 1927 i de tellede besetninger					Procent av bygder	
	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	Hester	Storfe
Østfold	1 057	5 614	188	—	1 717	7,44	7,78
Akershus	1 554	8 746	1 364	—	3 016	9,73	10,76
Hedmark	1 550	8 364	4 930	570	3 109	9,28	7,92
Opland	1 647	10 394 ^{1/5}	5 728	2 890	2 819	9,28	8,81
Buskerud	896	5 386	1 849	348	1 125	8,28	8,03
Vestfold	815	4 963	161	—	1 165	8,03	9,54
Telemark	560	3 343	2 141	141	1 079	7,39	7,57
Aust-Agder	337	2 107	2 413	33	542	9,38	7,92
Vest-Agder	326	2 795	2 614	145	315	7,44	6,51
Rogaland	897	5 954	21 672	942	1 806	6,80	7,52
Hordaland	758 ^{1/12}	5 838	15 387	2 162	968	7,95	7,05
Sogn og Fjordane	779	5 890	14 006	4 446	1 095	7,87	6,96
Møre	721 ^{1/3}	5 060	9 132	1 300	738	6,45	6,46
Sør-Trøndelag	931 ^{3/4}	5 626	6 221	1 015	890	7,76	7,41
Nord-Trøndelag	951	4 898	4 773	349	1 251 ^{1/2}	8,22	7,56
Nordland	754 ^{1/3}	5 876 ^{1/3}	8 563	982	405 ^{1/2}	8,49	7,29
Troms	337	2 331	3 522	803	105	6,66	5,20
Finnmark	73 ^{1/2}	505	1 307	150	3	7,99	5,94
I alt	14945	93 690 ^{8/15}	105971	16 276	22 149	8,15	7,75

i undersøkelsen, klassevis fordelt.

over 700 dek. innmark	i alt	Procent av bruk med husdyr- hold 1917	Procentvis fordeling på størrelsesklasser									
			Ved tellingen nu					Skyldsatte bruk med husdyrhold 1917				
			under 20 dekar innmark	20—50 dekar innmark	50—200 dekar innmark	200—400 dekar innmark	over 400 dek. innmark	under 20 dekar innmark	20—50 dekar innmark	50—200 dekar innmark	200—500 dekar innmark	over 500 dek. innmark
—	392	4,21	3,8	14,0	53,6	25,8	2,8	19,7	21,8	46,5	11,3	0,7
2	526	4,64	3,4	8,6	54,2	26,8	7,0	28,5	21,8	37,6	11,2	0,9
2	777	4,33	14,9	31,3	41,6	10,2	2,0	35,4	32,6	26,5	4,9	0,6
—	775	4,85	11,7	29,8	48,9	8,8	0,8	31,6	32,8	30,9	4,5	0,2
—	532	4,84	9,0	26,5	59,6	4,7	0,2	28,9	31,8	35,4	3,8	0,1
—	302	3,92	0,3	4,6	73,9	20,5	0,7	22,2	23,4	49,9	4,3	0,2
—	440	4,80	15,2	37,0	47,2	0,6	—	26,8	36,4	35,5	1,2	0,1
—	348	4,89	17,8	60,4	21,8	—	—	54,9	33,6	11,4	0,1	—
—	482	4,83	28,4	59,3	12,1	0,2	—	50,4	41,0	8,5	0,1	—
—	617	5,02	10,2	52,2	37,3	0,3	—	30,2	40,2	28,5	1,1	—
—	814	4,66	17,4	55,3	27,3	—	—	40,1	43,4	16,4	0,1	—
—	609	4,86	11,8	47,0	41,2	—	—	34,1	39,0	26,4	0,5	—
—	763	4,86	16,4	46,8	36,4	0,4	—	31,0	38,6	29,0	1,4	—
—	662	4,86	13,7	26,3	55,6	4,2	0,2	27,3	30,5	36,7	5,0	0,5
—	511	4,54	10,8	22,7	56,9	8,8	0,8	24,9	29,8	38,8	6,3	0,2
—	1 055	5,31	29,2	41,0	29,2	0,6	—	39,8	40,4	18,8	0,9	0,1
—	459	4,66	28,8	55,3	15,9	—	—	49,4	38,0	12,1	0,4	0,1
—	140	3,63	43,6	51,4	5,0	—	—	67,1	26,0	6,6	0,3	—
4	10 204	4,72	15,7	37,8	40,2	5,5	0,8	34,5	34,5	27,6	3,2	0,2

besetninger, gjennomsnittlig husdyrhold pr. bruk m. v.

husdyrholdet i rikets 20 juni 1927			Gjennomsnittlig husdyrhold på bruk med husdyr									
Sauer	Geiter	Svin	Ved prod.tellingen, 20 juni 1927					Efter den repr. tellings opgaver over husdyrholdet ²⁰ / ₆ 27 og antall bruk med husdyrhold ¹ / ₁ 18				
			Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin	Hester	Storfe	Sauer	Geiter	Svin
4,05	—	7,13	2,70	14,32	0,48	—	4,38	1,53	7,76	0,50	0,01	2,59
9,66	—	7,50	2,95	16,63	2,59	—	5,73	1,41	7,16	1,25	0,04	3,55
6,52	4,95	6,80	1,99	10,76	6,34	0,73	4,00	0,93	5,89	4,22	0,64	2,55
8,23	5,70	6,62	2,13	13,41	7,39	3,73	3,64	1,11	7,38	4,36	3,17	2,66
6,23	3,03	7,73	1,68	10,12	3,48	0,65	2,11	0,99	6,11	2,70	1,05	1,32
3,03	—	5,00	2,70	16,43	0,53	—	3,86	1,32	6,75	0,69	0,02	3,02
6,78	1,33	5,69	1,27	7,60	4,87	0,32	2,45	0,82	4,80	3,43	1,16	2,06
10,31	2,95	8,42	0,97	6,05	6,93	0,09	1,56	0,50	3,74	3,29	0,16	0,91
6,58	7,89	8,92	0,68	5,80	5,42	0,30	0,65	0,44	4,30	3,98	0,18	0,35
7,54	7,12	10,73	1,45	9,65	35,12	1,53	2,93	1,07	6,44	23,38	1,08	1,37
5,89	8,88	9,45	0,93	7,17	18,90	2,66	1,19	0,55	4,74	14,95	1,39	0,59
6,37	6,17	6,76	1,28	9,67	23,00	7,30	1,80	0,79	6,75	17,54	5,75	1,29
5,82	6,21	7,78	0,95	6,63	11,97	1,70	0,97	0,71	4,99	9,99	1,33	0,60
5,84	6,26	8,19	1,41	8,50	9,40	1,53	1,34	0,88	5,57	7,82	1,19	0,80
7,56	2,42	9,62	1,86	9,59	9,34	0,68	2,45	1,03	5,75	5,61	1,28	1,16
6,68	4,89	12,65	0,72	5,57	8,12	0,93	0,38	0,45	4,06	6,45	1,01	0,16
5,65	4,81	24,31	0,73	5,08	7,67	1,75	0,23	0,51	4,55	6,33	1,69	0,04
4,52	3,79	13,04	0,52	3,61	9,34	1,07	0,02	0,24	2,20	7,49	1,03	0,01
6,59	5,61	7,39	1,46	9,18	10,39	1,60	2,17	0,85	5,60	7,44	1,34	1,39

Tabell 3. A. Besetningenes sammensetning efter aldersgrupper pr.

	Hester		Storfe				Sauer		Geiter		
	Over 1 år	Under 1 år	Melkekyr	Okser over 2 år	Ungfe 1-2 år	Spekalver	Andre kalver under 1 år	Over 1 år	Under 1 år	Over 1 år	Under 1 år
Østfold	95,8	4,2	60,0	2,4	19,2	0,9	17,5	53,2	46,8	69,5	30,5
Akershus	96,0	4,0	61,1	2,6	18,6	1,1	16,6	53,7	46,3	70,0	30,0
Hedmark	96,2	3,8	64,3	2,0	15,0	0,9	17,8	55,7	44,3	71,4	28,6
Opland	94,1	5,9	61,8	2,3	17,9	0,6	17,4	55,4	44,6	80,8	19,2
Buskerud	96,2	3,8	66,5	1,2	15,2	0,8	16,3	52,4	47,6	59,2	40,8
Vestfold	96,3	3,7	60,6	1,9	19,2	1,3	17,0	52,8	47,2	69,9	30,1
Telemark	96,3	3,7	67,2	0,6	14,7	0,9	16,6	53,7	46,3	57,5	42,5
Aust-Agder	96,7	3,3	67,8	0,9	16,6	0,7	14,0	51,4	48,6	63,6	36,4
Vest-Agder	99,4	0,6	66,9	0,7	15,6	0,8	16,0	48,3	51,7	66,9	33,1
Rogaland	92,6	7,4	63,6	0,6	16,9	0,6	18,3	52,0	48,0	59,5	40,5
Hordaland	93,9	6,1	68,2	0,7	17,4	0,5	13,2	53,3	46,7	57,2	42,8
Sogn og Fjordane	86,3	13,7	63,6	0,6	17,0	0,1	18,7	55,0	45,0	64,8	35,2
Møre	94,9	5,1	67,8	0,6	14,5	0,5	16,6	53,3	46,7	58,2	41,8
Sør-Trøndelag	95,4	4,6	62,7	0,9	18,2	0,8	17,4	52,3	47,7	54,6	45,4
Nord-Trøndelag	94,5	5,5	58,1	0,7	20,0	1,1	20,1	55,2	44,8	57,9	42,1
Nordland	95,8	4,2	62,4	0,8	11,2	0,4	25,2	50,1	49,9	58,0	42,0
Troms	97,3	2,7	66,1	0,7	11,8	0,7	20,7	50,1	49,9	62,1	37,9
Finmark	91,8	8,2	59,2	1,4	13,5	1,2	24,7	48,4	51,6	56,7	43,3
Gjennemsnitt	94,9	5,1	63,5	1,4	16,7	0,7	17,7	52,9	47,1	64,5	35,5
Ved bruk under 20 dekar	98,5	1,5	67,5	0,1	12,1	0,6	19,7	51,7	48,3	60,9	39,1
20—100 »	94,9	5,1	64,6	0,6	15,9	0,6	18,3	52,9	47,1	63,3	36,7
over 100 »	94,7	5,3	61,6	2,4	18,2	1,0	16,8	53,5	46,5	72,0	28,0

Tabell 4. Hestene. Omsetningen

	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i året			Afgang i året			Økning +, -	Besetning pr. 20/6 1928	
		Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr			Afgang i alt
Østfold	1 057	44	52	96	15	54	30	99	÷ 3	1 054
Akershus	1 554	68	54	122	23	57	27	107	+ 15	1 569
Hedmark	1 550	57	80	137	31	60	62	153	÷ 16	1 534
Opland	1 647	105	56	161	18	61	103 ^{1/2}	182 ^{1/2}	÷ 21 ^{1/2}	1 625 ^{1/2}
Buskerud	896	29	32	61	4	45	29	78	÷ 17	879
Vestfold	815	45	33	78	7	38	24	69	+ 9	824
Telemark	560	19	29 ^{1/2}	48 ^{1/2}	7	21	26	54	÷ 5 ^{1/2}	554 ^{1/2}
Aust-Agder	337	5	20	25	1	17	10	28	÷ 3	334
Vest-Agder	326	3	15	18	2	6	12	20	÷ 2	324
Rogaland	897	59	33	92	6	37	53	96	÷ 4	893
Hordaland	758 ^{1/12}	35	33 ^{1/3}	68 ^{1/3}	6	30 ^{1/3}	34	70 ^{1/3}	÷ 2	756 ^{1/12}
Sogn og Fjordane	779	80	54	134	8	18	121	147	÷ 13	766
Møre	721 ^{1/3}	24	47	71	1	11	73 ^{1/2}	85 ^{1/2}	÷ 14 ^{1/2}	706 ^{1/6}
Sør-Trøndelag	931 ^{3/4}	44	51 ^{1/2}	95 ^{1/2}	8	37	39	84	+ 11 ^{1/2}	943 ^{1/4}
Nord-Trøndelag	951	48	36	84	11	31	54	96	÷ 12	939
Nordland	754 ^{1/3}	28	27 ^{1/2}	55 ^{1/2}	4	27	33	64	÷ 8 ^{1/2}	745 ^{1/6}
Troms	337	8	13	21	2	13 ^{1/2}	10	25 ^{1/2}	÷ 4 ^{1/2}	332 ^{1/2}
Finmark	73 ^{1/2}	2	4	6	3	2	6	11	÷ 5	68 ^{1/2}
I alt	14945	703	670 ^{5/6}	1 373 ^{5/6}	157	565 ^{5/6}	747	1 469 ^{5/6}	÷ 96	14 849
Ved bruk under 20 dekar	3387 ^{1/12}	4	22 ^{5/6}	26 ^{5/6}	3	12 ^{5/6}	19	34 ^{5/6}	÷ 8	3307 ^{1/12}
20—100 —	7 347 ^{11/12}	308	364	672	48	256	415	719	÷ 47	7 300 ^{11/12}
over 100 —	7 258 ^{1/2}	391	284	675	106	297	313	716	÷ 41	7 217 ^{1/2}

20 juni 1927 ved de undersøkte bruk. | B. De tellede bruks areal i dekar.

Svin		I året fødte					Åker	Eng på dyrket jord	Natur- lig eng	Inn- mark i alt	Pct. av dyrket areal 1928
Over 4 mdr.	Under 4 mdr.	Kalver pr. 100 kyr 20/6 28	Lam pr. 100 sau over 1 år 20/6 28	Kje pr. 100 geit over 1 år 20/6 28	Smågris pr. avls-svin (gl.-snittlig antall)						
Avls- svin	Fete- svin										
9,3	14,4	76,3	97,9	92,9	94,7	10,9	24 111	33 769	1 791	59 671	7,82
13,3	14,2	72,5	98,6	106,1	97,0	10,1	38 821	50 367	3 218	92 406	10,79
12,0	13,0	75,0	98,6	90,4	108,7	9,8	30 428	36 357	8 295	75 080	9,44
18,2	11,8	70,0	98,8	94,3	115,7	11,1	26 840	31 518	13 565	71 923	10,21
9,7	17,4	72,9	98,1	97,8	128,7	9,8	14 656	25 467	4 500	44 623	9,22
15,6	6,4	78,0	100,5	108,4	92,3	13,0	16 960	26 005	530	43 495	8,87
12,9	27,0	60,1	100,5	95,1	101,1	11,3	6 971	13 553	3 651	24 175	7,77
7,0	30,8	62,2	100,3	100,2	95,0	9,9	3 660	7 987	1 493	13 140	8,80
7,6	18,1	74,3	100,6	112,6	95,7	13,5	3 981	9 813	1 592	15 386	7,40
11,4	21,2	67,4	100,0	96,5	97,3	12,8	8 631	16 704	4 632	29 967	6,90
8,9	17,9	73,2	96,4	91,3	93,5	9,3	4 292	16 212	15 338	35 842	9,51
11,6	31,2	57,2	98,5	85,8	89,1	10,5	4,440	12 674	15 082	32 196	9,48
9,1	5,5	85,4	97,2	93,8	85,4	10,5	6 041	17 319	18 593	41 953	7,62
7,6	13,1	79,3	98,6	99,6	99,1	9,5	10 857	32 285	6 834	49 976	6,35
13,4	31,8	54,8	97,3	90,2	115,2	12,5	18 146	29 560	3 180	50 886	8,58
10,2	4,3	85,5	94,0	103,8	108,0	11,2	6 397	23 416	20 313	50 126	10,67
7,9	19,7	72,4	95,0	107,8	112,2	12,8	2 079	7 436	7 624	17 139	9,08
—	—	100,0	94,8	109,4	105,2	—	181	776	3 084	4 041	5,99
12,3	15,9	71,8	98,2	95,1	100,7	10,9	227 492	391 218	133 315	752 025	8,97
3,9	13,2	82,9	97,3	96,4	102,2	10,1					
14,6	17,5	67,9	98,0	94,4	98,3	11,1					
21,8	18,0	60,2	98,6	97,3	110,5	10,9					

ved de undersøkte bruk.

Beset- ning pr. 20/6 1927	Relativtall; antall 20/6 1927 = 100								Besetning pr. 20/6 1928	Repr. tell. 20/6 1928
	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷		
	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt			
100	4,2	4,9	9,1	1,4	5,1	2,9	9,4 ÷	0,3	99,7	99,7
100	4,4	3,5	7,9	1,5	3,7	1,7	6,9 +	1,0	101,0	101,2
100	3,7	5,2	8,9	2,0	3,9	4,0	9,9 ÷	1,0	99,0	99,2
100	6,4	3,4	9,8	1,1	3,7	6,3	11,1 ÷	1,3	98,7	98,4
100	3,2	3,6	6,8	0,5	5,0	3,2	8,7 ÷	1,9	98,1	97,8
100	5,5	4,1	9,6	0,9	4,6	3,0	8,5 +	1,1	101,1	100,6
100	3,4	5,3	8,7	1,2	3,8	4,7	9,7 ÷	1,0	99,0	99,9
100	1,5	5,9	7,4	0,3	5,0	3,0	8,3 ÷	0,9	99,1	99,4
100	0,9	4,6	5,5	0,6	1,8	3,7	6,1 ÷	0,6	99,4	99,6
100	6,6	3,7	10,3	0,7	4,1	5,9	10,7 ÷	0,4	99,6	99,6
100	4,6	4,4	9,0	0,8	4,0	4,5	9,3 ÷	0,3	99,7	99,8
100	10,3	6,9	17,2	1,0	2,3	15,6	18,9 ÷	1,7	98,3	96,9
100	3,3	6,5	9,8	0,1	1,5	10,2	11,8 ÷	2,0	98,0	99,9
100	4,7	5,5	10,2	0,9	3,9	4,2	9,0 +	1,2	101,2	100,4
100	5,0	3,8	8,8	1,2	3,2	5,7	10,1 ÷	1,3	98,7	99,3
100	3,7	3,7	7,4	0,5	3,6	4,4	8,5 ÷	1,1	98,9	100,0
100	2,4	3,8	6,2	0,6	4,0	3,0	7,6 ÷	1,4	98,6	99,6
100	2,7	5,5	8,2	4,1	2,7	8,2	15,0 ÷	6,8	93,2	95,4
100	4,7	4,5	9,2	1,0	3,8	5,0	9,8 ÷	0,6	99,4	99,5
100	1,2	6,7	7,9	0,9	3,8	5,6	10,3 ÷	2,4	97,6	
100	4,2	5,0	9,2	0,7	3,5	5,6	9,8 ÷	0,6	99,4	
100	5,4	3,9	9,3	1,5	4,1	4,3	9,9 ÷	0,6	99,4	

Tabell 5. Melkekyrne. Omsetningen

	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. 20/6 1928
		Kjøpt	Eget opdress	Tilgang i alt	Selv-død	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt		
Østfold	3 370	89	540	629	13	390	119	522	+ 107	3 477
Akershus	5 344	211	724	935	53	682	165	900	+ 35	5 379
Hedmark	5 383	143	682	825	22	660	99	781	+ 44	5 427
Opland	6 427	129	865	994	38	785	149	972	+ 22	6 449
Buskerud	3 582	128	408	536	17	405	94	516	+ 20	3 602
Vestfold	3 010	109	435	544	15	454	51	520	+ 24	3 034
Telemark	2 245	101	338	439	12	284	122	418	+ 21	2 266
Aust-Agder	1 428	74	176	250	14	151	80	245	+ 5	1 433
Vest-Agder	1 871	105	239	344	16	170	133	319	+ 25	1 896
Rogaland	3 783	178	471	649	24	456	159	639	+ 10	3 793
Hordaland	3 982	277	548	825	40	534	179	753	+ 72	4 054
Sogn og Fjordane	3 749	71	456	527	35 ¹ / ₄	248 ³ / ₄	222	506	+ 21	3 770
Møre	3 431	74	373	447	26 ¹ / ₂	222 ¹ / ₂	153	402	+ 45	3 476
Sør-Trøndelag	3 528	74	461	535	25 ¹ / ₂	307 ¹ / ₂	107	440	+ 95	3 623
Nord-Trøndelag	2 842	59	413	472	15	336	121	472	+ 0	2 842
Nordland	3 663 ⁵ / ₆	77	406 ¹ / ₂	483 ¹ / ₂	20	427	95	542	÷ 58 ¹ / ₂	3 605 ² / ₆
Troms	1 541	27 ¹ / ₂	144	171 ¹ / ₂	14	175 ¹ / ₂	30	219 ¹ / ₂	÷ 48	1 493
Finnmark	299	5	34	39	1	38	5	44	÷ 5	294
I alt	59 478 ⁵ / ₆	1 931 ¹ / ₂	7 713 ¹ / ₂	9 645	401 ¹ / ₄	6 726 ¹ / ₄	2 083	9 210 ¹ / ₂	+ 434 ¹ / ₂	59 913 ² / ₆
Ved bruk under 20 dekar	3 488 ⁵ / ₆	151	403	554	14	338	165	517	+ 37	3 525 ⁵ / ₆
20—100 —	31 354	1 063 ¹ / ₂	3 816 ¹ / ₂	4 880	224 ³ / ₄	3 281 ³ / ₄	1 317	4 823 ¹ / ₂	+ 56 ¹ / ₂	31 410 ¹ / ₂
over 100 —	24 636	717	3 494	4 211	162 ¹ / ₂	3 106 ¹ / ₂	601	3 870	+ 341	24 977

Tabell 6. Okser over 2 år. Omsetningen

	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. 20/6 1928
		Eget opdress	Kjøpt	Tilgang i alt	Selv-død	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt		
Østfold	135	155	3	158	—	169	4	173	÷ 15	120
Akershus	224	334	32	366	—	369	7	376	÷ 10	214
Hedmark	164	157	35	192	—	194	2	196	÷ 4	160
Opland	239 ¹ / ₅	134	19	153	2	211	5	218	÷ 65	174 ¹ / ₅
Buskerud	64	55	4	59	—	66	1	67	÷ 8	56
Vestfold	93	148	2	150	—	164	5	169	÷ 19	74
Telemark	19	15	1	16	—	22	3	25	÷ 9	10
Aust-Agder	20	12	—	12	—	16	2	18	÷ 6	14
Vest-Agder	18	17	1	18	—	16	3	19	÷ 1	17
Rogaland	38	60	2	62	—	58	2	60	+ 2	40
Hordaland	40	36	3	39	2	37	—	39	+ 0	40
Sogn og Fjordane	35	67	4	71	3	67	4	74	÷ 3	32
Møre	30	31	8	39	—	32	11	43	÷ 4	26
Sør-Trøndelag	49	89	2	91	—	102	1	103	÷ 12	37
Nord-Trøndelag	36	92	1	93	—	92	5	97	÷ 4	32
Nordland	50	44	3	47	—	48	—	48	÷ 1	49
Troms	16	14	—	14	—	18	1	19	÷ 5	11
Finnmark	7	8	—	8	—	1	1	2	+ 6	13
I alt	1 277 ¹ / ₅	1 468	120	1 588	7	1 682	57	1 746	÷ 158	1 119 ¹ / ₅

ved de undersøkte bruk.

Relativtall; antall $\frac{20}{6}$ 1927 = 100										
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928	Repr. tell. $\frac{20}{6}$ 1928
	Kjøpt	Eget oppdrett	Tilgang i alt	Selv-død	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt			
100	2,6	16,1	18,7	0,4	11,6	3,5	15,5	+ 3,2	103,2	103,5
100	3,9	13,6	17,5	1,0	12,8	3,1	16,9	+ 0,6	100,6	103,2
100	2,7	12,6	15,3	0,4	12,3	1,8	14,5	+ 0,8	100,8	100,7
100	2,0	13,5	15,5	0,6	12,2	2,3	15,1	+ 0,4	100,4	100,2
100	3,6	11,4	15,0	0,5	11,3	2,6	14,4	+ 0,6	100,6	102,8
100	3,6	14,5	18,1	0,5	15,1	1,7	17,3	+ 0,8	100,8	100,8
100	4,5	15,1	19,6	0,5	12,7	5,4	18,6	+ 1,0	101,0	101,2
100	5,2	12,3	17,5	1,0	10,6	5,6	17,2	+ 0,3	100,3	101,5
100	5,6	12,8	18,4	0,9	9,1	7,1	17,1	+ 1,3	101,3	101,2
100	4,7	12,5	17,2	0,6	12,1	4,2	16,9	+ 0,3	100,3	98,7
100	7,0	13,7	20,7	1,0	13,4	4,5	18,9	+ 1,8	101,8	102,1
100	1,9	12,2	14,1	1,0	6,6	5,9	13,5	+ 0,6	100,6	101,7
100	2,1	10,9	13,0	0,8	6,5	4,4	11,7	+ 1,3	101,3	102,2
100	2,1	13,1	15,2	0,7	8,7	3,1	12,5	+ 2,7	102,7	102,9
100	2,1	14,5	16,6	0,5	11,8	4,3	16,6	+ 0,0	100,0	101,2
100	2,1	11,1	13,2	0,5	11,7	2,6	14,8	÷ 1,6	98,4	98,2
100	1,8	9,3	11,1	0,9	11,4	1,9	14,2	÷ 3,1	96,9	94,6
100	1,6	11,4	13,0	0,3	12,7	1,7	14,7	÷ 1,7	98,3	96,1
100	3,2	13,0	16,2	0,7	11,3	3,5	15,5	+ 0,7	100,7	101,0
100	4,3	11,6	15,9	0,4	9,7	4,7	14,8	+ 1,1	101,1	
100	3,4	12,2	15,6	0,7	10,5	4,2	15,4	+ 0,2	100,2	
100	2,9	14,2	17,1	0,7	12,6	2,4	15,7	+ 1,4	101,4	

ved de undersøkte bruk.

Relativtall; antall $\frac{20}{6}$ 1927 = 100										
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928	
	Eget oppdrett	Kjøpt	Tilgang i alt	Selv-død	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt			
100	114,8	2,2	117,0	—	125,1	3,0	128,1	÷ 11,1	88,9	
100	149,1	14,3	163,4	—	164,7	3,1	167,8	÷ 4,4	95,6	
100	95,7	21,3	117,0	—	118,3	1,2	119,5	÷ 2,5	97,5	
100	56,0	7,9	63,9	0,8	88,2	2,1	91,1	÷ 27,2	72,8	
100	85,9	6,3	92,2	—	103,1	1,6	104,7	÷ 12,5	87,5	
100	159,1	2,2	161,3	—	176,3	5,4	181,7	÷ 20,4	79,6	
100	78,9	5,3	84,2	—	115,8	15,8	131,6	÷ 47,4	52,6	
100	60,0	—	60,0	—	80,0	10,0	90,0	÷ 30,0	70,0	
100	94,4	5,6	100,0	—	88,9	16,7	105,6	÷ 5,6	94,4	
100	157,9	5,3	163,2	—	152,6	5,3	157,9	+ 5,3	105,3	
100	90,0	7,5	97,5	5,0	92,5	—	97,5	+ 0,0	100,0	
100	191,4	11,4	202,8	8,6	191,4	11,4	211,4	÷ 8,6	91,4	
100	103,3	26,7	130,0	—	106,7	36,6	143,3	÷ 13,3	86,7	
100	181,6	4,1	185,7	—	208,2	2,0	210,2	÷ 24,5	75,5	
100	255,6	2,8	258,4	—	255,6	13,9	269,5	÷ 11,1	88,9	
100	88,0	6,0	94,0	—	96,0	—	96,0	÷ 2,0	98,0	
100	87,5	—	87,5	—	112,5	6,3	118,8	÷ 31,3	68,7	
100	114,3	—	114,3	—	14,3	14,3	28,6	+ 85,7	185,7	
100	114,9	9,4	124,3	0,5	131,7	4,5	136,7	÷ 12,4	87,6	

Tabell 7. Kalver og ungfe. Omsetningen ved de undersøkte bruk.

	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året							Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928	
		Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt			Solgt som livdyr i alt	Opflyttede				Avgang i alt
						spekalv	andre under 1 år	1—2 år		kviger	okser			
Østfold	2 109	3 403	183	3 586	87	1 838	289	413	175	540	155	3 497	+ 89	2 198
Akershus	3 178	5 302	234	5 536	144	2 909	487	445	302	724	334	5 345	+ 191	3 369
Hedmark	2 817	5 351	223	5 574	134	3 272	689	458	196	682	157	5 588	÷ 14	2 803
Opland	3 728	6 374	121	6 495	168	3 850	524	807	215	865	134	6 563	÷ 68	3 660
Buskerud	1 740	3 535	86	3 621	86	2 158	433	346	126	408	55	3 612	+ 9	1 749
Vestfold	1 860	3 049	97	3 146	111	1 662	273	308	135	435	148	3 072	+ 74	1 934
Telemark	1 079	2 276	57	2 333	85	1 347	259	213	99	338	15	2 356	÷ 23	1 056
Aust-Agder	659	1 437	46	1 483	38	909	130	167	53	176	12	1 485	÷ 2	657
Vest-Agder	906	1 907	68	1 975	70	1 013	397	156	85	239	17	1 977	÷ 2	904
Rogaland	2 133	3 791	165	3 956	98	2 516	126	520	170	471	60	3 961	÷ 5	2 128
Hordaland	1 816	3 906	170	4 076	119	2 602	354	331	111	548	36	4 101	÷ 25	1 791
Sogn og Fjordane	2 106	3 714	103	3 817	144	2 075	271	579	93	456	67	3 685	+ 132	2 238
Møre	1 599	3 379	97	3 476	67	2 034	270	339	76	373	31	3 190	+ 286	1 885
Sør-Trøndelag	2 049	3 574	134	3 708	94	1 922	419	495	122	461	89	3 602	+ 106	2 155
Nord-Trøndelag	2 020	2 766	79	2 845	84	1 397	279	427	116	413	92	2 808	+ 37	2 057
Nordland	2 162 $\frac{1}{2}$	3 389 $\frac{1}{2}$	85	3 474 $\frac{1}{2}$	90	1 645 $\frac{1}{2}$	839	441	68	406 $\frac{1}{2}$	44	3 534	÷ 59 $\frac{1}{2}$	2 103
Troms	774	1 418	26	1 444	38	667	313	207	29	144	14	1 412	+ 32	806
Finnmark	199	279	6	285	7	145	76	34	3	34	8	307	÷ 22	177
I alt	32 934 $\frac{1}{2}$	58 850 $\frac{1}{2}$	1 980	60 830 $\frac{1}{2}$	1 664	33 961 $\frac{1}{2}$	6 428	6 686	2 174	7 713 $\frac{1}{2}$	1 468	60 095	+ 735 $\frac{1}{2}$	33 670
Ved bruk under 20 dekar	1 670	3 429	116	3 545	86	1 874	690	374	109	403	15	3 551	÷ 6	1 664
20—100 —	16 878 $\frac{1}{2}$	30 784 $\frac{1}{2}$	929	31 713 $\frac{1}{2}$	837	17 774 $\frac{1}{2}$	3 726	3 791	896	3 816 $\frac{1}{2}$	401	31 242	+ 471 $\frac{1}{2}$	17 350
over 100 —	14 386	24 637	935	25 572	741	14 313	2 012	2 521	1 169	3 494	1 052	25 302	+ 270	14 656

Tabell 7 (forts.). Kalver og ungfø. Omsetningen ved de undersøkte bruk.

	Relativtall, pr. 100 i året tilkomne											Besetning pr. 20/6 1928	Repr. telling 20/6 1928		
	Tilgang i året			Avgang i året							Økning i besetn. +, ÷				
	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt			Solgt som livdyr	Opflyttede					Avgang i alt	
				spekalv	andre under 1 år	1—2 år		kviger	okser						
Østfold	94,9	5,1	100	2,4	51,3	8,0	11,5	4,9	15,1	4,3	97,5	+	2,5	104,2	101,5
Akershus	95,7	4,3	100	2,6	52,5	8,8	8,0	5,5	13,1	6,0	96,5	+	3,5	106,0	103,1
Hedmark	96,0	4,0	100	2,4	58,7	12,4	8,2	3,5	12,2	2,8	100,2	÷	0,2	99,5	99,0
Opland	98,1	1,9	100	2,6	59,3	8,1	12,4	3,3	13,3	2,1	101,0	÷	1,0	98,2	98,3
Buskerud	97,6	2,4	100	2,4	59,6	12,0	9,5	3,5	11,3	1,5	99,8	+	0,2	100,5	99,9
Vestfold	96,9	3,1	100	3,5	52,8	8,7	9,8	4,3	13,8	4,7	97,6	+	2,4	104,0	106,5
Telemark	97,6	2,4	100	3,7	57,7	11,1	9,1	4,2	14,5	0,7	101,0	÷	1,0	97,9	96,5
Aust-Agder	96,9	3,1	100	2,6	61,3	8,7	11,2	3,6	11,9	0,8	100,1	÷	0,1	99,7	94,2
Vest-Agder	96,6	3,4	100	3,5	51,3	20,1	7,9	4,3	12,1	0,9	100,1	÷	0,1	99,8	98,1
Rogaland	95,8	4,2	100	2,5	63,6	3,2	13,1	4,3	11,9	1,5	100,1	÷	0,1	99,8	98,9
Hordaland	95,8	4,2	100	2,9	63,8	8,7	8,1	2,7	13,5	0,9	100,6	÷	0,6	98,6	104,6
Sogn og Fjordane	97,3	2,7	100	3,8	54,4	7,1	15,2	2,4	11,9	1,7	96,5	+	3,5	106,3	105,1
Møre	97,2	2,8	100	1,9	58,5	7,8	9,8	2,2	10,7	0,9	91,8	+	8,2	117,9	104,0
Sør-Trøndelag	96,4	3,6	100	2,5	51,8	11,3	13,4	3,3	12,4	2,4	97,1	+	2,9	105,2	104,2
Nord-Trøndelag	97,2	2,8	100	3,0	49,1	9,8	15,0	4,1	14,5	3,2	98,7	+	1,3	101,8	101,6
Nordland	97,6	2,4	100	2,6	47,4	24,0	12,7	2,0	11,7	1,3	101,7	÷	1,7	97,2	97,4
Troms	98,2	1,8	100	2,6	46,2	21,7	14,3	2,0	10,0	1,0	97,8	+	2,2	104,1	95,4
Finnmark	97,9	2,1	100	2,5	50,9	26,7	11,9	1,0	11,9	2,8	107,7	÷	7,7	88,9	88,7
I alt	96,7	3,3	100	2,7	55,8	10,6	11,0	3,6	12,7	2,4	98,8	+	1,2	102,2	100,9
Ved bruk															
under 20 dekar	96,7	3,3	100	2,4	52,8	19,5	10,6	3,1	11,4	0,4	100,2	÷	0,2	99,6	
20—100 —	97,1	2,9	100	2,6	56,0	11,8	12,0	2,8	12,0	1,3	98,5	+	1,5	102,8	
over 100 —	96,3	3,7	100	2,9	56,0	7,9	9,8	4,5	13,7	4,1	98,9	+	1,1	101,9	

Tabell 8. Sauer. Omsetningen

	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. 20/6 1928		
		Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt		Solgt som livdyr			Avgang i alt	
						over 1 år	under 1 år					
Østfold	188	92	8	100	20	36	49	4	109	÷	9	179
Akershus	1 364	783	18	801	109	288	328	18	743	+	58	1 422
Hedmark	4 930	2 554	80	2 634	389	896	1 115	89	2 489	+	145	5 075
Opland	5 728	3 009	129	3 138	384	1 244	1 277	131	3 036	+	102	5 830
Buskerud	1 849	972	32	1 004	125	273	540	42	980	+	24	1 873
Vestfold	161	90	3	93	10	26	47	1	84	+	9	170
Telemark	2 141	1 118	40	1 158	150	404	599	38	1 191	÷	33	2 108
Aust-Agder	2 413	1 293	38	1 331	143	261	786	47	1 237	+	94	2 507
Vest-Agder	2 614	1 458	69	1 527	205	271	988	67	1 531	÷	4	2 610
Rogaland	21 672	11 669	610	12 279	1 514	1 388	7 548	452	10 902	+	1 377	23 049
Hordaland	15 387	7 732	134	7 866	1 248	1 825	4 123	218	7 414	+	452	15 839
Sogn og Fjordane	14 006	6 745	185	6 930	1 350	1 934	3 221	144	6 649	+	281	14 287
Møre	9 132	4 649	84	4 733	676	1 045	2 574	101	4 396	+	337	9 469
Sør-Trøndelag	6 221	3 237	59	3 296	290	778	1 981	88	3 137	+	159	6 380
Nord-Trøndelag	4 773	2 556	55	2 611	282	1 009	1 024	108	2 423	+	188	4 961
Nordland	8 563	4 396	81	4 477	379	1 269	2 793	108	4 549	÷	72	8 491
Troms	3 522	1 860	17	1 877	136	679	1 128	11	1 954	÷	77	3 445
Finnmark	1 307	666	7	673	44	206	514	7	771	÷	98	1 209
I alt	105 971	54 879	1 649	56 528	7 454	13 832	30 635	1 674	53 595	+	2 933	108 904
Ved bruk												
under 20 dekar	9 441	4 788	113	4 901	605	1 212	2 926	121	4 864	+	37	9 478
20—100 —	79 288	40 800	1 230	42 030	5 634	9 644	23 307	1 154	39 739	+	2 291	81 579
over 100 —	17 242	9 291	306	9 597	1 215	2 976	4 402	399	8 992	+	605	17 847

Tabell 9. Geiter. Omsetningen

	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. 20/6 1928		
		Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt		Solgt som livdyr			Avgang i alt	
						over 1 år	under 1 år					
Østfold	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akershus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hedmark	570	450	35	485	92	80	281	24	477	+	8	578
Opland	2 890	2 809	194	3 003	273	301	2 204	76	2 854	+	149	3 039
Buskerud	348	278	14	292	40	55	178	13	286	+	6	354
Vestfold	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Telemark	141	91	13	104	16	15	56	9	96	+	8	149
Aust-Agder	33	19	2	21	1	5	14	1	21	+	0	33
Vest-Agder	145	90	20	110	18	20	60	9	107	+	3	148
Rogaland	942	579	44	623	67	82	361	50	560	+	63	1 005
Hordaland	2 162	1 163	65	1 228	178	139	633	211	1 161	+	67	2 229
Sogn og Fjordane	4 446	2 640	290	2 930	422	394	1 471	337	2 624	+	306	4 752
Møre	1 300	660	45	705	78	153	413	32	676	+	29	1 329
Sør-Trøndelag	1 015	583	51	634	49	73	432	17	571	+	63	1 078
Nord-Trøndelag	349	235	5	240	24	32	168	24	248	÷	8	341
Nordland	982	595	23	618	110	77	420	22	629	÷	11	971
Troms	803	569	14	583	127	89	313	26	555	+	28	831
Finnmark	150	81	4	85	—	22	67	1	90	÷	5	145
I alt	16 276	10 842	819	11 661	1 495	1 537	7 071	852	10 955	+	706	16 982
Ved bruk												
under 20 dekar	1 249	797	70	867	121	105	480	78	784	+	83	1 332
20—100 —	12 566	7 990	589	8 579	1 120	1 205	5 140	622	8 087	+	492	13 058
over 100 —	2 461	2 055	160	2 215	254	227	1 451	152	2 084	+	131	2 592

ved de undersøkte bruk.

Relativtall, besetning $\frac{20}{6}$ 1927 = 100													Repr. tell. $\frac{20}{6}$ 28	Slaktede voksne sauer i pct. av voksne pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Slaktede lam i pct. av i året fødte
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928						
	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt		Solgt som livdyr			Avgang i alt					
					over 1 år	under 1 år									
100	48,9	4,3	53,2	10,6	19,2	26,1	2,1	58,0	÷ 4,8	95,2	92,1	36,0	53,3		
100	57,4	1,3	58,7	8,0	21,1	24,0	1,3	54,4	+ 4,3	104,3	95,7	39,3	41,9		
100	51,8	1,6	53,4	7,9	18,2	22,6	1,8	50,5	+ 2,9	102,9	101,5	32,6	43,7		
100	52,5	2,3	54,8	6,7	21,7	22,3	2,3	53,0	+ 1,8	101,8	101,1	39,2	42,4		
100	52,6	1,7	54,3	6,8	14,8	29,2	2,2	53,0	+ 1,3	101,3	101,7	28,2	55,6		
100	55,9	1,9	57,8	6,2	16,2	29,2	0,6	52,2	+ 5,6	105,6	93,4	30,6	52,2		
100	52,2	1,9	54,1	7,0	18,9	28,0	1,7	55,6	÷ 1,5	98,5	97,5	35,2	53,6		
100	53,6	1,6	55,2	5,9	10,8	32,6	2,0	51,3	+ 3,9	103,9	101,5	21,0	60,8		
100	55,8	2,6	58,4	7,8	10,4	37,8	2,6	58,6	÷ 0,2	99,8	99,7	21,4	67,8		
100	53,8	2,8	56,6	7,0	6,4	34,8	2,1	50,3	+ 6,3	106,3	108,5	12,3	64,7		
100	50,2	0,9	51,1	8,1	11,9	26,8	1,4	48,2	+ 2,9	102,9	103,7	22,3	53,3		
100	48,2	1,3	49,5	9,6	13,8	23,0	1,0	47,4	+ 2,1	102,1	103,7	25,1	47,8		
100	50,9	0,9	51,8	7,4	11,4	28,2	1,1	48,1	+ 3,7	103,7	103,2	21,5	55,4		
100	52,0	1,0	53,0	4,7	12,5	31,8	1,4	50,4	+ 2,6	102,6	102,1	23,9	61,2		
100	53,6	1,1	54,7	5,9	21,1	21,5	2,3	50,8	+ 3,9	103,9	104,3	38,3	40,1		
100	51,3	0,9	52,2	4,4	14,8	32,6	1,3	53,1	÷ 0,9	99,1	97,5	29,6	63,5		
100	52,8	0,5	53,3	3,9	19,3	32,0	0,3	55,5	÷ 2,2	97,8	97,0	38,4	60,7		
100	51,0	0,5	51,5	3,4	15,8	39,3	0,5	59,0	÷ 7,5	92,5	91,0	32,6	77,2		
100	51,8	1,5	53,3	7,0	13,1	28,9	1,6	50,6	+ 2,7	102,7	102,9	24,7	55,8		
100	50,7	1,2	51,9	6,4	12,8	31,0	1,3	51,5	+ 0,4	100,4		24,8	61,1		
100	51,5	1,5	53,0	7,1	12,2	29,4	1,4	50,1	+ 2,9	102,9		23,0	57,1		
100	53,9	1,8	55,7	7,0	17,3	25,6	2,3	52,2	+ 3,5	103,5		32,2	47,4		

ved de undersøkte bruk.

Relativtall, besetning $\frac{20}{6}$ 1927 = 100													Repr. tell. $\frac{20}{6}$ 28	Slaktede over 1 år i pct. av alle sauer pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Slaktede kje i pct. av antall i året fødte kje
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928						
	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt		Solgt som livdyr			Avgang i alt					
					over 1 år	under 1 år									
100	68,7	6,1	74,8	7,6	13,8	45,8	7,6	74,8	+ 0,0	100,0	100,0	19,8	66,7		
100	64,0	3,0	67,0	8,0	14,0	47,2	3,8	73,0	÷ 6,0	94,0	94,0	20,0	73,7		
100	78,9	6,2	85,1	16,1	14,1	49,3	4,2	83,7	+ 1,4	101,4	96,6	19,7	62,4		
100	97,2	6,7	103,9	9,4	10,4	76,3	2,6	98,7	+ 5,2	105,2	102,6	12,9	78,5		
100	79,9	4,0	83,9	11,5	15,8	51,2	3,7	82,2	+ 1,7	101,7	102,7	26,7	64,0		
100	65,6	2,7	68,3	5,5	13,7	46,4	2,7	68,3	+ 0,0	100,0	100,0	19,5	70,8		
100	64,5	9,2	73,7	11,3	10,7	39,7	6,4	68,1	+ 5,6	105,6	97,8	18,5	61,5		
100	57,6	6,0	63,6	3,0	15,2	42,4	3,0	63,6	+ 0,0	100,0	95,8	23,8	73,7		
100	62,1	13,8	75,9	12,4	13,8	41,4	6,2	73,8	+ 2,1	102,1	102,6	20,6	66,7		
100	61,4	4,7	66,1	7,1	8,7	38,3	5,3	59,4	+ 6,7	106,7	107,6	14,6	62,3		
100	53,8	3,0	56,8	8,2	6,4	29,3	9,8	53,7	+ 3,1	103,1	99,4	11,2	54,4		
100	59,4	6,5	65,9	9,5	8,9	33,0	7,6	59,0	+ 6,9	106,9	104,5	13,7	55,7		
100	50,8	3,4	54,2	6,0	11,8	31,8	2,4	52,0	+ 2,2	102,2	101,2	20,2	62,6		
100	57,4	5,0	62,4	4,8	7,2	42,6	1,7	56,3	+ 6,1	106,1	102,8	13,2	74,1		
100	67,3	1,5	68,8	6,9	9,2	48,1	6,9	71,1	÷ 2,3	97,7	98,5	15,8	71,5		
100	60,6	2,3	62,9	11,2	7,8	42,8	2,2	64,0	÷ 1,1	98,9	97,5	13,5	70,6		
100	70,9	1,7	72,6	15,8	11,1	39,0	3,2	69,1	+ 3,5	103,5	91,0	17,8	55,0		
100	54,0	2,7	56,7	—	14,7	44,6	0,7	60,0	÷ 3,3	96,7	88,9	25,9	82,7		
100	66,6	5,0	71,6	9,2	9,4	43,5	5,2	67,3	+ 4,3	104,3	101,1	14,6	65,2		
100	63,8	5,6	69,4	9,7	8,4	38,4	6,2	62,7	+ 6,7	106,7		13,8	60,2		
100	63,5	4,7	68,2	8,9	9,6	40,9	4,9	64,3	+ 3,9	103,9		15,1	64,3		
100	83,5	6,5	90,0	10,3	9,2	59,0	6,2	84,7	+ 5,3	105,3		12,8	70,6		

(Fylkestallene beregnet ved klassevis beregning.)

Relativtall, besetning $\frac{20}{6}$ 1927 = 100										
Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1927	Tilgang i året			Avgang i året				Økning +, ÷	Besetning pr. $\frac{20}{6}$ 1928	Repr. telling $\frac{20}{6}$ 1928
	Født	Kjøpt	Tilgang i alt	Selvdød	Slaktet og solgt til slakt	Solgt som livdyr	Avgang i alt			
100	95,6	78,0	173,6	9,1	113,0	55,0	177,1	÷ 3,5	96,5	96,5
100	126,6	98,1	224,7	10,3	131,8	85,0	227,1	÷ 2,4	97,6	98,1
100	109,5	76,7	186,2	12,5	107,5	76,5	196,5	÷ 10,3	89,7	91,2
100	195,0	55,4	250,4	17,0	86,0	153,2	256,2	÷ 5,8	94,2	94,1
100	90,4	78,5	168,9	8,6	95,0	68,6	172,2	÷ 3,3	96,7	96,3
100	143,4	103,9	247,3	11,1	149,1	88,3	248,5	÷ 1,2	98,8	89,2
100	145,4	69,8	215,2	16,1	102,4	97,0	215,5	÷ 0,3	99,7	99,3
100	118,5	83,4	201,9	13,9	124,3	70,0	208,2	÷ 6,3	93,7	94,0
100	91,8	91,8	183,6	13,5	123,0	58,4	194,9	÷ 11,3	88,7	95,5
100	144,6	103,4	248,0	16,6	147,8	87,3	251,7	÷ 3,7	96,3	96,6
100	78,0	105,8	183,8	5,3	115,5	70,1	190,9	÷ 7,1	92,9	94,9
100	110,6	93,6	204,2	16,4	112,6	81,3	210,3	÷ 6,1	93,9	95,2
100	94,0	103,7	197,7	4,8	118,9	84,5	208,2	÷ 10,5	89,5	90,4
100	67,1	104,0	171,1	11,4	111,7	55,6	178,7	÷ 7,6	92,4	95,1
100	158,3	72,1	230,4	17,7	99,8	125,8	243,3	÷ 12,9	87,1	87,3
100	109,4	100,4	209,8	16,8	112,2	86,4	215,4	÷ 5,6	94,4	96,8
100	103,5	139,3	242,8	11,3	135,2	92,1	238,6	+ 4,2	104,2	94,7
100	—	126,1	126,1	—	130,4	—	130,4	÷ 4,3	95,7	95,7
100	127,8	84,1	211,9	12,7	114,1	90,7	217,5	÷ 5,6	94,4	94,3
100	36,8	106,1	142,9	6,7	117,5	25,3	149,5	÷ 6,6	93,4	
100	157,2	82,0	239,2	14,7	115,2	114,5	244,4	÷ 5,2	94,8	
100	227,6	53,9	281,5	19,3	107,5	159,1	285,9	÷ 4,4	95,6	

Tabell 11. Gjennemsnittlig

	Hester					
	Over 1 år			Under 1 år		
	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr
Østfold	235	230	249	—	—	65
Akershus	240	231	251	—	60	50
Hedmark	215	236	238	70	—	89
Opland	238	229	235	76	—	68
Buskerud	210	221	230	—	—	74
Vestfold	250	248	260	—	—	72
Telemark	210	205	234	—	—	75
Aust-Agder	225	234	225	—	—	84
Vest-Agder	190	200	181	—	—	80
Rogaland	—	226	209	—	77	46
Hordaland	—	205	193	—	58	58
Sogn og Fjordane	180	175	199	70	78	87
Møre	—	193	214	—	—	65
Sør-Trøndelag	198	245	235	—	70	77
Nord-Trøndelag	220	217	223	—	—	53
Nordland	205	193	214	—	—	65
Troms	205	208	192	—	—	58
Finnmark	194	200	201	—	—	60
Rikets bygder (veiet gjennomsnitt)	220,2	223,8	227,1	73,3	69,8	67,7

Tabell 11 (forts.). Gjennemsnittlig

	Sau					
	Over 1 år			Under 1 år		
	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr
Østfold	29	26	25	16	18	11
Akershus	21	20	22	14	15	11
Hedmark	23	24	23	17	17	9,4
Opland	23	24	24	16	16	9,1
Buskerud	24	22	24	17	18	11
Vestfold	23	24	27	20	16	10
Telemark	24	23	22	15	16	7,7
Aust-Agder	22	23	21	14	15	8,8
Vest-Agder	25	24	23	17	17	9,8
Rogaland	23	24	19	12	14	9,5
Hordaland	22	23	21	14	14	9,7
Sogn og Fjordane	23	23	23	14	15	9,9
Møre	23	24	23	14	15	12
Sør-Trøndelag	23	22	23	15	15	10
Nord-Trøndelag	21	22	21	15	15	9
Nordland	23	23	22	15	15	10
Troms	23	23	22	15	15	10
Finnmark	21	19	20	13	14	11
Rikets bygder (veiet gjennomsnitt)	23,1	23,6	22,1	14,9	14,8	10,3

slaktevekt. Kg. pr. dyr.

Melkekyr			Okser over 2 år			Kalver og ungfø								
Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Spekalver			Andre under 1 år			1—2 år		
						Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr
154	151	163	—	231	249	18	17	19	51	49	53	108	153	113
148	167	171	150	256	242	17	18	20	59	56	51	106	144	116
132	140	144	201	219	207	17	18	19	58	55	45	110	128	95
128	134	126	197	200	179	16	16	17	53	45	36	99	109	86
133	137	137	176	218	213	17	18	19	64	54	47	104	133	103
150	155	161	225	244	235	19	19	21	48	48	52	133	138	116
129	139	137	—	208	217	18	19	19	59	41	44	112	126	103
113	134	130	—	176	176	18	20	19	39	39	45	73	95	93
123	136	131	—	170	—	17	17	16	48	43	43	66	110	89
125	134	129	—	190	203	14	14	16	45	63	35	75	115	90
104	114	110	—	175	147	15	16	17	40	54	45	98	102	77
95	95	98	—	152	141	13	14	14	31	53	38	86	93	72
92	112	109	—	163	185	14	14	15	48	50	42	77	88	72
143	142	138	—	211	243	16	16	17	48	56	46	103	116	99
140	144	148	215	195	185	18	18	20	46	48	42	106	134	110
115	118	118	140	175	183	14	15	17	43	54	35	78	100	84
106	121	131	—	175	200	14	15	16	38	49	34	82	96	90
100	105	116	—	200	138	13	15	14	43	43	30	58	86	69
129,8	134,2	132,7	190,7	214,2	206,7	15,4	16,7	18,2	47,8	50,8	42,3	98,4	114,8	94,5

slaktevekt. Kg. pr. dyr.

Geit						Svin								
Over 1 år			Under 1 år			Avlssvin over 4 mdr.			Fetesvin over 4 mdr.			Under 4 mdr.		
Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr	Eget forbruk	Solgt slakt	Livdyr
17	20	17	4	4	6	161	140	149	96	85	57	25	35	28
17	20	17	4	4	6	160	143	131	96	82	74	35	30	21
17	20	17	4,7	4,9	6,5	157	145	131	102	85	68	12	18	24
17	20	17	3,7	2,5	6,9	147	130	118	99	84	79	28	15	19
13	14	15	8,4	3	5,4	165	157	129	107	91	65	35	30	28
17	20	17	4	4	6	153	143	128	91	81	68	25	20	24
16	17	18	7,4	6	5,0	140	126	109	100	87	71	32	—	25
16	—	17	13	8	6	140	150	136	96	90	71	31	30	22
19	20	13	5	8	5	—	158	110	88	89	67	20	—	24
14	18	15	6,4	8,9	4,8	143	134	118	78	75	53	23	—	19
16	16	15	7	8,8	5,3	101	122	115	84	74	46	29	37	25
18	16	15	7,2	8,1	6,2	125	120	98	84	73	55	25	30	25
15	18	16	7,7	9,5	6,1	113	118	117	86	85	71	—	25	27
16	15	13	7,5	7	6,4	137	163	121	108	101	74	—	20	25
15	16	15	6	10	5	141	143	134	102	86	61	—	25	24
16	17	17	7,7	9,1	6,5	131	142	144	90	86	61	30	—	30
19	21	19	8	10	7	—	140	165	96	84	80	—	—	18
14	18	16	8	10	6	—	—	—	63	85	45	—	—	20
16,4	16,1	16,0	6,4	5,2	6,0	149,4	138,6	124,5	95,6	82,9	65,6	28,3	21,3	23,5

Tabell 12. Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20}/_6$ 1927— $^{20}/_6$ 1928.

I. Østfold	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20}/_6$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20}/_6$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	13 613	—	618	162	67	148	511	376	13 573
— under 1 år	591	591	81	40	—	—	—	27	590
Storfe, melkekyr	43 328	—	1 148	166	476	1 364	3 176	1 530	44 713
— okser over 2 år . . .	1 739	—	36	—	—	361	1 812	51	1 545
— ungfø (1—2 år) . . .	13 844	—	707	29	491	1 660	3 161	296	12 609
— spekalver	642	43 754	1 068	1 018	1 970	16 247	5 414	1 905	1 220
— andre kalv. u. 1 år	12 625	—	577	79	152	1 465	2 093	51	14 414
Sauer, over 1 år	2 471	—	99	25	346	667	124	—	2 447
— under 1 år	2 175	2 274	99	470	272	593	99	98	1 977
Geiter, over 1 år	91	—	5	—	10	8	—	4	95
— under 1 år	40	90	3	10	40	20	—	6	36
Svin, over { avlssvin	2 236	—	14	8	328	487	180	8	1 982
4 mdr. { fetesvin	3 476	—	43	72	9 463	13 942	2 703	151	3 211
— under 4 mdr. . . .	18 380	23 024	18 746	2 114	8	79	29	13 102	18 052

b. Relative tall. Besetning $^{20}/_6$ 1927 = 100.

Hester, over 1 år	95,84	—	4,35	1,14	0,47	1,04	3,60	2,65	95,55
— under 1 år	4,16	4,16	0,57	0,28	—	—	—	0,19	4,16
Storfe, melkekyr	60,03	—	1,59	0,23	0,66	1,89	4,40	2,12	61,93
— okser over 2 år . . .	2,41	—	0,05	—	—	0,50	2,51	0,07	2,14
— ungfø (1—2 år) . . .	19,18	—	0,98	0,04	0,68	2,30	4,38	0,41	17,47
— spekalver	0,89	60,62	1,48	1,41	2,73	22,51	7,50	2,64	1,69
— andre kalv. u. 1 år	17,49	—	0,80	0,11	0,21	2,03	2,90	0,07	19,98
Sauer, over 1 år	53,19	—	2,13	0,53	7,45	14,36	2,66	—	52,66
— under 1 år	46,81	48,94	2,13	10,11	5,85	12,77	2,13	2,13	42,55
Geiter, over 1 år	69,47	—	3,82	—	7,63	6,11	—	3,05	72,52
— under 1 år	30,53	68,69	2,29	7,63	30,53	15,26	—	4,58	27,48
Svin, over { avlssvin	9,28	—	0,06	0,03	1,36	2,02	0,75	0,03	8,23
4 mdr. { fetesvin	14,43	—	0,18	0,30	39,28	57,87	11,22	0,63	13,33
— under 4 mdr. . . .	76,29	95,57	77,81	8,77	0,03	0,33	0,12	54,38	74,93

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20}/_6$ 1927— $^{20}/_6$ 1928.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20}/_6$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20}/_6$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
II. Akershus									
Absolute tall									
	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	15 322	—	482	164	22	141	410	246	15 469
— under 1 år	647	699	72	72	—	—	10	30	658
Korfe, melkekyr	49 641	—	1 958	496	666	609	5 062	1 536	49 964
— okser over 2 år	2 080	—	301	—	24	260	3 136	65	1 991
— ungfe (1—2 år)	15 096	—	1 129	106	268	1 048	2 827	325	15 870
— spekalver	902	49 251	609	1 162	6 565	16 914	3 526	2 405	1 243
— andre kalv. u. 1 år	13 527	—	431	73	171	1 536	2 827	73	14 177
Koaer, over 1 år	7 590	—	165	218	2 040	662	280	83	7 642
— under 1 år	6 534	8 107	21	911	2 175	859	363	103	7 081
Geiter, over 1 år	350	—	10	5	40	10	20	12	330
— under 1 år	150	320	5	35	150	50	36	7	140
Svin, over { avlssvin	5 337	—	120	83	2 466	579	604	76	4 791
4 mdr. { fetesvin	5 719	—	56	44	9 944	30 447	8 924	56	5 150
— under 4 mdr. . . .	29 163	50 934	39 280	4 033	44	—	7	34 035	29 326
Relative tall. Besetning $^{20}/_6$ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	95,95	—	3,02	1,03	0,14	0,88	2,57	1,54	96,85
— under 1 år	4,05	4,38	0,45	0,45	—	—	0,06	0,19	4,12
Korfe, melkekyr	61,10	—	2,41	0,61	0,82	0,75	6,23	1,89	61,50
— okser over 2 år	2,56	—	0,37	—	0,03	0,32	3,86	0,08	2,45
— ungfe (1—2 år)	18,58	—	1,39	0,13	0,33	1,29	3,48	0,40	19,54
— spekalver	1,11	60,62	0,75	1,43	8,08	20,83	4,34	2,96	1,53
— andre kalv. u. 1 år	16,65	—	0,53	0,09	0,21	1,89	3,48	0,09	17,45
Koaer, over 1 år	53,74	—	1,17	1,54	14,44	4,69	1,98	0,59	54,11
— under 1 år	46,26	57,40	0,15	6,45	15,40	6,08	2,57	0,73	50,14
Geiter, over 1 år	70,00	—	2,00	1,00	8,00	2,00	4,00	2,40	66,00
— under 1 år	30,00	64,00	1,00	7,00	30,00	10,00	7,20	1,40	28,00
Svin, over { avlssvin	13,27	—	0,30	0,21	6,13	1,44	1,50	0,19	11,91
4 mdr. { fetesvin	14,22	—	0,14	0,11	24,72	75,70	22,19	0,14	12,80
— under 4 mdr. . . .	72,51	126,64	97,67	10,03	0,11	—	0,02	84,62	72,92

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

III. Hedmark	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	16 061	—	765	281	92	145	399	549	15 92
— under 1 år	636	614	99	53	10	—	—	119	60
Storfe, melkekyr	67 965	—	1 806	275	2 006	1 246	5 079	1 246	68 52
— okser over 2 år	2 070	—	444	—	21	148	2 281	21	2 01
— ungfe (1—2 år)	15 808	—	1 288	106	750	1 330	3 717	528	15 90
— spekalver	982	67 564	686	1 531	22 683	17 316	1 309	1 626	90
— andre kalv. u. 1 år	18 776	—	845	63	2 777	3 316	2 598	317	18 59
Sauer, over 1 år	42 110	—	643	923	8 761	4 623	371	507	43 33
— under 1 år	33 545	39 197	583	5 046	11 008	5 379	719	862	34 54
Geiter, over 1 år	8 227	—	364	243	1 193	303	121	81	8 36
— under 1 år	3 295	9 097	343	1 618	4 912	687	81	404	3 31
Svin, over { avlssvin	5 509	—	141	82	3 391	653	184	73	4 71
4 mdr. { fetesvin	5 935	—	53	309	12 150	24 679	7 966	115	6 60
— under 4 mdr. . . .	34 292	50 087	34 863	5 333	51	14	57	34 818	29 68
b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	96,19	—	4,58	1,68	0,55	0,87	2,39	3,29	95,35
— under 1 år	3,81	3,68	0,59	0,32	0,06	—	—	0,71	3,61
Storfe, melkekyr	64,36	—	1,71	0,26	1,90	1,18	4,81	1,18	64,89
— okser over 2 år	1,96	—	0,42	—	0,02	0,14	2,16	0,02	1,91
— ungfe (1—2 år)	14,97	—	1,22	0,10	0,71	1,26	3,52	0,50	15,05
— spekalver	0,93	63,98	0,65	1,45	21,48	16,39	1,24	1,54	0,86
— andre kalv. u. 1 år	17,78	—	0,80	0,06	2,63	3,14	2,46	0,30	17,60
Sauer, over 1 år	55,66	—	0,85	1,22	11,58	6,11	0,49	0,67	57,28
— under 1 år	44,34	51,81	0,77	6,67	14,55	7,11	0,95	1,14	45,66
Geiter, over 1 år	71,40	—	3,16	2,11	10,35	2,63	1,05	0,70	72,63
— under 1 år	28,60	78,95	2,98	14,04	42,63	5,96	0,70	3,51	28,77
Svin, over { avlssvin	12,05	—	0,31	0,18	7,41	1,43	0,40	0,16	10,32
4 mdr. { fetesvin	12,98	—	0,12	0,68	26,57	53,96	17,42	0,25	14,43
— under 4 mdr. . . .	74,97	109,51	76,23	11,66	0,11	0,03	0,12	76,13	64,91

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20}/_6$ 1927— $^{20}/_6$ 1928.

IV. Opland	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20}/_6$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20}/_6$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	16 695	—	550	119	161	140	334	921	16 464
— under 1 år	1 045	1 132	53	76	22	—	—	193	1 045
Storfe, melkekyr	72 931	—	1 463	436	2 913	1 486	4 506	1 687	73 179
— okser over 2 år	2 713	—	212	24	94	94	2 218	59	1 982
— ungfe (1—2 år)	21 090	—	613	130	873	696	7 596	649	20 182
— spekalver	743	72 329	448	1 663	24 110	17 870	1 699	1 380	826
— andre kalv. u. 1 år	20 477	—	307	106	1 640	1 533	2 760	413	20 522
Sauer, over 1 år	38 533	—	877	1 009	9 515	3 390	2 213	327	38 771
— under 1 år	31 072	36 564	696	3 654	9 209	4 329	1 984	1 267	32 074
Geiter, over 1 år	41 009	—	2 126	1 578	4 931	157	193	827	42 612
— under 1 år	9 726	49 314	1 284	3 212	18 310	16 469	3 917	507	10 746
Svin, over { avlssvin	7 748	—	172	133	4 153	193	367	85	7 227
4 mdr. { fetesvin	5 036	—	285	94	11 071	15 550	4 552	77	4 418
— under 4 mdr. . . .	29 786	83 014	23 108	7 011	36	90	600	65 071	28 421
b. Relative tall. Besetning $^{20}/_6$ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	94,11	—	3,10	0,67	0,91	0,79	1,88	5,19	92,81
— under 1 år	5,89	6,38	0,30	0,43	0,12	—	—	1,09	5,89
Storfe, melkekyr	61,83	—	1,24	0,37	2,47	1,26	3,82	1,43	62,04
— okser over 2 år	2,30	—	0,18	0,02	0,08	0,08	1,88	0,05	1,68
— ungfe (1—2 år)	17,88	—	0,52	0,11	0,74	0,59	6,44	0,55	17,11
— spekalver	0,63	61,32	0,38	1,41	20,44	15,15	1,44	1,17	0,70
— andre kalv. u. 1 år	17,36	—	0,26	0,09	1,39	1,30	2,34	0,35	17,40
Sauer, over 1 år	55,36	—	1,26	1,45	13,67	4,87	3,18	0,47	55,69
— under 1 år	44,64	52,53	1,00	5,25	13,23	6,22	2,85	1,82	46,09
Geiter, over 1 år	80,83	—	4,19	3,11	9,72	0,31	0,38	1,63	83,98
— under 1 år	19,17	97,20	2,53	6,33	36,09	32,46	7,72	1,00	21,18
Svin, over { avlssvin	18,20	—	0,40	0,31	9,76	0,45	0,86	0,20	16,98
4 mdr. { fetesvin	11,83	—	0,67	0,22	26,01	36,53	10,69	0,18	10,38
— under 4 mdr. . . .	69,97	195,01	54,28	16,47	0,08	0,21	1,41	152,86	66,76

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

V. Buskerud	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	10 415	—	363	12	22	159	363	326	10 288
— under 1 år	410	351	24	36	—	—	—	24	333
Storfe, melkekyr	44 631	—	1 597	215	1 402	631	3 013	1 174	44 877
— okser over 2 år	799	—	47	—	27	174	624	13	699
— ungfe (1—2 år)	10 200	—	362	40	799	1 020	2 490	450	10 029
— spekalver	537	44 040	463	946	9 180	16 561	1 147	1 000	58 887
— andre kalv. u. 1 år	10 937	—	248	87	1 698	1 436	2 268	127	11 149
Sauer, over 1 år	15 529	—	193	353	2 806	1 092	481	145	15 947
— under 1 år	14 134	15 594	321	1 652	5 888	2 118	659	528	14 102
Geiter, over 1 år	6 807	—	363	132	1 157	628	33	99	7 137
— under 1 år	4 691	9 186	99	1 189	2 677	2 973	231	330	4 566
Svin, over { avlssvin	1 411	—	76	—	615	209	44	17	1 279
4 mdr. { fetesvin	2 528	—	167	24	8 252	3 481	1 030	47	2 671
— under 4 mdr. . . .	10 609	13 161	11 175	1 224	127	56	—	9 931	10 120

b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.

Hester, over 1 år	96,21	—	3,35	0,11	0,20	1,47	3,35	3,01	94,98
— under 1 år	3,79	3,24	0,22	0,34	—	—	—	0,22	3,13
Storfe, melkekyr	66,51	—	2,38	0,32	2,09	0,94	4,49	1,75	66,88
— okser over 2 år	1,19	—	0,07	—	0,04	0,26	0,93	0,02	1,04
— ungfe (1—2 år)	15,20	—	0,54	0,06	1,19	1,52	3,71	0,67	14,96
— spekalver	0,80	65,63	0,69	1,41	13,68	24,68	1,71	1,49	0,87
— andre kalv. u. 1 år	16,30	—	0,37	0,13	2,53	2,14	3,38	0,19	16,64
Sauer, over 1 år	52,35	—	0,65	1,19	9,46	3,68	1,62	0,49	53,76
— under 1 år	47,65	52,57	1,08	5,57	19,85	7,14	2,22	1,78	47,54
Geiter, over 1 år	59,20	—	3,16	1,15	10,06	5,46	0,29	0,86	62,07
— under 1 år	40,80	79,89	0,86	10,34	23,28	25,86	2,01	2,87	39,66
Svin, over { avlssvin	9,70	—	0,52	—	4,23	1,44	0,30	0,12	8,79
4 mdr. { fetesvin	17,38	—	1,15	0,16	56,72	23,93	7,08	0,32	18,36
— under 4 mdr. . . .	72,92	90,47	76,81	8,41	0,87	0,38	—	68,26	69,56

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20/6}$ 1927— $^{20/6}$ 1928.

VI. Vestfold	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20/6}$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp				Besetning pr. $^{20/6}$ 1928	
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt		Solgt til livdyr
	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
a. Absolutte tall									
Hester, over 1 år	9 777	—	349	75	12	148	312	262	9 690
— under 1 år	374	560	62	12	—	—	—	38	573
Storfe, melkekyr	31 552	—	1 145	156	682	999	3 080	536	31 803
— okser over 2 år	973	—	21	—	31	421	1 269	52	775
— ungfe (1—2 år)	9 999	—	432	62	187	1 082	1 961	135	9 905
— spekalver	671	31 958	473	1 082	2 341	12 048	3 028	1 186	609
— andre kalv. u. 1 år	8 828	—	114	21	114	1 561	1 186	94	9 760
Sauer, over 1 år	2 805	—	66	—	264	264	330	—	2 738
— under 1 år	2 507	2 969	33	330	330	594	627	33	2 870
Geiter, over 1 år	128	—	4	2	20	5	—	3	130
— under 1 år	55	120	1	8	70	15	—	2	53
Svin, over { avlssvin	2 516	—	159	75	694	532	159	57	2 624
4 mdr. { fetesvin	771	—	19	37	7 094	16 762	9 449	9	1 881
— under 4 mdr. . . .	20 004	33 405	24 016	2 477	9	9	27	20 494	18 501
b. Relative tall. Besetning $^{20/6}$ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	96,32	—	3,44	0,74	0,12	1,47	3,07	2,58	95,46
— under 1 år	3,68	5,52	0,61	0,12	—	—	—	0,37	5,64
Storfe, melkekyr	60,65	—	2,20	0,30	1,31	1,92	5,92	1,03	61,13
— okser over 2 år	1,87	—	0,04	—	0,06	0,81	2,44	0,10	1,49
— ungfe (1—2 år)	19,22	—	0,83	0,12	0,36	2,08	3,77	0,26	19,04
— spekalver	1,29	61,43	0,91	2,08	4,50	23,16	5,82	2,28	1,17
— andre kalv. u. 1 år	16,97	—	0,22	0,04	0,22	3,00	2,28	0,18	18,76
Sauer, over 1 år	52,80	—	1,24	—	4,97	4,97	6,21	—	51,55
— under 1 år	47,20	55,90	0,62	6,21	6,21	11,18	11,80	0,62	54,04
Geiter, over 1 år	69,95	—	2,19	1,09	10,93	2,73	—	1,64	71,04
— under 1 år	30,05	65,57	0,55	4,37	38,25	8,20	—	1,09	28,96
Svin, over { avlssvin	10,80	—	0,68	0,32	2,98	2,28	0,68	0,24	11,27
4 mdr. { fetesvin	3,31	—	0,08	0,16	30,46	71,97	40,57	0,04	8,08
— under 4 mdr. . . .	85,89	143,42	103,11	10,64	0,04	0,04	0,12	87,99	79,43

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

VII. Telemark	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	7 293	—	345	67	14	81	189	284	7 287
— under 1 år	284	257	54	27	—	—	—	67	217
Storfe, melkekyr	29 656	—	1 334	159	247	967	2 535	1 612	29 922
— okser over 2 år	252	—	13	—	—	79	212	40	132
— ungfø (1—2 år)	6 501	—	159	13	358	817	1 638	676	5 618
— spekalver	411	30 067	291	1 029	4 642	7 459	5 698	331	543
— andre kalv. u. 1 år	7 344	—	305	79	989	742	1 691	305	7 800
Sauer, over 1 år	16 938	—	398	398	3 333	1 887	738	177	17 335
— under 1 år	14 621	16 480	193	1 811	5 558	2 711	559	382	13 741
Geiter, over 1 år	6 112	—	603	—	981	151	—	453	6 789
— under 1 år	4 527	6 866	378	1 208	4 075	151	—	227	4 451
Svin, over { avlssvin	2 440	—	136	35	922	510	143	19	2 437
4 mdr. { fetesvin	5 125	—	30	26	9 627	4 973	3 237	29	4 841
— under 4 mdr. . . .	11 397	27 562	13 074	2 985	10	—	—	18 352	11 618

b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.

Hester, over 1 år	96,25	—	4,55	0,89	0,18	1,07	2,50	3,75	96,16
— under 1 år	3,75	3,39	0,71	0,36	—	—	—	0,89	2,86
Storfe, melkekyr	67,16	—	3,02	0,36	0,56	2,19	5,74	3,65	67,78
— okser over 2 år	0,57	—	0,03	—	—	0,18	0,48	0,09	0,30
— ungfø (1—2 år)	14,72	—	0,36	0,03	0,81	1,85	3,71	1,53	12,71
— spekalver	0,93	68,08	0,66	2,33	10,51	16,89	12,89	0,75	1,23
— andre kalv. u. 1 år	16,63	—	0,69	0,18	2,24	1,68	3,83	0,69	17,65
Sauer, over 1 år	53,67	—	1,26	1,26	10,56	5,98	2,34	0,56	54,93
— under 1 år	46,33	52,22	0,61	5,74	17,61	8,59	1,77	1,21	43,53
Geiter, over 1 år	57,45	—	5,67	—	9,22	1,42	—	4,26	63,83
— under 1 år	42,55	64,54	3,55	11,35	38,30	1,42	—	2,13	41,84
Svin, over { avlssvin	12,87	—	0,72	0,18	4,86	2,69	0,75	0,10	12,85
4 mdr. { fetesvin	27,03	—	0,16	0,14	50,77	26,23	17,07	0,15	25,53
— under 4 mdr. . . .	60,10	145,35	68,95	15,74	0,05	—	—	96,78	61,27

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20/6}$ 1927— $^{20/6}$ 1928.

VIII. Aust-Agder	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20/6}$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20/6}$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	3 474	—	192	11	21	53	107	64	3 517
— under 1 år	117	53	21	—	—	—	—	42	42
Storfe, melkekyr	18 023	—	933	176	88	141	1 678	1 011	18 087
— okser over 2 år	253	—	—	—	—	—	202	24	176
— ungfø (1—2 år)	4 417	—	101	—	64	505	1 540	290	4 114
— spekalver	189	18 138	253	468	2 734	6 996	1 742	290	176
— andre kalv. u. 1 år	3 713	—	226	13	215	455	971	88	4 002
Sauer, over 1 år	12 022	—	213	185	1 230	777	524	136	12 493
— under 1 år	11 371	12 534	154	1 202	4 014	1 930	1 677	320	11 806
Geiter, over 1 år	711	—	—	—	169	—	—	—	677
— under 1 år	406	643	68	34	338	136	—	34	440
Svin, over { avlssvin	788	—	—	—	216	166	13	—	747
4 mdr. { fetesvin	1 738	—	32	19	3 422	974	3 169	49	1 589
— under 4 mdr. . . .	3 914	7 631	5 341	874	38	6	—	4 462	3 700
b. Relative tall. Besetning $^{20/6}$ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	96,74	—	5,34	0,30	0,59	1,48	2,97	1,78	97,92
— under 1 år	3,26	1,48	0,59	—	—	—	—	1,19	1,19
Storfe, melkekyr	67,77	—	3,51	0,66	0,33	0,53	6,31	3,80	68,01
— okser over 2 år	0,95	—	—	—	—	—	0,76	0,09	0,66
— ungfø (1—2 år)	16,61	—	0,38	—	0,24	1,90	5,79	1,09	15,47
— spekalver	0,71	68,20	0,95	1,76	10,28	26,32	6,55	1,09	0,66
— andre kalv. u. 1 år	13,96	—	0,85	0,05	0,81	1,71	3,65	0,33	15,04
Sauer, over 1 år	51,39	—	0,91	0,79	5,26	3,32	2,24	0,58	53,42
— under 1 år	48,61	53,58	0,66	5,14	17,16	8,25	7,17	1,37	50,48
Geiter, over 1 år	63,64	—	—	—	15,15	—	—	—	60,61
— under 1 år	36,36	57,58	6,06	3,03	30,30	12,12	—	3,03	39,39
Svin, over { avlssvin	12,24	—	—	—	3,35	2,58	0,20	—	11,60
4 mdr. { fetesvin	26,99	—	0,50	0,30	53,14	15,12	49,21	0,76	24,67
— under 4 mdr. . . .	60,77	118,49	82,93	13,57	0,59	0,09	—	69,29	57,45

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20/6}$ 1927— $^{20/6}$ 1928.

IX. Vest-Agder	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20/6}$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20/6}$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	4 355	—	161	27	14	27	40	148	4 313
— under 1 år	27	40	40	—	—	—	—	14	40
Storfe, melkekyr	28 761	—	1 616	245	69	86	2 458	2 045	29 148
— okser over 2 år	275	—	17	—	—	—	245	47	262
— ungfe (1—2 år)	6 703	—	275	77	129	211	2 058	417	5 826
— spekalver	352	29 315	537	829	3 566	1 121	10 883	662	309
— andre kalv. u. 1 år	6 875	—	232	168	339	1 461	4 305	232	7 760
Sauer, over 1 år	19 186	—	532	425	2 414	349	1 350	409	19 670
— under 1 år	20 520	22 143	516	2 688	4 832	3 446	6 730	608	19 976
Geiter, over 1 år	1 229	—	127	25	215	38	—	38	1 191
— under 1 år	608	1 140	127	203	494	114	152	76	685
Svin, over { avlssvin	267	—	16	16	—	8	62	16	212
4 mdr. { fetesvin	639	—	—	—	1 685	1 219	1 342	31	173
— under 4 mdr. . . .	2 625	3 242	3 225	460	26	—	—	2 015	2 749

b. Relative tall. Besetning $^{20/6}$ 1927 = 100.

Hester, over 1 år	99,39	—	3,68	0,61	0,31	0,61	0,92	3,37	98,47
— under 1 år	0,61	0,92	0,92	—	—	—	—	0,31	0,92
Storfe, melkekyr	66,94	—	3,76	0,57	0,16	0,20	5,72	4,76	67,84
— okser over 2 år	0,64	—	0,04	—	—	—	0,57	0,11	0,61
— ungfe (1—2 år)	15,60	—	0,64	0,18	0,30	0,49	4,79	0,97	13,56
— spekalver	0,82	68,23	1,25	1,93	8,30	2,61	25,33	1,54	0,72
— andre kalv. u. 1 år	16,00	—	0,54	0,39	0,79	3,40	10,02	0,54	18,06
Sauer, over 1 år	48,32	—	1,34	1,07	6,08	0,88	3,40	1,03	49,54
— under 1 år	51,68	55,78	1,30	6,77	12,17	8,68	16,95	1,53	50,31
Geiter, over 1 år	66,90	—	6,90	1,38	11,72	2,07	—	2,07	64,83
— under 1 år	33,10	62,07	6,90	11,03	26,90	6,21	8,28	4,14	37,24
Svin, over { avlssvin	7,56	—	0,45	0,45	—	0,23	1,76	0,45	6,00
4 mdr. { fetesvin	18,10	—	—	—	47,72	34,52	38,01	0,88	4,90
— under 4 mdr. . . .	74,34	91,82	91,33	13,03	0,74	—	—	57,07	77,85

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20}/_6$ 1927— $^{20}/_6$ 1928.

X. Rogaland	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20}/_6$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20}/_6$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	12 227	—	338	59	—	59	383	441	12 329
— under 1 år	971	868	146	29	—	15	88	338	809
Storfe, melkekyr	50 288	—	2 366	317	24	174	5 865	2 113	50 424
— okser over 2 år	507	—	24	—	—	—	768	24	530
— ungfe (1—2 år)	13 384	—	348	158	79	237	6 593	388	13 716
— spekalver	507	50 416	1 385	879	2 944	1 963	28 540	1 805	609
— andre kalv. u. 1 år	14 460	—	467	269	16	190	1 472	63	13 992
Sauer, over 1 år	149 476	—	4 628	6 468	5 864	546	11 987	3 104	160 284
— under 1 år	137 977	154 765	3 478	13 625	1 495	2 156	96 440	2 875	145 480
Geiter, over 1 år	7 869	—	365	155	590	183	380	548	8 360
— under 1 år	5 367	8 135	253	786	3 050	365	1 658	154	5 760
Svin, over { avlssvin	1 925	—	116	16	123	450	138	54	1 880
4 mdr. { fetesvin	3 558	—	64	74	5 558	12 329	6 262	6	3 269
— under 4 mdr. . . .	11 342	24 336	17 225	2 707	13	—	—	14 628	11 059
b. Relative tall. Besetning $^{20}/_6$ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	92,64	—	2,56	0,45	—	0,45	2,90	3,34	93,42
— under 1 år	7,36	6,58	1,11	0,22	—	0,11	0,67	2,56	6,13
Storfe, melkekyr	63,54	—	2,99	0,40	0,03	0,22	7,41	2,67	63,71
— okser over 2 år	0,64	—	0,03	—	—	—	0,97	0,03	0,67
— ungfe (1—2 år)	16,91	—	0,44	0,20	0,10	0,30	8,33	0,49	17,33
— spekalver	0,64	63,70	1,75	1,11	3,72	2,48	36,06	2,28	0,77
— andre kalv. u. 1 år	18,27	—	0,59	0,34	0,02	0,24	1,86	0,08	17,64
Sauer, over 1 år	52,00	—	1,61	2,25	2,04	0,19	4,17	1,08	55,76
— under 1 år	48,00	53,84	1,21	4,74	0,52	0,75	33,55	1,00	50,60
Geiter, over 1 år	59,45	—	2,76	1,17	4,46	1,38	2,87	4,14	63,16
— under 1 år	40,55	61,46	1,91	5,94	23,04	2,76	12,53	1,17	43,52
Svin, over { avlssvin	11,44	—	0,69	0,10	0,73	2,67	0,82	0,32	11,17
4 mdr. { fetesvin	21,15	—	0,38	0,44	33,03	73,28	37,22	0,04	19,43
— under 4 mdr. . . .	67,41	144,64	102,38	16,09	0,08	—	—	86,94	65,73

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20/6}$ 1927— $^{20/6}$ 1928.

XI. Hordaland	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20/6}$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20/6}$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	8 951	—	289	63	—	38	256	327	9 066
— under 1 år	584	441	130	12	—	—	88	101	444
Storfe, melkekyr	56 482	—	3 925	571	75	679	6 823	2 542	57 483
— okser over 2 år	563	—	41	25	—	17	513	—	571
— unge (1—2 år)	14 383	—	397	257	66	547	4 082	298	10 518
— spekalver	455	55 405	1 532	1 250	13 886	17 488	5 531	1 093	513
— andre kalv. u. 1 år	10 922	—	480	182	141	1 606	3 304	182	14 342
Sauer, over 1 år	139 127	—	888	5 745	12 743	11 907	6 319	2 063	143 750
— under 1 år	121 997	131 215	1 384	15 432	30 995	16 164	22 796	1 619	125 078
Geiter, over 1 år	13 926	—	304	450	562	394	608	1 239	13 991
— under 1 år	10 411	13 091	428	1 553	3 816	832	2 478	1 137	11 100
Svin, over { avlssvin	912	—	—	31	159	201	19	—	803
4 mdr. { fetesvin	1 834	—	25	56	5 701	4 615	971	3	1 541
— under 4 mdr. . . .	7 499	7 987	10 821	457	47	116	3	7 185	7 170

 b. Relative tall. Besetning $^{20/6}$ 1927 = 100.

Hester, over 1 år	93,87	—	3,03	0,66	—	0,40	2,68	3,43	95,07
— under 1 år	6,13	4,62	1,36	0,13	—	—	0,92	1,06	4,66
Storfe, melkekyr	68,21	—	4,74	0,69	0,09	0,82	8,24	3,07	69,44
— okser over 2 år	0,68	—	0,05	0,03	—	0,02	0,62	—	0,69
— unge (1—2 år)	17,37	—	0,48	0,31	0,08	0,66	4,93	0,36	12,74
— spekalver	0,55	66,91	1,85	1,51	16,77	21,12	6,68	1,32	0,62
— andre kalv. u. 1 år	13,19	—	0,58	0,22	0,17	1,94	3,99	0,22	17,32
Sauer, over 1 år	53,28	—	0,34	2,20	4,88	4,56	2,42	0,79	55,04
— under 1 år	46,72	50,25	0,53	5,91	11,87	6,19	8,73	0,62	47,90
Geiter, over 1 år	57,22	—	1,25	1,85	2,31	1,62	2,50	5,09	57,49
— under 1 år	42,78	53,79	1,76	6,38	15,68	3,42	10,18	4,67	45,61
Svin, over { avlssvin	8,90	—	—	0,30	1,55	1,96	0,19	—	7,84
4 mdr. { fetesvin	17,90	—	0,24	0,55	55,65	45,05	9,48	0,03	15,04
— under 4 mdr. . . .	73,20	77,96	105,62	4,46	0,46	1,13	0,03	70,13	69,99

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

XII. Sogn og Fjordane	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	8 534	—	520	38	26	76	76	1 092	8 725
— under 1 år	1 359	1 016	165	63	13	—	38	444	1 003
Storfe, melkekyr	53 903	—	1 025	508	237	838	2 498	3 193	54 219
— okser over 2 år	500	—	59	42	—	305	661	59	457
— ungfe (1—2 år)	14 362	—	559	288	119	2 261	5 953	415	12 567
— spekalver	102	53 403	661	1 363	24 186	5 246	406	677	263
— andre kalv. u. 1 år	15 819	—	263	415	703	1 734	1 446	246	19 351
Sauer, over 1 år	121 004	—	1 539	5 365	15 040	12 556	2 771	968	123 434
— under 1 år	98 883	105 898	1 363	15 832	23 770	13 853	12 929	1 297	100 872
Geiter, over 1 år	46 690	—	2 623	2 184	1 737	1 636	3 013	3 034	48 052
— under 1 år	25 384	42 798	2 076	4 656	17 363	3 467	3 013	2 429	28 987
Svin, over { avlssvin	1 882	—	24	—	998	119	48	—	1 516
4 mdr. { fetesvin	5 051	—	205	42	11 682	4 695	629	5	4 988
— under 4 mdr. . . .	9 259	17 910	14 923	2 611	15	53	—	13 158	8 695
b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	86,26	—	5,26	0,39	0,26	0,77	0,77	11,04	88,19
— under 1 år	13,74	10,27	1,67	0,64	0,13	—	0,39	4,49	10,14
Storfe, melkekyr	63,65	—	1,21	0,60	0,28	0,99	2,95	3,77	64,01
— okser over 2 år	0,59	—	0,07	0,05	—	0,36	0,78	0,07	0,54
— ungfe (1—2 år)	16,96	—	0,66	0,34	0,14	2,67	7,03	0,49	14,84
— spekalver	0,12	63,06	0,78	1,61	28,56	6,20	0,48	0,80	0,31
— andre kalv. u. 1 år	18,68	—	0,31	0,49	0,83	2,05	1,71	0,29	22,85
Sauer, over 1 år	55,03	—	0,70	2,44	6,84	5,71	1,26	0,44	56,13
— under 1 år	44,97	48,16	0,62	7,20	10,81	6,30	5,88	0,59	45,87
Geiter, over 1 år	64,78	—	3,64	3,03	2,41	2,27	4,18	4,21	66,67
— under 1 år	35,22	59,38	2,88	6,46	24,09	4,81	4,18	3,37	40,22
Svin, over { avlssvin	11,62	—	0,15	—	6,16	0,73	0,30	—	9,36
4 mdr. { fetesvin	31,19	—	1,27	0,26	72,15	29,00	3,88	0,03	30,81
— under 4 mdr. . . .	57,19	110,61	92,16	16,13	0,09	0,33	—	81,26	53,70

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang $^{20/6}$ 1927— $^{20/6}$ 1928.

XIII. Møre	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. $^{20/6}$ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. $^{20/6}$ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	10 600	—	526	—	—	31	140	875	10 544
— under 1 år	573	372	201	16	—	—	—	264	402
Storfe, melkekyr	53 109	—	1 143	407	110	822	2 506	2 365	53 798
— okser over 2 år	462	—	125	—	—	31	462	172	399
— ungfe (1—2 år)	11 349	—	172	204	164	1 089	3 994	384	11 717
— spekalver	384	52 302	940	713	21 154	8 617	1 715	603	415
— andre kalv. u. 1 år	13 016	—	384	125	697	1 300	2 185	188	17 050
Sauer, over 1 år	83 642	—	533	3 201	7 892	8 268	1 804	722	85 201
— under 1 år	73 255	79 876	910	8 425	25 292	15 345	3 577	1 020	77 469
Geiter, over 1 år	12 196	—	241	274	1 177	1 208	80	80	12 453
— under 1 år	8 748	10 633	484	982	4 947	1 707	—	436	8 958
Svin, over { avlssvin	863	—	—	—	181	446	11	—	835
4 mdr. { fetesvin	525	—	14	120	5 781	4 554	295	7	607
— under 4 mdr. . . .	8 093	8 912	9 817	334	—	—	7	8 006	7 040

b. Relative tall. Besetning $^{20/6}$ 1927 = 100.

Hester, over 1 år	94,87	—	4,71	—	—	0,28	1,25	7,83	94,38
— under 1 år	5,13	3,33	1,80	0,14	—	—	—	2,36	3,60
Storfe, melkekyr	67,81	—	1,46	0,52	0,14	1,05	3,20	3,02	68,69
— okser over 2 år	0,59	—	0,16	—	—	0,04	0,59	0,22	0,51
— ungfe (1—2 år)	14,49	—	0,22	0,26	0,21	1,39	5,10	0,49	14,96
— spekalver	0,49	66,78	1,20	0,91	27,01	10,99	2,19	0,77	0,53
— andre kalv. u. 1 år	16,62	—	0,49	0,16	0,89	1,66	2,79	0,24	21,76
Sauer, over 1 år	53,31	—	0,34	2,04	5,03	5,27	1,15	0,46	54,31
— under 1 år	46,69	50,91	0,58	5,37	16,12	9,78	2,28	0,65	49,38
Geiter, over 1 år	58,23	—	1,15	1,31	5,62	5,77	0,38	0,38	59,46
— under 1 år	41,77	50,77	2,31	4,69	23,62	8,15	—	2,08	42,77
Svin, over { avlssvin	9,10	—	—	—	1,91	4,70	0,12	—	8,81
4 mdr. { fetesvin	5,54	—	0,15	1,27	60,97	48,03	3,11	0,07	6,40
— under 4 mdr. . . .	85,36	94,00	103,54	3,52	—	—	0,07	84,44	74,25

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ²⁰/₆ 1927—²⁰/₆ 1928.

XIV. Sør-Trøndelag	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ²⁰ / ₆ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ²⁰ / ₆ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjellig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	11 445	—	470	77	38	142	283	425	11 542
— under 1 år	553	566	193	25	—	—	13	77	605
Storfe, melkekyr	47 637	—	1 003	342	205	752	3 190	1 443	48 931
— okser over 2 år	661	—	30	—	—	228	1 147	15	501
— ungfø (1—2 år)	13 833	—	205	160	334	1 466	4 884	281	12 269
— spekalver	577	48 260	1 284	889	5 940	18 604	1 405	1 124	608
— andre kalv. u. 1 år	13 256	—	327	213	1 413	1 626	2 621	243	16 239
Sauer, over 1 år	55 740	—	277	1 269	7 057	4 648	1 631	682	55 704
— under 1 år	50 857	55 462	736	3 699	20 424	12 632	895	821	53 610
Geiter, over 1 år	8 852	—	287	240	1 023	143	—	63	9 396
— under 1 år	7 367	9 316	527	543	6 215	655	32	208	7 831
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	825	—	—	—	242	272	14	—	712
— 4 mdr. { fetesvin	1 421	—	—	134	9 165	2 309	114	—	1 725
— under 4 mdr. . . .	8 618	7 291	11 298	1 106	—	11	—	6 042	7 607
b. Relative tall. Besetning ²⁰ / ₆ 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	95,39	—	3,92	0,64	0,32	1,18	2,36	3,54	96,19
— under 1 år	4,61	4,72	1,61	0,21	—	—	0,11	0,64	5,04
Storfe, melkekyr	62,71	—	1,32	0,45	0,27	0,99	4,20	1,90	64,40
— okser over 2 år	0,87	—	0,04	—	—	0,30	1,51	0,02	0,66
— ungfø (1—2 år)	18,21	—	0,27	0,21	0,44	1,93	6,43	0,37	16,14
— spekalver	0,76	63,53	1,69	1,17	7,82	24,49	1,85	1,48	0,80
— andre kalv. u. 1 år	17,45	—	0,43	0,28	1,86	2,14	3,45	0,32	21,37
Sauer, over 1 år	52,29	—	0,26	1,19	6,62	4,36	1,53	0,64	52,26
— under 1 år	47,71	52,03	0,69	3,47	19,16	11,85	0,84	0,77	50,30
Geiter, over 1 år	54,58	—	1,77	1,48	6,31	0,88	—	0,39	57,93
— under 1 år	45,42	57,44	3,25	3,35	38,32	4,04	0,20	1,28	48,28
Svin, over 4 mdr. { avlssvin	7,59	—	—	—	2,23	2,50	0,13	—	6,55
— 4 mdr. { fetesvin	13,08	—	—	1,23	84,36	21,25	1,05	—	15,88
— under 4 mdr. . . .	79,33	67,11	103,99	10,18	—	0,10	—	55,61	70,02

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ²⁰/₆ 1927—²⁰/₆ 1928.

XV. Nord-Trøndelag	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ²⁰ / ₆ 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ²⁰ / ₆ 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	10 929	—	340	49	37	86	255	620	10 877
— under 1 år	632	584	97	86	—	—	—	37	535
Storfe, melkekyr	37 590	—	777	201	104	596	3 744	1 600	37 580
— okser over 2 år	473	—	13	—	13	143	1 056	65	421
— ungfe (1—2 år)	12 975	—	130	188	356	849	4 444	518	12 530
— spekalver	713	36 580	596	777	9 108	8 751	622	810	582
— andre kalv. u. 1 år	13 026	—	317	143	1 036	2 053	596	214	14 090
Sauer, over 1 år	34 882	—	240	916	8 514	3 960	872	373	37 516
— under 1 år	28 276	33 821	493	2 817	8 589	4 206	752	1 061	28 136
Geiter, over 1 år	8 334	—	206	248	1 073	248	—	454	8 414
— under 1 år	6 064	9 696	—	743	5 693	1 196	42	536	5 653
Svin, over { avlssvin	1 738	—	18	12	411	366	75	39	1 551
4 mdr. { fetesvin	4 136	—	39	400	7 420	4 418	296	26	3 590
— under 4 mdr. . . .	7 138	20 600	9 327	1 897	—	6	—	16 293	6 196

b. Relative tall. Besetning ²⁰/₆ 1927 = 100.

Hester, over 1 år	94,53	—	2,94	0,42	0,32	0,74	2,21	5,36	94,11
— under 1 år	5,47	5,05	0,84	0,74	—	—	—	0,32	4,63
Storfe, melkekyr	58,03	—	1,20	0,31	0,16	0,92	5,78	2,47	58,02
— okser over 2 år	0,73	—	0,02	—	0,02	0,22	1,63	0,10	0,65
— ungfe (1—2 år)	20,03	—	0,20	0,29	0,55	1,31	6,86	0,80	19,35
— spekalver	1,10	56,47	0,92	1,20	14,06	13,51	0,96	1,25	0,90
— andre kalv. u. 1 år	20,11	—	0,49	0,22	1,60	3,17	0,92	0,33	21,74
Sauer, over 1 år	55,23	—	0,38	1,45	13,48	6,27	1,38	0,59	59,40
— under 1 år	44,77	53,55	0,78	4,46	13,60	6,66	1,19	1,68	44,54
Geiter, over 1 år	57,88	—	1,43	1,72	7,45	1,72	—	3,15	58,45
— under 1 år	42,12	67,34	—	5,16	39,54	8,31	0,29	3,72	39,26
Svin, over { avlssvin	13,36	—	0,14	0,09	3,16	2,81	0,58	0,30	11,92
4 mdr. { fetesvin	31,79	—	0,30	3,07	57,02	33,95	2,27	0,20	27,59
— under 4 mdr. . . .	54,85	158,32	71,68	14,58	—	0,05	—	125,22	47,62

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

XVI. Nordland	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
a. Absolutte tall									
Hester, over 1 år	8 517	—	224	36	53	171	94	236	8 447
— under 1 år	372	330	100	12	—	—	—	153	341
Storfe, melkekyr	50 260	—	1 056	274	854	3 426	1 580	1 306	49 455
— okser over 2 år . . .	685	—	40	—	16	435	210	—	669
— ungfe (1—2 år) . . .	9 020	—	347	16	532	4 627	895	298	8 174
— spekalver	347	46 496	355	959	16 517	5 852	210	298	468
— andre kalv. u. 1 år	20 299	—	468	258	5 764	4 990	758	331	20 201
Sauer, over 1 år	64 261	—	679	1 436	9 960	8 333	705	654	63 380
— under 1 år	63 927	65 812	538	4 230	27 868	13 344	602	961	63 735
Geiter, over 1 år	11 658	—	123	287	1 412	163	—	143	11 270
— under 1 år	8 428	12 170	347	1 964	8 141	388	62	307	8 589
Svin, over { avlssvin	327	—	—	—	56	50	11	—	296
4 mdr. { fetesvin	137	—	5	8	2 566	839	72	—	249
— under 4 mdr. . . .	2 742	3 506	3 214	530	3	—	—	2 771	2 480
b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	95,82	—	2,52	0,40	0,60	1,92	1,06	2,65	95,02
— under 1 år	4,18	3,71	1,13	0,13	—	—	—	1,72	3,84
Storfe, melkekyr	62,35	—	1,31	0,34	1,06	4,25	1,96	1,62	61,35
— okser over 2 år . . .	0,85	—	0,05	—	0,02	0,54	0,26	—	0,83
— ungfe (1—2 år) . . .	11,19	—	0,43	0,02	0,66	5,74	1,11	0,37	10,14
— spekalver	0,43	57,68	0,44	1,19	20,49	7,26	0,26	0,37	0,58
— andre kalv. u. 1 år	25,18	—	0,58	0,32	7,15	6,19	0,94	0,41	25,07
Sauer, over 1 år	50,13	—	0,53	1,12	7,77	6,50	0,55	0,51	49,45
— under 1 år	49,87	51,34	0,42	3,30	21,74	10,41	0,47	0,75	49,71
Geiter, over 1 år	58,04	—	0,61	1,43	7,03	0,81	—	0,71	56,11
— under 1 år	41,96	60,59	1,73	9,78	40,53	1,93	0,31	1,53	42,77
Svin, over { avlssvin	10,20	—	—	—	1,75	1,56	0,34	—	9,23
4 mdr. { fetesvin	4,27	—	0,16	0,25	80,04	26,16	2,25	—	7,77
— under 4 mdr. . . .	85,53	109,36	100,25	16,53	0,09	—	—	86,43	77,35

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

XVII. Troms	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	4 927	—	150	15	22	83	98	90	4 874
— under 1 år	135	120	45	15	—	—	—	60	120
Storfe, melkekyr	29 627	—	529	269	435	2 344	596	578	28 703
— okser over 2 år	309	—	—	—	—	193	152	18	211
— unge (1—2 år)	5 288	—	18	18	336	2 277	1 367	76	4 517
— spekalver	327	27 260	345	578	8 125	3 930	771	287	345
— andre kalv. u. 1 år	9 263	—	134	134	3 155	2 442	421	193	10 629
Sauer, over 1 år	31 253	—	143	424	6 994	4 320	711	106	30 549
— under 1 år	31 079	32 918	162	1 982	13 520	5 572	866	87	30 424
Geiter, over 1 år	10 366	—	62	249	1 703	145	—	42	10 532
— under 1 år	6 315	11 820	229	2 389	6 441	62	—	499	6 730
Svin, over { avlssvin	34	—	2	—	—	—	2	2	36
4 mdr. { fetesvin	85	—	—	3	354	126	102	—	127
— under 4 mdr. . . .	313	447	600	46	—	—	—	396	287

b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.

Hester, over 1 år	97,33	—	2,97	0,30	0,45	1,63	1,93	1,78	96,29
— under 1 år	2,67	2,37	0,89	0,30	—	—	—	1,19	2,37
Storfe, melkekyr	66,11	—	1,18	0,60	0,97	5,23	1,33	1,29	64,05
— okser over 2 år	0,69	—	—	—	—	0,43	0,34	0,04	0,47
— unge (1—2 år)	11,80	—	0,04	0,04	0,75	5,08	3,05	0,17	10,08
— spekalver	0,73	60,83	0,77	1,29	18,13	8,77	1,72	0,64	0,77
— andre kalv. u. 1 år	20,67	—	0,30	0,30	7,04	5,45	0,94	0,43	23,72
Sauer, over 1 år	50,14	—	0,23	0,68	11,22	6,93	1,14	0,17	49,01
— under 1 år	49,86	52,81	0,26	3,18	21,69	8,94	1,39	0,14	48,81
Geiter, over 1 år	62,14	—	0,37	1,49	10,21	0,87	—	0,25	63,14
— under 1 år	37,86	70,86	1,37	14,32	38,61	0,37	—	2,99	40,35
Svin, over { avlssvin	7,87	—	0,46	—	—	—	0,46	0,46	8,33
4 mdr. { fetesvin	19,68	—	—	0,69	81,94	29,17	23,61	—	29,40
— under 4 mdr. . . .	72,45	103,47	138,89	10,65	—	—	—	91,67	66,44

Tabell 12 (forts.). Fylkesvis beregning over besetningenes sammensetning, tilgang og avgang ^{20/6} 1927—^{20/6} 1928.

XVIII. Finnmark	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Besetning pr. ^{20/6} 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp					Besetning pr. ^{20/6} 1928
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slaktet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt	Solgt til livdyr	
				til eget for- bruk	til salg				
a. Absolutte tall	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.
Hester, over 1 år	845	—	38	25	13	—	13	38	820
— under 1 år	75	25	13	12	—	—	—	38	37
Storfe, melkekyr	5 030	—	84	17	184	397	50	84	4 954
— okser over 2 år . . .	118	—	—	—	—	17	—	17	218
— ungfe (1—2 år) . . .	1 144	—	34	—	168	336	67	—	875
— spekalver	101	4 694	50	118	1 969	471	—	17	101
— andre kalv. u. 1 år	2 103	—	17	—	858	404	17	34	2 002
Sauer, over 1 år	13 987	—	110	90	2 323	2 146	90	—	13 471
— under 1 år	14 936	14 736	43	885	7 942	3 297	133	156	13 279
Geiter, over 1 år	2 245	—	53	—	502	79	—	—	2 034
— under 1 år	1 717	2 139	53	—	1 294	475	—	27	1 796
Svin, over { avlssvin	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 mdr. { fetesvin	—	—	—	—	20	10	—	—	6
— under 4 mdr. . . .	23	—	29	—	—	—	—	—	16
b. Relative tall. Besetning ^{20/6} 1927 = 100.									
Hester, over 1 år	91,84	—	4,08	2,72	1,36	—	1,36	4,08	89,12
— under 1 år	8,16	2,72	1,36	1,36	—	—	—	4,08	4,08
Storfe, melkekyr	59,21	—	0,99	0,20	2,16	4,67	0,59	0,99	58,22
— okser over 2 år . . .	1,39	—	—	—	—	0,20	—	0,20	2,57
— ungfe (1—2 år) . . .	13,47	—	0,40	—	1,98	3,96	0,79	—	10,30
— spekalver	1,19	55,25	0,59	1,39	23,17	5,54	—	0,20	1,19
— andre kalv. u. 1 år	24,74	—	0,20	—	10,10	4,75	0,20	0,40	23,56
Sauer, over 1 år	48,36	—	0,38	0,31	8,03	7,42	0,31	—	46,60
— under 1 år	51,64	50,95	0,15	3,06	27,46	11,40	0,46	0,54	45,90
Geiter, over 1 år	56,67	—	1,33	—	12,66	2,00	—	—	51,33
— under 1 år	43,33	54,00	1,33	—	32,67	12,00	—	0,67	45,33
Svin, over { avlssvin	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 mdr. { fetesvin	—	—	—	—	86,96	43,48	—	—	26,09
— under 4 mdr. . . .	100,00	—	126,09	—	—	—	—	—	69,57

Bilag 1. Tellingsskjemaet.

Oversikt vedrørende husdyrbruket i året 20 juni 1927—20 juni 1928

ved gården (bruket)..... gr.-nr....., br.-nr..... i..... herred, fylke.

Eier eller bruker:..... Adresse:.....

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Besetning pr. 20/6 1927	Tilgang i årets løp		Avgang i årets løp				Besetning pr. 20/6 1928	Gjennemsnittlig slaktevekt pr. stk.			
		Født	Kjøpt	Selvdød eller slak- tet som utjenlig til føde	Hjemme- slaktet		Solgt til slakt		Solgt til livdyr	av slakt		av liv- dyrene
					til eget for- bruk	til salg				til eget for- bruk	solgt	
Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Stkr.	Kg.	Kg.	Kg.	
Hester, over 1 år.....		×										
—»— under 1 år.....												
Storfe, melkekyr		×										
—»— okser over 2 år ..		×										
—»— ungfø (1—2 år) ..		×										
—»— spekalver												
—»— andre kalv. u. 1 år		×										
Sauer, over 1 år.....		×										
—»— under 1 år.....												

Geiter, over 1 år		×											
—»— under 1 år													
Svin, over } avlssvin ...		×											
4 mdr. } fetesvin ...		×											
—»— under 4 mdr.													

Av de anførte husdyrslag telles alle individer, også nyfødte. Kviger (som ikke har hatt kalv) føres under unger, selv om de er over 2 år. Rubrikk 1—3 skal tilsammen for hvert dyreslag omfatte samme antall som rubrikk 4—9.

Enn videre ønskes følgende oppgaver:

Der produsertes i alt på bruket i året $\frac{1}{7}$ 1927— $\frac{30}{6}$ 1928:

Kumelk.....kg., Geitmelk.....kg., Egg.....kg. (snes), Ull (uvasket).....kg.,

Gjennemsnittlig var i året antallet:

Melkekyr.....stkr., Melkegeiter.....stkr., Verpehøns.....stkr.

Eiendommens størrelse:.....dekar (mål) åker

..... —»— dyrket eng

..... —»— naturlig eng

I alt.....dekar (mål) innmark

Er brukeren medlem av kontrollforening? Ja. Nei.

Bilag 2.**Instruksjon for tellerne.**

Denne statistiske undersøkelse over vårt husdyrbruks produksjon skal foretas etter det representative system. Undersøkelsen eller tellingen skal nemlig foregå ved et fåtall av bruk som utvelges slik at de tilsammen vil kunne gi et sant bilde av husdyrbrukets tilstand i sin almindelighet i vedkommende distrikt. Tellingene tenkes utført ved ca. 10 000 bruk i riket, utgjørende omkring 5 pct. av samtlige bruk med kreaturhold.

Opgavens innsamling foregår på det vis at tellerne ved personlig besøk på gårdene innhenter de ønskede oppgaver og innfører dem på tellingskjemaet. Der utfylles ett skjema for hvert bruk. Det må nøie påses at intet av den samlede produksjons enkelte ledd uteglemmes eller opføres feilaktig. Telleren bør på forhånd gjøre sig nøie bekjent med skjemaets innretning og de forskjellige anvisninger for utfyllingen som er anført på tellingskjemaet og i denne instruksjon.

Ved en representativ undersøkelse som denne er det imidlertid ikke tilstrekkelig at de enkelte oppgaver er korrekte i og for sig. Forat hele undersøkelsen skal lede til et riktig resultat, kreves ved siden herav at de gir et riktig bilde av disse forhold innen hele det distrikt som de representerer. De bruk som telles må derfor utvelges med henblikk på at det tellede utvalg tilsammen skal være mest mulig representativt for distriktet, d. v. s. at de tilsammen gir et bilde av husdyrbruket som svarer til distriktets i sin helhet.

I denne henseende er det av betydning at der telles ved såvel små som store bruk i samme forhold som overhodet i distriktet; for husdyrbruket arter sig nokså forskjellig ved store og ved små bruk.

Videre bør det påses at der telles ikke overveiende hos mere fremskredne gårdbrukere, fra hvilke det i regelen vil være lettest å få opplysninger, likesom disse også oftere er medlem av kontrollforening (fjøsregnskapslag). Der kan derfor være en fare for at den slags bruk blir sterkere representert enn tilbørlig er. Telleren må være opmerksom herpå og søke å få med også de tilbakeleggende bedrifter med sitt svakere og mindre produktive husdyrbruk, slik at det hele tellingsmateriale tilsammenlagt også i denne henseende blir representativt for distriktet.

En kontrollforenings besetninger vil derfor i regelen ikke uten å suppleres med oppgaver fra andre besetninger være representative for distriktet, de

vil i regelen gi for høie opgaver. Ofte er også disse foreningers besetninger større enn gjennomsnittlig i distriktet og vil derfor gi tall som er for sterkt preget av det større jordbruks eiendommeligheter. Opgaver fra en kontrollforening må derfor alltid suppleres med minst likeså mange opgaver for utenforstående besetninger. Eller det kan bli nødvendig bare å ta med en del av foreningens besetninger og holde sig overveiende til de utenforstående.

I almindelighet vil det jo falle så at en teller henvender sig til jordbrukere i sin nærmeste omkrets for å få opgaver, men det er ingen nødvendighet at der telles ved hvert bruk i grenden eller sognet. Hovedhensynet, som ikke må tapes av syne, er at de tellede bruk tilsammen skal være representative for distriktet.

Og så bør det påses at hver opgavesamler teller det antall bruk som landbruksselskapet har angitt for hans vedkommende, ialfall ikke et mindre antall.

Som det fremgår av skjemaet skal opgavene omfatte tilgang og avgang i besetningene i året 20 juni 1927—20 juni 1928. Sammenholdt med opgavene over besetningenes størrelse ved regnskapsårets begynnelse og dets slutning får man da en oppgave over den hele produksjon av kjøtt og flesk, ikke bare hvad der er tatt ut av besetningen i årets løp, men også det tillegg eller eventuelt fradrag som endringer i besetningens størrelse representerer.

For hvert dyreslag skal, om skjemaet er riktig utfyllt, summen av de tre første rubrikker (antall dyr pr. 20 juni 1927 tillagt de i året fødte og eventuelt innkjøpte dyr) svare med summen av rubrikkene 4—9 (avgangen i årets løp og antall dyr pr. 20 juni 1928). For den enkelte linje i skjemaet vil derimot disse summer ikke stemme på grunn av at dyrene i årets løp rykker op i nye klasser.

I rubrikk 10 og 11 opføres den gjennomsnittlige slaktevekt innen hver aldersklasse for de i året slaktede dyr, særskilt for dem som er slaktet til eget bruk og til salg. Til beregning av hvilken kjøttmengde den stående besetning representerer ønskes dessuten om mulig i rubrikk 12 angitt den gjennomsnittlige slaktevekt innen hver aldersklasse av besetningen pr. 20 juni 1928.

Has der kjennskap til at den gjennomsnittlige slaktevekt av den stående besetning ved regnskapsårets begynnelse var vesentlig høiere eller vesentlig lavere pr. stykke enn ved dets utgang, bedes dette anmerket på skjemaets bakside.

Om det i enkelte tilfelle faller vanskelig å få oppgitt slaktevekten pr. dyr, kan i stedet levendevekten angis, men dette må da tydelig anmerkes. Som spekalver regnes kalver inntil 3 uker gamle.

Husdyr som tilhører kårfolk, barn eller andre, men fores sammen med gårdbrukerens besetning, opføres sammen med den, ikke på eget skjema.

Videre ønskes oppgave over den samlede produksjon på bruket fra 1 juli

1927 til 30 juni 1928 av melk, egg og ull. Disse opgaver må omfatte den hele produksjon, ikke bare hvad der er solgt, men også hjemmeforbruket, og for melkens vedkommende det som måtte være opforet. Eggmengden kan opgis i kg. eller snes, men det må angis hvilken enhet der er brukt.

Det gjennomsnittlige antall melkekyr (og melkegeiter) i året utregnes på samme vis som i kontrollforeningene.

Oplysninger om spesielle forhold som kan være av interesse for undersøkelsen, eller som trenger en nærmere forklaring, anføres på skjemaets bakside.

Tellingsarbeidet igangsettes tellingsdagen eller snarest mulig etter, og fortsettes så raskt som telleren av hensyn til sine øvrige gjøremål kan overkomme. Byrået forutsetter at tellingsarbeidet i almindelighet vil kunne tilendebringes i løpet av 2 måneder fra tellingsdagen.

Tellingsmaterialet innsendes straks det er ferdig til fylkets landbruks-selskap, ledsaget av en kort redegjørelse for tellingsarbeidets utførelse og materialets beskaffenhet; herunder litt om husdyrbruket i sin almindelighet i den tellede krets.

Godtgjørelsen for tellingsarbeidet beregnes etter 60 øre for hvert fullstendig utfylt skjema og vil bli utbetalt av det Statistiske Centralbyrå gjennom fylkets landbruksselskap.

Rekke VIII.

Trykt 1928:

- Nr. 48. Norges civile, geistlige, rettslige og militære inndeling 1 januar 1928. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques, judiciaires et militaires du royaume de Norvège le 1er janvier 1928.*)
- 49. Det civile veterinærvesen 1925. (*Service vétérinaire civil.*)
- 50. Sinnssykeasylenes virksomhet 1926. (*Hospices d'aliénés.*)
- 51. Lønninger 1927. (*Gages et salaires.*)
- 52. Den private forsikringsvirksomhet i Norge 1913—1925. (*Assurances privées en Norvège pendant les années 1913—1925.*)
- 53. Forsikringsselskaper 1926. (*Sociétés d'assurances.*)
- 54. Den Norske Statskasses Finanser 1913/14—1928/29. (*Finances de l'État.*)
- 55. Norges jernbaner 1926—27. (*Chemins de fer norvégiens.*)
- 56. Forsømte barn 1925 og 1926. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)
- 57. Norges industri 1926. (*Statistique industrielle de la Norvège.*)
- 58. Meieribruket i Norge i 1926. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1926.*)
- 59. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1925. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 60. Sjømannsforsikringen 1925. Fiskerforsikringen 1925. (*Assurances contre les accidents des marins. Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 61. Norges postvesen 1927. (*Statistique postale.*)
- 62. Industrierarbeiderforsikringen. Ulykkesforsikringen 1925. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 63. Arbeidslønnen i jordbruket. Driftsåret 1927—28. (*Salaires des ouvriers agricoles 1927—28.*)
- 64. Det civile veterinærvesen 1926. (*Service vétérinaire civil.*)
- 65. Norges telegrafvesen 1926—27. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 66. Skolevesenets tilstand 1925—26. (*Instruction publique.*)
- 67. Fattigvesenet 1925. (*Assistance publique.*)
- 68. Norges kommunale finanser 1925/26. (*Finances des communes.*)
- 69. Stortingsvalget 1927. (*Élections en 1927 pour le «Storting».*)
- 70. Folkemengdens bevegelse 1926. (*Mouvement de la population.*)
- 71. Alkoholstatistikk 1926—1927. (*Statistique de l'alcool.*)
- 72. Norges fiskerier 1926. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 73. Tariffavtaler og arbeidskonflikter 1927. (*Conventions collectives et conflits du travail en 1927.*)
- 74. Norges skipsfart 1927. (*Navigation.*)
- 75. Norges handel 1927. (*Commerce.*)
- 76. Private aktiebanker 1927. (*Banques privées par actions.*)
- 77. Landbruksareal og husdyrhold 1928. Representativ telling. (*Surperficiees agricoles et élevage du bétail de l'année 1928. Recensement représentatif.*)
- 78. Norges bergverksdrift 1927. (*Mines et usines.*)
- 79. Pantegjelden i Norge ved utgangen av 1912 og 1926. (*Dette hypothécaire en Norvège à la fin des années 1912 et 1926.*)
- 80. Sykeforsikringen 1927. (*Assurance-maladie.*)
- 81. Sundhetstilstanden og medisinalforholdene 1926. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 82. Norges sparebanker 1927. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1929:

- Nr. 83. Meieribruket i Norge i 1927. (*L'industrie laitière de la Norvège en 1927.*)
- 84. Sinnssykeasylenes virksomhet 1927. (*Hospices d'aliénés.*)
- 85. Det civile veterinærvesen 1927. (*Service vétérinaire civil.*)
- 86. Forsikringsselskaper 1927. (*Sociétés d'assurances.*)
- 87. Lønninger 1928. (*Gages et salaires.*)
- 88. Den Norske Statskasses finanser 1913/14—1929/30. (*Finances de l'État.*)

